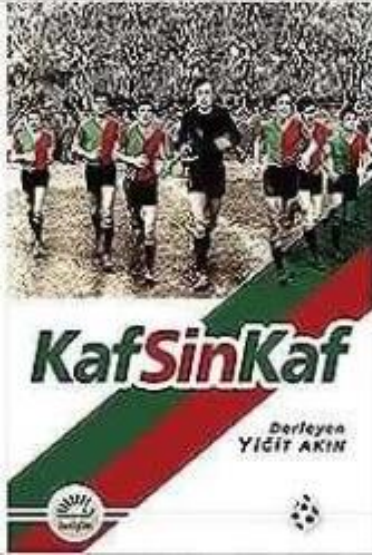

Türkiye'nin görkemli semt kulüplerinden biri, Karşıyaka. Ama kendi başına bir şehir, bir vilayet olma iddiasında bir semt bu: Kendisine İzmir'den ayrı bir plaka numarası biçen (otuz beş buçuk)... İzmir içre İzmir'den ırak, "post-İzmirli" bir yer... Aynı zamanda Türkiye'nin en eski, köklü kulüplerinden biri, Karşıyaka Spor Kulübü (KSK). Osmanlıca kısaltması adı kadar meşhur: Kafsinkaf. Sadece futbol değil, gerçekten tam teşekküllü spor kulübü. Sportif başarılarıyla orantısız (tamamen orantısız!) bir coşku, delice bir bağlılık yaratmış bir spor kulübü. Hem semt, hem kulüp hakkında bir derleme, elinizdeki. Karşıyaka'nın kısa sosyal tarihi içinde İzmir'le ve İzmirlilik'le ilişkisi...

KARŞIYAKA'LI OLMAK

Yiğit Akın

Bu yazımızda semtimize ve kulübümüze duyduğumuz bağlılığı ve samimi sevgiyi anlatmaya, bu sevgiyi kendi cümlelerimizle ifade etmeye çalıştık. Karşıyaka'nın ve KSK'nin hayatımızda kapladığı yeri yeniden düşünmek ve bunu, Karşıyakalı olsun olmasın okuyucularla paylaşmak istedik. Gelgelelim bunu yaparken, semtimiz ve kulübümüz hakkında sadece methiye düzmek, sadece güzelleme yapmakla da yetinmeyelim dedik. Bunun bir adım ötesine geçerek kulübümüzün geçmiş, bugün ve yarınına dair mühim meseleler hakkında da fikir üretmeyi, tabiri caizse kitaba estetik olduğu kadar analitik bir boyut da katmayı hedefledik. Aramıza Karşıyakalı olmayan dostları da alarak, hem Karşıyaka Spor Kulübü'nün mevcut dertlerine hem de Türkiye sporunun hal-i pür mealine dair söyleyecek bir sözümüzün olduğunu göstermek istedik.

Bu kitap için yola çıkarken basit bir soruya cevap arıyorduk aslında: Yüz yılı geçen tarihi boyunca pek az sportif başarısı olan bir kulübe duyulan bu büyük sevginin sebebi nedir? Bizim tarihimizde -belki basketbolda 1986-87 ve 2013-14 sezonlarını hariç tutarak söylersek- altın dönemlerimiz yoktur, dizi dizi lig şampiyonluklarımız, kadrosunu bütün Türkiye'nin ezbere saydığı efsane takımlarımız, herkesin hatırladığı efsane dönemlerimiz yoktur. Başarı, hele sürekli başarı bize uzak hem de çok uzak bir mefhumdur. İstikrar sevmez Karşıyaka, iki maç galip gelirse üçüncüsünde muhakkak mağluptur. Bir-iki maç iyi oynar, ümit verir, "Acaba bu sefer oluyor mu, o gece bu sene mi?" dedirtir. Bir sonraki maç muhakkak kahreder sevenlerini. Ağız tadıyla bir heyecan yaşatmaz taraftarlarına, Karşıyaka, süründürür, kıvrandırır, tarifsiz kederlere gark eder insanı. İşte o yüzden genç arkadaşlarımızın yarattığı "**kırmızı giy kalbini sev, yeşil-kırmızı giy kanseri sev**" sloganında gerçek payı vardır. Nesiller boyunca böyle olmuştur, değişeceğine dair hiç bir işaret de yoktur ufukta.

Peki o halde yine de binlerce insanı peşinden sürükleyen, her maçtan sonra "**bir daha gelirsem...**" diye tövbeler ettirip bir sonraki maça yeniden götüren, Alsancak'ta, Atatürk'te, Arena da aynı yere oturtan, karda kışta, yağmurda çamurda, kümes gibi statlarda, bütün takımların bir an evvel kurtulmak için can attığı alt liglerde hatırı sayılır bir kalabalığı

arkasında toplayabilen bu sadakatin arkasında yatan nedir? Biz burada bu temel soruya cevaplar bulmaya, bugün memleketin en çok tanınan taraftar kitlelerinden birini yaratmış olan bir spor geleneğini anlamaya ve anlatmaya çalıştık.

Bu derlemedeki yazıların hemen hepsinde göze çarpan ortak bir nokta semtin, Karşıyaka semtinin, KSK sevgisindeki yeri. Belki de yukarıda sorduğumuz sorunun cevabı tam da burada. Türkiye'nin hiç bir yerinde olmadığı kadar, semt ve kulüp kimliğinin Karşıyaka'da iç içe geçmiş olduğu gerçeğinde gizli. KSK ve Karşıyaka'nın nesillerdir birbirini besleyen, zenginleştiren bu ilişkisi bizi, Karşıyakalıları, diğer kulüplerden farklı kılan en önemli faktör. Buradaki hemen her yazı -belki de kaçınılmaz olarak- bu ilişkiye ucundan kıyısından değiniyor. Karşıyaka İzmir'e idari olarak bağlı ve coğrafi olarak çok yakın olmasına rağmen tarihsel olarak İzmir'den ayrı geliştirdi. Karşıyakalıları da bu farklılığı değişik zamanlarda çeşitli vesilelerle ortaya koydular. Sonradan memleketin dört bir köşesinde pek çok taklidi çıkan "35.5" sloganı belki de bunların en bilineni oldu.

Karşıyaka'nın farklılığı, İzmir'den ayrılığına yapılan bu vurgunun aslında tahmin ettiğimizden çok daha eskilere gidiyor. Karşıyakalıları daha nitelikli hizmet almak için sürekli olarak İzmir Belediyesi ile çekişiyorlar, protestolar düzenliyorlar, boykotlar yapıyorlar. Bütün bunlar belki de coğrafi olarak mevcut olan ayrılığı "bilince çıkarıyor" Karşıyakalıları giderek daha çok "Karşıyakalı" oluyorlar. Bu sürecin izini sürerek günümüze kadar gelindiğinde ve KSK'nin bu kimlik oluşturma sürecinde, hem eski Karşıyakalıları hem de Karşıyaka'ya göçlerle gelenler için, giderek daha merkezi bir rol oynamıştır. İzmir'in kuzeyi ve güneyi arasındaki farkı tarihsel bir fantazma üzerinden ele aldığımızda; Karşıyaka-Göztepe rekabetinin (ve hatta husumetinin) gerçek anlamda ortaya çıktığı 1980 senesinden yüzlerce sene önce İzmir Körfezi'nin kuzey ve güneyinde yaşayan iki yerel kavimin, Aioller ve İonların, arasında bariz bir farklılık ve hatta rekabet olduğunu gösteriyor bize.

Aslında bu araştırma, bugün bütün Türkiye tarafından bilinen bu yerel rekabeti doğrudan veya dolaylı olarak konu alıyor, örneğin; Karşıyaka'ya karşı yakadan bakarak Göztepe ve Karşıyaka arasındaki benzerliklere, iki kulüp arasındaki bu rekabetin sadece İzmir değil bütün Türkiye futboluna yeni bir dinamizm getirme potansiyeli taşıdığını gözlemliyoruz. 1980-1981 sezonunda oynanan ve dünya İkinci Lig seyirci rekoru olarak tarihe geçen meşhur "80 bin kişilik maç." bu potansiyelin belki de en açık göstergesi. Bugün İstanbul kulüplerinin arkasındaki bütün finans, medya ve devlet desteğine rağmen. Türkiye'de statlara bu kadar büyük bir kalabalığı çekebilecek tek rekabet hâlâ ve sadece Karşıyaka-Göztepe rekabeti.

Bu rekabetin herkesi aynı derecede heyecanlandırıldığını söylemek mümkün değil elbette. Dönem dönem İzmir sporundaki rekabetten rahatsız olan, bunu füzuli bulan bir zihniyet yeniden hortluyor. Diğer kulüpler gibi, İzmir kulüplerinin varoluş sebebini de İstanbul kulüplerine figüranlık yapmaktan ibaret gören kibirli bir zihniyet bu. Aynı ezberi her seferinde daha da anan bir hırçınlıkla gözümüze sokuyor: "İzmir kulüpleri İzmirgücü adı altında birleşip güçlü bir takım teşkil etsin," neredeyse yüzer yıllık bu kulüplerin tarihleri ve kimliklerini bir kalemde silip atan bu zihniyetin aslında son derece otoriter bu anlayışın ürünü olduğunu ve ilk kez 1937 yılında denenip başarısızlığa uğradığını görüyoruz.

Yukarda kulüp ile semtin ilişkisinden, iç içe geçmişliğinden bahsettik. Karşıyakalıları olarak semtimize duyduğumuz sevgi ve aidiyet konusunda da çeşitli sıkıntılar yaşıyoruz zaman zaman, sanki bazen fazlasıyla abartıyoruz bu durumu. Buraya, doğduğumuz ve yaşadığımız yere, uzakta da olsak kalben bağlı olduğumuz bu semte olan tutkumuz, kimi zaman içi fazlasıyla boşalmış, dışlayıcı bir böbürlenme seviyesine inme tehlikesi gösteriyor. Üzerine pek de bir şey eklemeyen keyfini sürdüğümüz bir imtiyaz, başkalarını küçümseme, bize sempati duyanları bile dışlama kendimizden soğutma vesilesi haline

geliyor. Kulübümüze duyulan antipatinin köklerini biraz da buralarda aramamız gerekiyor sanki.

Buradaki yazılar sayesinde Karşıyaka ve KSK' nin bireylerin kimliğinin oluşmasında oynadığı önemli rolü de yakından gözlemleyebiliyoruz. Bu, bazen İzmir dışından Karşıyaka'ya gelen ve KSK gerçeği ile karşılaşan gençlerin/çocukların zaman içinde onu benimseyerek kimliklerinin asli bir parçası haline getirmesi şeklinde cereyan ediyor. Kimi zaman ise, Karşıyaka'da doğup büyümüş bireylerin Karşıyaka ve KSK' yı algılayışları zamanla değişiyor, evrimleşiyor. Elbette güzel, sakın, huzurlu, herkesin birbirini tanıdığı eski Karşıyaka bugün artık sadece hatıralarda yaşıyor. İnsanın içini ısıtan sıcaklığı bugün Karşıyaka'da aynı şekilde hissetmek pek de mümkün değil. O zamanların yüz yüze insan ilişkilerine dayanan, onun üzerine inşa edilen Karşıyakalılığı giderek ortadan kalkıyor. Bu süreç elbette sadece Karşıyaka'ya özgü değil, zaman herkesi ve her şeyi olduğu gibi bizi de değiştiriyor.

Bu dönüşümün bir diğer boyutu da bir kırk-elli sene önce pek de mevzu bahis olmayan bir grubun, diasporadaki Karşıyakalıların kulüp ve semtlerine duyduğu sevgiyi konu ediniyor. Bugün artık pek çok Karşıyakalı eğitim, iş ve diğer sebeplerle şehir ve hatta ülke dışında yaşıyorlar. Bir yandan diasporadaki Karşıyakalıların kulüplerine ve semtlerine karşı besledikleri muhabbet, diasporada Karşıyakalı olmanın yarattığı değişik ruh hali üzerine düşünürken, diğer yandan bu uzakta olma, ayrı kalma sıkıntısını hafifleten internet gibi yeni mecraların önemine dikkat çekmek gerekiyor.

Karşıyakalılığın, Karşıyakalı kimliğinin geçirdiği dönüşümün çeşitli cephelerine değindiğimizi belirttik bu kitapta. Yine de bu değişim sürecinde değerlerimizin yitip gitmesine izin vermemeliyiz. Arsızca profesyonelleşen, endüstriyelleyen memleket sporunun içinde kendi değerlerimizle var olabilmeyi kendimize dert edinmeliyiz. Bu değerleri koruyabilmek için mücadele etmeliyiz. O değerlerin içinde vefa var, kadirşinaslık var, oyunu sevmek var, rakibe saygı duymak var. Her olan biteni, "bize karşı rakiplerimiz" çerçevesinden anlamamak var, her durumda mağdur rolüne bürünmemek var, 'bütün her şey bize karşı oluyor' paranoyasına kapılmamak var, empati kurabilmek var. Varlığımızı rakiplerimizin yok olması üzen ne inşa etmemek var, nefretlerimizin, kinlerimizin, öfkelerimizin bizi ele geçirmesine bütün gücümüzle direnmek var.

Sadece başarıya odaklanan, her koşulda, ne yolla olursa olsun başarıyı bekleyen, 'başarılı olalım da, ezeli rakiplerimizi yenelim de bu nasıl olursa olsun" diyen zihniyet bizden uzak olsun. Başarı, hele de sportif başarı bizi esir almasın Bir gün adını sanını bilmediğimiz, bol paralı, büyük harflerle konuşan bir iş adamı gelip başımıza geçmesin bizim, yarışma hakları satın alıp, kulübümüzün ismini değiştirip üst liglere çıkmayalım biz. Ruhumuzu satmak ise bu, satmayalım ruhumuzu şeytana ... Varsın dizi dizi şampiyonluklarımız, kupalarımız olmasın bizim...

Bu araştırmadaki yazılar Karşıyaka'yı ele alırken bir yandan da memleket sporunun genel meseleleri üzerine de eğiliyor, örneğin, neredeyse bütün Türkiye spor basınına sirayet etmiş olan saldırgan, galeyancı zihniyeti dert ediniyor kendisine. 1960 lardan itibaren spor basınında adım adım artan şiddet içerikli, hamaset dolu söylemin 2000'li yıllara gelindiğinde ne kadar yerleşikleşmiş, ne kadar kanıksanmış olduğunu biraz da şaşırarak görüyoruz. İzmir basını ile Karşıyaka arasındaki her daim gergin ilişkiye de ışık tutuyor. Gerek ulusal gerekse yerel basında, Karşıyaka adının geçtiği her yerde bir hadise arayan, Karşıyaka'yı her türlü şiddet ve gerginlikle özdeşleştiren zihniyet. özellikle genç arkadaşlarımız arasında kuvvetli bir adaletsizlik duygusunun yayılmasına yol açıyor. Bu hissiyat, İstanbul takımlarına karşı gösterilen aşırı tolerans, cezai yaptırımlar arasındaki dengesizlikler ve bu kulüplere sağlanan vergi indirimi, arsa tahsisi şeklindeki devlet destekleri yüzünden daha da kuvvetleniyor. Aynı basın mesela, bir iki istisnanın dışında,

Özgür Soylunun cenazesinde ortaya çıkan olumlu dayanışma tablosunu görmezden geliyor ya da bu tabloya bir magazin haberi muamelesi yapıyor. Bu yaygın adaletsizlik duygusu giderilmeden üçlü oligarşinin dışındaki tribünlerin öfkesinin dinmesini beklemek biraz fazla iyimserlik olacaktır.

Bizi antipatikleştiren, sevilmeyen bir kulüp yapan aşırılıklarımıza değiniyorlar. Ancak bu aşırılıklardan sıyrılabilmediğimiz sürece, daha geniş kitlelerin sempati duyduğu, daha büyük kalabalıkların ilgi gösterdiği, o oranda da daha kuvvetli ve daha iyi yönetilen bir kulüp olabileceğimizin altını çiziyorlar. Bu durum üzerinde dikkatle düşünmek her Karşıyakalının boynunun borcu.

Bugün Türkiye sporunda üç İstanbul kulübünün kurduğu hegemonyanın son derece sağlıklı bir durum olduğu noktasında aklı başında herkes anlaşılmış görünüyor. Fakat bundan daha büyük bir tehlike, bu kulüpler etrafında ve büyük ölçüde bu kulüpler (ve onların emrindeki spor medyası) tarafından üretilmiş olan sakat anlayışın sporumuzun her yanını sarmış olmasıdır. İstemek de, kabul ermesek de bu zihniyetin yansımalarını zaman zaman kendi bünyemizde de görüyoruz. Türkiye sporunu kaplayan hastalıklar, içimize sızıyor, bünyemizi içten içe kemiriyor. Farkında olmadan biz de, başkaları da onların yaptıklarını taklit ediyoruz, onların yaptığı yanlışları yeniden üretiyoruz, çoğaltıyoruz, her yerde bu kulüplerin birer kopyasını yaratıyoruz. Yöneticilerimiz o ağızla konuşuyor. sporcularımız o ezberi tekrarlıyor, taraftarımız giderek onlar gibi tepki veriyor.

Hem Talimciler hem de Ada, yazılarında Karşıyaka taraftarına kör bir öfkenin, türlü aşırılıkların esiri olmak yerine yeni perspektifler de öneriyorlar. Ada camiamızın efsanevi ismi “güçlü ve yaralı kahramanımız Gode Cengiz'in hikâyesinin bütün Karşıyakalıları anlatacağı bir şeyler olduğunu koyuyor ortaya. Aslan kardeşimiz Özgür Soylu'nun ölümü ile ortaya çıkan enerjiyi harekete geçirerek, bütün tribünleri ve samimi sporseverleri kapsayacak geniş bir birliktelik haline dönüştürebilecek bir perspektifi mevzu ediyoruz.

Cem Karagözlü ise yazısında objektifi kulüp yönetimine ve yöneticilere çeviriyor ve kendi yöneticilik deneyimlerinden de yola çıkarak, daha iyi yönetilen bir Karşıyaka'ya ulaşmak için değerli önerilerde bulunuyor. İşin doğrusu sırf yönetim seviyesinde değil, kulübümüzün mevzubahis olduğu her platformda dedikodu, birbirinin kuyusunu kazma, başkalarının arkasından konuşma, kendi içinde olmadığı işi kötöleme, üzümlere söylemek gerekir ki fazlasıyla öne çıkan özelliklerimiz. Sportif başarısızlığımızın sebeplerim belki biraz da burada aramak gerekiyor.

Karşıyaka söz konusu olunca sadece KSK futbolu hakkında konuşmaya, gözbebeğimiz olan basketbolu geri plana atmaya gönlümüz razı gelemezdi. Bu konuda mütevazı olmamıza pek de gerek yok aslında: Türkiye'nin gelmiş geçmiş en koklu basketbol camialarından biri Karşıyaka Spor Kulübü , tek gerçek basketbol taraftarı ise Karşıyaka taraftarıdır. Basketbola duyduğumuz sevgi, derbi maçlarına münhasır değildir. Biz basketbolu aynı futbol ve diğer sporları olduğu gibi, heyecan verici, güzel bir oyun olduğu için tutkuyla, coşkuyla severiz. Basketbolü Karşıyaka spor geleneğinin ayrılmaz bir parçası olarak kabul ederiz. Ancak birkaç yüz taraflara oynayabilen milyonlarca dolarlık dev kadroları gördüğümüzde içimiz gider, hayaller kurarız bu kadrolar bizde olsa neler yaparız diye. Basketbolü ayırmayız futboldan, her hafta kalbimiz futbol kadar basketbol için de çarpar (voleybolu da camia olarak bu ikisine ekleyeceğimiz günü hasretle bekleriz). Yenmesi veya yenilmesi önemli değil, takımımız mücadele etsin isteriz. Takımımızda kendi altyapımızdan oyuncular görmek isteriz, kendi özkaynaklarımızla Türkiye'nin en büyüğü olmanın özlemini duyarız. Bu yüzden kitabımızdaki iki basketbol yazısının da esas olarak altyapının önemine vurgu yapması tesadüf değil. Kendisinin de uzun süre içinde yer aldığı bir sürecin sonucu olarak, Karşıyaka basketbol altyapısının nasıl adım adım inşa edildiğini anlatıyor bize. Bu müthiş emeğin meyvelerini '1986-1987'de 2013- 2014 'de

çifte kupayla topluyor Karşıyaka. Daha çok bu dönemin sonrasına yoğunlaşıyor ve altyapıya gerektiği ölçüde önem verilmeyen yılların, Karşıyaka basketbolünün gerilemesiyle örtüştüğünü gösteriyor.

Bu kitaptaki on üç yazı on üç değişik Karşıyaka hikâyesi anlatıyor. Bunların mevcut bütün Karşıyaka ve KSK deneyimlerini yansıttığını iddia etmiyoruz tabii ki de. Tam tersine, daha yazılacak pek çok Karşıyaka hikâyesi olduğuna inanıyoruz. Umarız bu derlemedeki yazılar başka Karşıyaka deneyimlerinin kâğıda dökülmesi için bir vesile olur.

Karşıyakalılar sevinç ve kederlerini kaf kaf çekerek ifade ederler. Adettendir efendim, biz de bu sunuş yazısını öyle bitirelim :

Kaf kaf kaf sin sin sin kaf sin kaf sin kaf....

Körfez Üstünde Kısa Paslaşmalar: İzmir’de Post-İzmir’li ya da Karşıyakalı Olmak

“Demokrasi geleneği” ya da “muhalafet kültürü” ile özdeşleşen asimetric bir pozisyonla tanınan İzmir’in, kendi muhalafetini kalbinde taşıması diyalektik olduğu kadar ironiktir. Karşıyaka’nın kimileri için “*İzmir’in Şımarık Çocuğu*”, kimileri için “*Beyaz İzmirliilerin Mekânı*”, kimileri için “*Kadınların Kenti*” olması, yaşam tarzlarında olduğu kadar taleplerindeki ayırdedici özellikler nedeniyledir ve bu nedenle elitist unsurlar içerdiği ileri sürülebilir. “İzmirli olmak” kadar “Karşıyakalı olmak,” etnisite, din ya da ulus gibi, kökene dayalı bir kimliğe işaret etmek yerine “yer”e bir temsil gücü kazandırır. Tüm kimlik tartışmalarına özgün/otantik bir “İzmir açılımı” olarak Karşıyakalı olmak, bu tür kimlik iddiası taşıyan başka yerlere inat burada doğulduğu için değil, burada yaşandığı için edinilen bir olgudur. Yani Karşıyakalı doğulmaz, Karşıyakalı olunur; orada yaşamaya başlayan biri, fanatik bir Karşıyakalı oluverir. Bu özelliğin tribünlere yansıyan yönünde ise fanatikliğe dönüşen bir “Karşıyakalı olma hali” vardır. Bu duygu o derece güçlüdür ki, giderek kendini İzmirli değil, İzmir’den öte (post) Karşıyakalı olarak tanımlar ve bu durumu seçtiği 35.5 plaka numarası ile tesciller. Bugün ne hikmetse hâlâ, kendileşerek herkesi hemen içine alır; kendilerini İzmirli değil Karşıyakalı olarak tanıtır. İzmir de Karşıyaka da, sadece mekânsal olarak değil, insanıyla da ayırt edicidir. Öylesine ki başka ketlerde İzmirli’yi, İzmir’in başka yerlerinde Karşıyakalı’yı ayırt etmemek mümkün değildir nerdeyse... Mekânla insanı böylesine birbirine atıfla var eden bu ayrıcalıklı özelliği, bu coğrafyanın tarihinin sayfalarında gizlenmiş başka zamanlarda da görmek mümkündür. Kimlik oluşturma gayreti içinde “kabul edilme hezeyanları” ile karıştırılabilecek denli tepkisel olan “muhalafet Geleneği”nin, bu topraklarda asırlardan beri kök salmış yaşlı ve bilge bir gelenek olduğunu görmek de şaşırtıcıdır. Kendisine geleni sakın ve ağırbaşlı bir biçimde hoşgörülle kabul eden günlük yaşam, aşağıdan yukarıya akar; ama ne zaman ki yukarıdan aşağıya doğru, değişimin zorlayıcı rüzgârı eser, “karşı çıkma kültürü” uykusundan uyanır. Bu kültür, eskinin kavgacı tepkiselliğinden günümüze, biraz Batılı, biraz Anadolu, biraz Akdenizli, çokça özgün bir “neşeli muhalafet”e doğru evrilmiştir: İzmir’de mitingler çok şenlikli geçer. İçinde kurulduğu bereketli toprakların, tarih boyunca sürekli bir mücadelenin ve çekişmenin nesnesi olması, İzmir’i her kim ele geçirmişse, elde

ettiğini koruyabilmek için diğerlerine karşı uyanık olmak zorunda bırakmıştır. Bu, elde tutulmanın öncelikle ekonomik kapitale, beraberinde kültürel bir birikime dönüşmesi demektir ki, “yer” üzerinde kurulan aidiyetin ya da kimliklerin en kadim gerekçesini oluşturur. Geçmiş, Aydıneli’nin bölgeciliği ve muhalif kimliğine yönelik deneyimlerle yüklüdür. MÖ 1500-2000’lerde Orta Anadolu’da güçlü bir merkezi yapıya sahip olan Hititler ile Yunanistan, Ege Adaları ve Doğu Akdeniz’de ciddi bir politik güç oluşturan Miken-Aka Konfederasyonu arasında sıkışıp kalan Batı Anadolu’daki yerel kent birlikleri, hiç de hafife alınmayacak bir baş kaldırma ve muhalif denge politikası oluşturabilmişlerdir. Bu güçleri hiç kuşku yok ki sahip oldukları bereketli topraklara, elde ettikleri ekonomik birikime ve askeri potansiyele dayanır. Ancak öle yandan mekân-kapital-insan üçlüsünden oluşan bu çok önemli bileşim, güçlü bir “politika” kültürünü de ortaya çıkarmıştır. Bu kültür halklara, muhalefet etmeyi olduğu kadar uzlaşma ve ittifakı da öğretmiştir.

Batı, 14. yüzyılda, coğrafya ve bilim alanında yapacağı keşifler sayesinde deneyimleyeceği yeni zamanları henüz yaşamaya başlamamışken, tüm Anadolu coğrafyası Batısında, kendi dönüşümünü yaşıyordu. Bu dönemden sonra Anadolu artık, önceki dönemlerden farklı olarak değişimi “doğudan-batıya” doğru değil, “batıdan-batıya” doğru yaşayacaktır. Batının, gelişimi ifade ettiği, Doğu’nun ise yük olmaya başladığı zamanlar, bundan sonrasındır. İzmir ve çevresinin sermaye birikimine ve mekânsal paylaşımına ortak olmaya talip olan yeni ittifak grupları, bir yandan Bizans’a, öte yandan giderek güçlenmeye başlayan Osmanlıya göz kırparak mevcudiyetlerini korurlar. Bu ittifak öylesine güçlenir ki, özellikle 15. yüzyılın hemen başında Batı Anadolu beyliklerinin savaş meydanında saf değiştirmeleri Osmanlıya Ankara Savaşı’nda unutamayacağı bir yenilgi yaşatacaktır. Timur, geldiği Batı Anadolu’da hem zaferini kutlar; hem ibret-i âlem olsun diye maskara ettiği Osmanlı padişahı aracılığıyla herkese gözdağı verir; hem de İzmir’de Cenevizlilerin inşa ettiği liman kalesini giderayak fethedip Beylere teslim ederek, verdikleri desteğe karşılık borcunu öder. Bu son fetih, İzmir’i paylaşmayan Türklerle Hristiyanlar arasındaki çatışmanın sonunu getirdiği gibi önceki dönemin “uc”u sayesinde tesis edilen “iç”le “dış” ilişkisinin yer değiştirmesini ve Batının, değişimin yeni merkezi olmasını nedenler. Batıda giderek güçlenecek bir merkez olarak İzmir’in, zihinlerdeki “gâvur”luğu ise hiç sona ermez. Osmanlı ise bundan sonraki stratejisini, Ankara Savaşı yenilgisinin öğrettikleri üzerine kurar: gereğinde ücretli askerlik yapan Batı Anadolu Beylikleri ile Bizans arasında, kuşatma durumunda söz konusu olabilecek olası ittifakların kurulmasını engellemek için Kuzey Ege’deki mekânsal gücünü pekiştirir. Buna karşın bölge beyliklerinin Aydıneli’ni fetih girişimleri, halkın Osmanlı karşıtı bölgeciliği ve darbecilerin halk tarafından el üstünde tutulmasıyla birleşip, isyan lehine gelişir. Örneğin 1422’de Osmanlıya karşı ayaklanan asi Cüneyd’in ordusunun, İzmir’e yaklaştığını öğrenen halk, ‘erkek, kadın, çoluk, çocuk, hepsi onu görmek için koşuştular, çünkü o İzmir’de doğmuş ve orada yetişmişti’. Halk “erk”e karşı, kendi evladını kucaklıyor, kendini değiştirmek isteyeneye karşı duruyordu. Bu deneyim, şimdilerde İzmir sermayesinin kendi arasındaki tüm çatışmaya karşın, her türden yabancı olan sermayeye karşı soğuk duruşunu da yeterince açıklamaktadır.

Osmanlı hâkimiyeti, Batı Anadolu ile arasındaki çatışmaların her zaman canlı olduğu ancak tarafların temkinli bir biçimde kendi çıkarlarını sürekli olarak yeniden inşa ellikleri bir dönemdir. Şeyh Bedrettin ve Celali isyanları, çatışmanın boyutlarının saklanamadığı toplumsal tezahürler olarak tarihe yazılsa da genel anlamda Osmanlı, bu bölgeyi “tanıma”yı, olanı biteni görmezden gelerek fazlaca müdahale etmemeyi seçer. Buna rağmen temkinli olmayı da elden bırakmaz ve hemen İzmir’in gerisindeki Manisa’ya yerleştirdiği şehzadelerle, hem bölgenin denetimini sağlar, hem de gücünü. bölge bilincinde canlı tular “Bölge halkı. Yunan Adaları ile kurduğu ticari ilişki sayesinde kendim kurarken. Osmanlı da vergiler yoluyla bu ekonomik birikimden payını alır. Kısmen de "diplomatik" olarak temsil kabiliyetini koruyan bölgede. İzmir’in önemli bir güç odağı haline gelmesi, hiç kuşku yok ki liman olanakları nedeniyle. Zaten dönemler boyunca ekonomik olarak kurdukları çıkar ortaklıkları nedeniyle bir arada yaşama kültürünü geliştirmiş olan bölge halkı, din, dil, ırk,

etnik yapı gibi farklı unsurları içselleştirir ve bunu ekonominin önemli bir bileşeni haline getirme becerisini geliştirir. Bu yapı, ilerleyen zamanlarda onun farklı olana tolerans göstermeyi öğrenmesini de sağlayacak ve demokrat kimliğinin altyapısını oluşturacaktır.

Kendisini, önce İstanbul'a, ilerleyen dönemlerde ise hem İstanbul'a hem de Ankara ya göre "merkezin kenarında" konumlandıran İzmir, içinde, kendi muhalefetini beslemeyi de becerir. Karşıyaka, böyle bir deneyimin ürünüdür. 1867 tarihli "yabancıların taşınmaz mal edinmesine hak tanıyan Arazi Kanunnamesiyle, Batı Anadolu topraklarının üçte biri yabancıların eline geçerken, Buca, Bornova, Göztepe ve Karşıyaka'da, kentin sermaye birikimini ağırlıkla elinde tutan seçkinlerin yaşadığı banliyöler oluşmuştu. Merkezden uzaklaşarak çeperde kendilerine korunaklı, steril malikaneler yapan Rum, Ermeni ve Levanten aileler her ne kadar kent merkezine yerleşmemelerini, kentte yaşanan güvenlik sorunları ile gerekçelendirse de, İzmir merkezinden uzaktaki bu "sosyetik vahalar." dönemin yükselen ticaret burjuvazisinin taleplerine ve kültürel birikimine uygun, modernist kültürün inşa edilmesine ve gelişmesine olanak veren coğrafyalardı. Her dört banliyö de saklanacak servetleri olan grupları, tutucu ve yargılamaya hazır bir toplumun meraklı bakışlarından ve olası müdahale içlerinden uzak tutuyordu. Rumların, Cordelio olarak isimlendirdiği Karşıyaka ise diğer banliyölerden farklı olarak, bahçeler, zeytinlikler, bağlar ve ormanlarla çevrilmiş kıyı olanaklarına sahip eşsiz bir sayfiye yeri idi. İzmirlielerin büyük çoğunluğu, kentin batı aksında yer alan Karataş'tan Güzelyalıya kadar olan sahil bandının yanı sıra Karşıyaka sahilinden ve deniz banyolarından yoğun biçimde faydalanıyorlardı. Bu sürekli tatilde olma havası, Karşıyaka aracılığıyla tüm İzmir'in öğrendiği ve tattığı bir ayrıcalıktır ve bu durum bugün. metropol İzmir'de dahi, aynen böyledir. İngilizler kentin doğu çıkışındaki Bornova'da. Fransızlar İzmir'in güneyini kontrol eden Buca da. kapital sahibi Rum ve Museviler batıda konumlanan Göztepe de yer seçerken, kuzeydeki Karşıyaka, önce Levantenlerin daha sonra bu grubun hizmetinde çalışan Müslüman ve Müslüman olmayan Osmanlıların tercih ettiği bir konut bölgesi haline geldi. ağırlığı İtalyanlar olmak üzere Fransız, İngiliz, Hollandalı, Sırp ve diğer yabancılar Karşıyaka'ya yerleştiler.

Banliyölerde ihtiyaç duyulan altyapının karşılanması yine aynı gruplar tarafından gerçekleştirilen bir başka sermaye yatırım alanını oluşturuyordu. Örneğin yapımını İngilizlerin üstlendiği İzmir-Aydın demiryoluna 1860 da İzmir-Kasaba demiryoluna 1863'te başlanarak etaplar halinde tamamlanmış. İzmir-Balıkesir hattı ise 1865 yılında hizmete açılmıştı. Bölgenin zengin hinterlandının tarımsal ürünlerini İzmir'e taşıyan demiryolları aynı zamanda banliyölere günlük erişimi de sağlıyordu. Karşıyaka'nın ulaşım olanaklarının arttırılması amacıyla tren seferlerinin yanı sıra 1884'te vapur seferlerine başlandıysa da, ulaşım hep sorun oldu.

Buna rağmen Aydın Salnamesi ne göre 1891 de 1080 kışı olan nüfus. 1908'de 10000'lere." işgal yıllarına gelindiğinde Karşıyaka'da da ağır akan bir hayat vardı. Buna karşın deniz hamamları, tekne gezintileri, Lüks Otel'de düzenlenen balolar, Osmanbey Parkı'ndaki danslı eğlenceler, sahilde yapılan karnavallar, sinemalar, Budapeşte ve Paris'ten gelen grupların tiyatro gösterileri Karşıyaka'da eğlenmek için fırsat oluşturur, şimdilerdeki ismiyle Gümüşpala'nın alt kısımlarına karşılık gelen Aya Triada düzlüklerinde yapılan açık hava şenliklerinde ise laternalar, davullar, politekyalar şakırdar, daha çok fakir fukara tabaka eğlenirdi. Kadınlar bisiklete biner, tenis oynar, yazları çoğu aile mutlaka Çeşme lıca'ya tatile gider, yakın zamana kadar uzanan bir ritüel olarak akşamları, denize saldıktan, içinde mumlar yanan karpuz kabukları arasında yüzerken şarkılar söyler, eğlenirlerdi. Karşıyaka'daki yaşamın diğer banliyölerdekinden farkı, kolektif eğlencenin varlığıydı. Bir başka anlatımla Buca ve Bornova'nın ağır, içe kapanık, aristokrat özentili, burjuva sosyalleşmesine karşılık, Karşıyaka'da "görme" ve "gösterme"nin kamusal alanda cereyan ettiği bir sayfiye rahatlığı hâkimdi.

Nüfusu ve beklentileri hızla artan yerleşmenin altyapı hizmetlerinin karşılanması amacıyla 1887 yılında Karşıyaka Belediye Şubesi kurulur. 1906'da hizmete giren ve merkez kentle ulaşım olanağını arttıran tramvay hattının gelirleri o kadar kârlıdır ki, gelirin paylaşılması iki belediye arasında, merkezi otoritenin devreye girmesini gerektirecek kadar önemli bir gerilime dönüşür. Yargıya taşınan itirazlar Karşıyaka Belediyesi lehine sonuçlansa da, temelde birikimin paylaşımına odaklı olan bu mesele, 2. Meşrutiyet döneminin özgürlük ortamı içinde, yerel otorite kurmak isteyen atanmış vali ile konuyu toplumsal iradenin bir yansıması olarak telakki eden seçilmiş belediye başkanı arasındaki bir erk mücadelesine dönüşür. İzmir Belediyesi, Karşıyaka ile sorununu geçici olarak erteleyecek ve hesaplaşmayı, rejimin değişmesi sonrasına bırakacaktır.

İzmir'de Osmanlı döneminin dine ve etnik kökene dayalı farklılığı, Cumhuriyetin ilanı ile farklı bir yapıya dönüşmüştür: Kente gelen mübadiller, göçmenler, mülteciler, yangınzedeler gibi savaş mağdurlarının yanı sıra memur ve askerler nedeniyle kentin nüfusunda önemli bir artış oldu. Etnik değişim kapsamında Girit-Resmo'dan gelen mübadiller Karşıyaka'ya yerleştirildiler. Gidenlerin ayrılışı kadar gelenlerin yerleşmesi de aynı biçimde travmatik olmuştu: yeni gelenlerin ne dilleri ne alışkanlıkları ne de sıfatları tanındı. Kalanlar her ne kadar gidenlerden kısmen dillerini öğrenmişlerse de, gelenler Anadolu Rumcası yerine kimsenin alışkın olmadığı bir Yunanca konuşuyordu. Gidenler nasıl Yunanistan'da, "Hristiyan Osmanlılar" olarak görülmüşse, gelenler de Anadolu'da, "Müslüman Yunanlılar" olarak karşılanmıştı. Anlaşmaları ve kaynaşmaları zor ve sancılı olsa da dünya krizi ertesi 1930'lu yıllar, birlikte atlatılmaya çalışıldı. Her ikindide kadınlar, vapur iskelesi yakınındaki kahvelerde oturup İzmir'den dönen kocalarını beklerken, birbirleri ile dost olmayı öğrendiler. O yıllardan geriye "komşularıyla sallanan tahta iskemlelerinde oturup, sabırla uzun, geniş şallar ören, o temiz, titiz kadınların hüznü hikâyeleri" kaldı. Yokluklar içinde birlikte var olmaya çalışan bu savaş nesli kadınları "Kimi yaşadığı kentten göçmüş, kimi gidememiş Cordelio'sundan, kalmış; birbirine sığınan, birbirinin sıkıntılarına eşlik eden pek çok yalnız kadın imgesi. Türkçesi kıt, siyah çoraplı, ense topuzlu bu kadınların, parke döşeli çarşıda, sepetleriyle alış-veriş ettikleri, akşam üzerleri çam dallarına yasemin çiçekleri dizip limonata içtikleri, sıcak gecelerde ağaçlı, bakımlı bahçelerinde birlikte rembetiko şarkıları söyledikleri" günler, torunlara öykülerle anlatılacaktı.

Kurulduğu tarihten itibaren İzmir Belediyesi ile çatışması süren Karşıyaka Belediyesi, kurulmasına ve ayakta kalmasına destek veren erk sahibi kesimlerin kenti terk etmesi/uzaklaştırılmasının da etkisiyle gücünü yitirmiş, müstakilleşme ile lağvedilme arasında savrulup durmuştu. Nihayetinde 1930'da Dahiliye Bakanlığı'nın emriyle lağvedilerek İzmir Belediyesi sınırları içine alındı. İzmir'in yaramaz çocuğu Karşıyaka'yı Cumhuriyet yönetimi ile karşı karşıya getiren Belediye'nin kapatılması meselesine, Karşıyakalıların gösterdiği reaksiyon sert oldu. Sadece kapatılan Belediye'lerini geri istemiyorlar, aynı zamanda pozitif ayrımcılık talep ediyorlardı. Su ve elektrik sorunu çözülmeyen, yolları çamur içindeki Karşıyaka'nın altyapı sorunlarının çözülmesi amacıyla ayrılan mali kaynakların İzmir Belediyesi tarafından başka amaçlarla kullanılması riskine karşı gösterdikleri tepkiye karşılık, İzmir Belediyesi sorunların 15-20 gün içinde çözüleceğini vaat ediyordu. Buna karşılık, "Karşıyaka'nın İzmir Belediyesi'nden ayrılması yönündeki temenniyat"tan ne Karşıyakalılar ne de onlara destek veren basın vazgeçmedi. Karşıyaka halkının bu doğrultuda Vilayet'e verdiği dilekçe incelenirken, olaylar sırasında Ankara'da olan Belediye Reisi Sezai Bey, dönüşünde kendisine yöneltilen istifa edip etmeyeceği yönündeki soruları "aklından bile geçirmediği" yönünde cevaplıyordu. Her ne kadar bilgisi dahilinde değilmiş gibi davransa da Sezai Bey'in ifadelerinden Fırka'nın ve Merkez' in konudan haberdar olduğu ve zaman kazanmaya çalıştığı anlaşılmaktadır Vilayet tarafından, dilekle üzerine de incelemeye başlanmıştır. Evvela dilekçedeki imzalar sayılacak Karşıyaka Belediye sekmenlerinin adedi ile sorularak imzadaki miktarın varışından fazla olup olmadığı gözönüne getirilecek, takiben halktan rey alınacak, daha

sonra da Vilayet Heyet-i İdaresi tarafından bir dilekçe düzenlenerek Vekaletе gönderilecektir' açıklaması yapılır Ancak, Cumhuriyet döneminin ilk referandumunun Karşıyaka da yapılması konusunda direktе dönülecektir.

Karşıyakalıların 5000 imza ile İzmir Belediyesinden ayrılma talebi Ankara tarafından inceleme gerekçesi ile "soğutulurken," 5 ay sonra Karşıyaka altyapısı için bazı harcamalar yapılmaya başlandı. Ankara, dilekçe olayının, sistemin devamlılığı için vatandaşın beklenen "kule sadakan" ve "mutlak itaat" e uygun olmadığını düşünmüş olsa da stratejik olarak "kenar" da tutulan İzmir'in, Karşıyakalıların üvey evlat söylemi vesilesi ile tekrar gündeme çıkması ve kamuoyu önünde devlete karşı haklı duruma düşmesi karşısında sorunu "diplomatça" çözmeyi yeğledi: Dilekçe krizinde her ne kadar Vilayet in açıklamaları ortalığı karıştırmış olsa da, kendi temsilcisini görevden almanın neden olacağı prestij kaybını önlemek için, krizi iyi yönetememiş olduğu gerekçesi ile İzmir'in seçilmiş belediye başkanı Sezai Bey'in istifa etmesi sağlandı ve yerine kısa süre önce diğer görevlerinden ayrılarak bu göreve hazırlanan Dr. Behçet Salih (Uz) Bey belediye başkanlığı görevine getirdi. Sorun, merkezi irade tarafından savuşturulmuş görünse de hemen arkasından 1932 de körfez vapurlarının bilet ücretlerine zam yapması yeni bir krize neden oldu. Şirketin indirimine yanaşmaması üzerine Karşıyakalıları, zekice muhalefet biçimleri geliştirdiler: "Hükümetin bu halk talebine ve süren tartışmaya ilgisiz kalarak halkla şirketin baş başa bırakılması ve dileklerini yüksek makamlara duyurmak için yapmak istedikleri miting hakkının da reddolunması" üzerine, vapurların 1. mevkiisini protesto ederek 2. mevkiye bindiler, alternatif bir ulaşım biçimi olan trene yöneldiler, özel şirketlerle anlaşarak İzmir-Karşıyaka arasında özel otobüs çalıştırılmasını sağladılar. Karşıyaka iskelesinde körfez vapuru beklemesine rağmen, vapur yerine otobüslere binebilmek için birbirini çığneyen vatandaşlar, kalabalık nedeniyle defalarca otobüse binemeseler dahi vapura binmiyor ve 1 saatten fazla beklemeyi tercih ediyorlardı. Vapurun daha rahat, fiyatının da aynı olmasına karşın otobüslerin tercih edilmesi, husumetin geldiği düzeyi ve halkın dargınlığının derecesini göstermekteydi.

Halk, kazandığı zaferi, otobüslerden vapurlara şapka sallayarak ve bağırarak kutluyordu. Karşıyakalı kendi ulaşım çözümünü üretirken, vapur ücretlerinin indirilmesi yönündeki talepleri Ankara tarafından, devlet otoritesinin zayıflayacağı ve olaylardan cesaret alarak başka şımarıklıklar yapabilecekleri gerekçesi ile reddedildi. Krizden doğan alternatif bir ulaşım biçimi olarak otobüs, Karşıyakalı'nın "dönüştürücü gücü" olarak İzmir tarihine geçerken, ilerleyen zamanda da kentin temel ulaşım sunumunu belirleyecekti. "Hakkını aramasını bilen ve bu uğurda fedakârlığa katlanan bir kitlenin yüksek ve temiz hisleri," Karşıyaka'nın, İzmir-ötesi kimliğinin kamusal alandaki tezahürü olarak tarihe geçti.

1929 Dünya Ekonomik Buhranı'nın sosyal ve mekânsal sonuçlarını, Karşıyaka'da da bağlamsal olarak izlemek mümkündür. Dünya, yeni bir savaşa doğru sürüklenirken giderek muğlak hale gelen ilişkiler, güvence arayışındaki kesimlerin ekonomik ve mekânsal koordinatlarını da değiştiriyordu. Rumlar, Ermeniler ve Levantenlerin bir bölümünden sonra Museviler de kenti terk ediyor, tüm Anadolu ve İzmir gibi Karşıyaka da yeni bir sosyal yapıya doğru evriliyordu.

1930'lu yıllarda İzmir Belediye Meclisi tartışmalarına, Karşıyaka ile ilgili olarak sel tahribatları, su, kanalizasyon, sokakların aydınlatılması ve sıtmaya neden olan Bostanlı bataklıklarının kurutulması meseleleri yansır. Genel buhran koşulları belediyeleri, altyapı sorunlarını çözen değil, bütçenin olanakları içinde kalınan seçeneklere yöneltmiş, ancak kentsel büyümeyle birlikte çözülmeyen sorunlar ertelenemez hale gelmişti. Nitekim kanalizasyonun denize deşarj edilmesi nedeniyle özellikle 1940'lı yıllara doğru İzmir Belediyesi Meclisi gündeminde ilk kez, Karşıyaka sahillerini kirleten tesis ve evlere ilişkin tartışmalar yer almaya başlar.

1940'lı yılların ilk yarısında Karşıyaka'nın gündeminin satır aralarında, belediye sınırlarının yeniden tespiti, imar sahası dışındaki yapıların onarımı ve arsa sahiplerine bina inşa etme imkânlarının temini konuları vardı. Bu tarihlerde henüz gecekondular nitelendirilmeyen belediye sınırları dışındaki izinsiz yapılaşmalar, gelecekte ülkenin gündemini belirleyecekti. Sakin ve yavaş akan hayat değişmeye başlamış, hoparlörlü, "aşkının ateşleri içinde yanıp tutuşan bir bedbahtın gönül ıstırabı"nı haykıran radyo gramofonlu gazinoların gürültüsü her yanı sarmış, sahil otomobil sürücüleri, bisiklet süvarileri, sayılan gitgide artan taksilerle dolmuş, halk deniz kenarında rahatça dolaşamaz hale gelmişti. Bu yıllar, "karşıdan bakınca ışıklarıyla bir çeşit küçük cenneti andıran, içine girip yaşadığımız zaman ise kendinizi bir kakofoniler fuarında imiş gibi hissettiğiniz" Karşıyaka'nın, keyfinin kaçmaya başladığı zamanlardı.

1950-1960 arası, İzmir'in Demokrat Partiyi Türkiye'ye "hediye" ettiği dönemdir. Demokrat Parti'yi iktidara taşıyan Eylül 1950 seçimlerine katılım, İzmir genelinde %30'larda kalsa da Karşıyaka'da "halkın bulunduğu kenar mahalleler, sahilde oturanlara nazaran seçime daha büyük bir alaka göstermiş, münevverlerle, zengin sınıfların oturduğu mahallelerde seçime katılım oranı düşük kalmıştır." Katılım oranının düşüklüğüne rağmen Demokrat Parti seçimi İzmir'de % 80, Türkiye genelinde % 53 oy oranıyla kazanacak ve hiçbir şey artık eskisi gibi olmayacaktır. Bu süreçte yaşananlar hem siyasi hayatı hem de mekânsal yapıyı liberalleştirecek, seçim sonrası süreçte halkın beklentileri cevap bulacaktır.

İzleyen süreci domine etmesi açısından bu dönemdeki üç önemli mekânsal olgudan söz edilebilir: İlki Karşıyaka merkez yerleşmesinin, Turan-Yamanlar-Örnekköy-Şemikler hattını izleyerek Bostanlıya ulaşan bir yay çizerek şekilde, belediye sınırları dışında izinsiz yapılarla dolmasıdır. Ankara ile karşılıklı yazışmaların uzaması, kaçak yapılaşmanın önlenmesi için harekete geçilmesi konusunda merkez ve yerel yönetimlerin yaşadığı deneyimsizliği ve gecekondular gerçeğinin kavranışının "reddediş" üzerine kurulduğunu göstermektedir. Nitekim gecekondular konusunda doğru ve yeterli refleksin geliştirilememesi de bu tespiti doğrulamaktadır. Bu dönemin ikinci mekânsal gerçekliği, belediye mülkiyetindeki "boş" arsaların, çeşitli taleplerin karşılanması amacıyla tahsis ve bu alanların gelecekte gecekondular sorununun çözümü için önemli bir rezerv olabileceği öngörüsünün geliştirilememiş olmasıdır. Son olarak ise Turan'dan Bostanlı'ya kadar uzanan sahil şeridinin bazı bölümlerinde denizin özel şahıslarca doldurulmasına izin verilmeye başlanmasıdır. Her üç mesele de bir yandan kent topraklarının ve kamu mülkiyetlerinin yağmalandığı bir sureti işaret etmekte, öte yandan da kamunun imar konusundaki bürokratik zaaflarını ve siyasi olarak popülist duruşunu ortaya koymaktadır. Zaman ve mekân, liberal tercihlere uygun bir biçimde şekillenmektedir.

Bu tarihsel süreç İzmir'in asırlar boyunca süregelen kıyı oryantasyonlu büyüme modelini tersine çevirerek sahilin kara yönünde derinlemesine gerisinden başlayan ve kıyıyı kuşatan yeni büyüme halkalarını ortaya çıkardı. Başlangıçta temkinli bir biçimde mevcut kentle arasına boşluklar koyarak gözden uzak noktalara yerleşen Anadolu göçmen grupları, bir süre sonra aradaki boşluğu doldurarak kentin üzerine doğru cesaretle yürüyecektir. Kuşkusuz yaşananlar sadece mekânsal sonuçları ile dikkati çekmez; aynı zamanda bu halkada konumlanan yeni toplumsal grupların, kentsel yaşamda yer almaya başladığı yeni bir dönemi de anlatmaktadır. Bu gelişmelere karşın Kıyı Karşıyaka'da, 1970-1980'lerin ortalarına kadar sürmeye devam eden elit bir kültürden söz etmek mümkündür. Kültürün ortak tezahür mekânı olan dar kıyı şeridi, yolun kara tarafında yürüyüş yaparak "piyasa"ya çıkan Karşıyakalılar için hâlâ vazgeçilmez bir eğlenceydi. Çarşının içinden Karşıyaka Stadi'nin olduğu Kulüp'e kadar uzanan alan, "piyasa"nın en yoğun bölgesiydi. Normal bir yürüyüşle yarım saatte gidilen bu mesafe, ağır adımlarla bir, bir buçuk saatte kat edilirdi: karşılaşılan komşular, ayaküstü sohbet edilen arkadaşlar, günlük haberlerin alınıp-verildiği kısa kesişmeler... Piyasanın, gençler için en önemli düğüm noktasını çarşı girişindeki Yapı Kredi Bankası'nın önü oluşturuyordu. Karşıyakalı gençler arasında popüler olan bu köşede,

yayaları araç trafiğinden korumak için konulan alçak demir parmaklıklar hem yorgun bacaklara kısa süreli dinlenme imkânı veriyordu, hem de kat edilen mesafenin en can alıcı noktasını tutarak, gelen geçenlerin tümünü görmeyi (ve görülmeyi) sağlıyordu. Buraya sürekli “takılan” bir grup vardı ve piyasaya çıkıp da birbirini görmeden dönmek mümkün değildi. Bunlar, ailesi eski Karşıyakalı olan, atılgan, heyecanlı, görelî olarak varlıklı ve o döneme göre maceraperest gençlerdi. Toplandıkları köşenin “Hergele Meydanı” diye anılması, olasılıkla, bu yapıları nedeniyledi.

Karşıyaka kıyı mekânlarını ayrıcalıklı kılan en önemli unsurlardan biri de Fransız sokak kafelerini esinlendiren, ancak öte yandan İzmir’in kendi özgün yapısı ile şekillenen “Patisserie” kültürüdür. Ülkenin hemen hemen hiçbir kentindeki kafe ve pastaneler için kullanılmayan bu ifade, Karşıyaka’nın kendine özgü, ayrıcalıklı konumuna işaret eden mekânsal bir simgeye dönüşecektir. Çarşı girişindeki odaklanma noktasının karşısında, deniz kenarında yer alan elit mekânlar arasında, gençlerin takıldığı “06” ve “Tilla” vardı. Bostanlı’daki Sakıpağa ise, daha gözden uzak ve sakin kalmak isteyenlerin tercih ettiği bir mekândı.

Ticaretle uğraşan eşraftan ailelerin, devlet erkânının ve subayların emekli olduklarında tercih ettikleri nezih ve elit Karşıyaka’nın sosyal ve mekânsal ifadeleri, 1980’li yılların ortasından itibaren değişmeye başladı. Karşıyakalı kültürüne dahil olma talebiyle ortaya çıkan Şemikler ve Nergis gecekondualarında oturan gençler, görünmez bariyerleri aşarak, yavaş yavaş kıyıya inmeye başladılar: Bunlar, önceki dönemde “demiryolunun ötesindekiler” olarak nitelenen “Şemsolar”dı. Öte yandan Karşıyaka’yı kuzey ve kuzeydoğudan kuşatan bu ikinci kuşağı da dışarıdan çevreleyen Gümüşpala, Örnekköy, Gültepe mahallelerinde oturan üçüncü kuşak gecekonducular da, sosyal olarak dahil olamadıkları kıyı mahallelerinin sokaklarında görünmeye, mekânı paylaşma konusunda daha cesur davranmaya başladılar. Eski Karşıyakalılar, mekânsal olarak Bostanlı’ya doğru kayarken, boşalan alanı yeni gruplar doldurmaya başladı.

1990’lı yıllarda “Beyaz Karşıyakalılar”ın sokaklardaki, piyasadaki, kıyıdaki ve giderek tribünlerdeki yerlerini paylaşmaya başladıkları bu süreçte, boynuna Karşıyaka atkısı takarak taraftarlığını herkese ilan eden kesimler ortaya çıktı. Bu yeni taraftar kimliğinin farklı veçhelerinin görülmesi gerekir: Karşıyaka’da tarih boyunca mekânla, köken dışında kurulan bir atıf geleneği bulunmasına ve kendilerinin de daha iki-üç nesil önce buraya yerleşmiş olmalarına karşın, “Beyaz Karşıyakalılar” a göre bu yeni taraftar Karşıyakalı olmayan (Karşıyaka’da doğmayan) yani “yer”le köken bağlantısı kurmamış, buraya ait olmayan, marjinal işler yapan, az eğitilmiş kentsel sosyal tabakaların kıyısındakilerdi.

Yamaçlardan kıyıya inenler için ise KSK taraftarlığı, kırdan göç etmek zorunda bırakılan ve farklı yerlerden gelip Karşıyaka’nın gecekondu mahallerine yerleşen grupların genç nesilleri arasında kentte bir dayanışma imkânı, bir yoldaşlık duygusu, mekâna dair bir aidiyet hissi demekti. Başka takım taraftarlarına karşı tepkisel ve toleranssız olsalar da, KSK taraftarlığı, bir ifade biçimi, kabul edilme talebi, “hak arama” yolu ve 80’lerden sonra kaybettikleri pusulaydı: zaman zaman şiddetle beslenseler de onları kendi içlerinde bir araya getiren, beraberlik duygusunu yaşamalarını sağlayan, yalnız olmadıklarını hissettiren, kendileri gibi herkesin farklı olduğu ve kendi farklılıklarının hatırlatılmadığı bir ortamdı. Öte yandan taraftar olarak maçlarda birlikle olmak, kentin “beyazları” ile bir arada yaptıkları belki de tek aktiviteydi.

1980 sonrası liberal politikaların, ayakta kalma tarzı olarak meşrulaştırdığı biçimiyle “talep edilenin alındığı” bu yeni model, ehlileşen ve sistemle uzlaşan üst sınıflara karşılık, tabanda “farklılık ruhu”nu yaygınlaştırmayı hedefledi. Bu anlayış Karşıyaka’da, mücadeleci futbol taraftarları arasındaki örgütlenmede ifade bulmaktadır. Bu var olma biçiminin, dönemin yücelttiği “kimliklerin mikro düzeydeki ifadesi”ne uygun düşmesine karşılık, küresel

sermaye birikimine entegre olunmasını engelleyen amatör bir ruh taşıdığı gerekçesiyle eleştirilmesi paradoksaldır. 1850'li yıllarda, Bornova çayırlarında İngiliz, Rum ve Ermeniler arasında yapılan amatör maçlar sayesinde ülkeyi modern futbolla ilk kez tanıştıran İzmir'in süper lig'de halen hiçbir futbol takımının bulunmamasını, yerel sermayenin ulusal ve küresel ekonomideki pozisyonundan da okunabilecek gerilemenin bir yansıması olarak gören İstanbul basınına, Karşıyakalı amatör ruh şöyle seslenmektedir "Para bulunur ama şampiyonluk bulunmaz " İzmir futbol takımlarının kapitalistleşerek sermaye ile direk ilişki kuramaması başlangıcından itibaren eğlence için yapılan bir etkinliğin, paraya dönüştürülmesindeki beceriksizlikten öte, isteksizlik olarak okunmalıdır.

Karşıyaka'nın tarihten bu yana kurduğu asimetrik ekonomik ve sosyolojik pozisyonun, kimlik siyasaları içinde eridiği bu dönemde, KSK kimliği, Karşıyakalı olmanın geçmişten gelen elit/nezih mirasına ve ayrıcalığına ortak oldu: Karşıyakalı olmak ile KSK taraftarı olmak iç içe geçti. Karşıyakalı olmanın bu yeni hali, bir kimlik dönüşümü yaşanmasından öte, temelde sınıfsal bir değişimdir. Taraftar davranışı ise, her ne kadar spor kamuoyuna lümpen yanıyla yansısı da, proleterleşmektedir. Bir başka anlatımla KSK aracılığıyla Karşıyaka, kendi demokrat kimliğinin tolerans gösterme yönünü geliştirmiş ve herkesi kendi bünyesinde toplama becerisini göstermiştir. Daha da önemlisi Karşıyakalı ya da KSK taraftan olmak için, burada doğmak gerekmediği artık herkesçe paylaşılan ve Karşıyaka'ya bugünkü coşkusu veren bir ortaklık haline gelmiştir.

Çok yaşa şanlı Kaf Sin Kaf, çok yaşa, Tac ettik gençlikte biz seni başa. Gençlisi yaşatmaktır gayemiz,
Kaf Sin Kaf gençleriyiz.

Kalmasın kalbinde acı bir sızı Ufkunda sallansın yeşil kırmızı. Gençlisi yaşatmaktır gayemiz Kaf Sin Kaf gençleriyiz.

Kaf Kaf Kaf Sin Sin Sin Kaf Sin Kaf Sin Kaf

Karşıyakalı Olarak Yaşamak, Karşıyakalı Olarak Ölmek...

HAKAN GÜLSEVEN

Aslında futbol, taraftarlık, tribün işleri üzerine yazmaya tövbeliydim. Fena halde bir “entelektüel uğraş” haline geldi çünkü bu işler. Yaşamışsı, yaşamamışsı, herkes laf söylüyor, bizim lafımız da eksik kalsın, diyordum. Lâkin konu Karşıyaka’ya has bir kitap olunca ve yayma hazırlayan da kardeşim Yiğit Akın olunca... Haliyle, yüz bin kere tövbe ettik, yine şarap içtik... Daha da gitmem Davos’a!..

Şimdi, “Karşıyaka’dan uzak Karşıyaka taraftarları” diye bir kategori var, bendeniz de o kategori dahilinde bir kimseyim. Bizim kategori için taraftarlıktan farklı bir durum var aslında; Karşıyaka daha ziyade bir özlemler bütünü. Çocukluğumuzun geçtiği tribünlerle, ahbaplarımızın yaşadığı semtle, deplasman otobüsleriyle, eh tabii sonsuz bir mavrayla beraber andığımız, özlediğimiz bir nesneden söz ediyoruz yani. Bir serbestleşme, hani yaşını başını almış adamların, günlük yaşamda ölçülü davranmak zorunda olan bir yığının birlikte “koyverme” halini yaşıyoruz Karşıyaka’yla buluştuğumuzda. Yani şimdi burada anlatamayacağım çok acayıplığı yaşadık, yaşıyoruz, bir dert atma haline giriyoruz beraberce. Yenmişiz, yenilmişiz, zerre umurumda değil; 1987’den beri tek bir sportif başarı kazanamamış bir kulübün taraftarı olmak, zaten sahada olup bitenle sınırlı bir şey olamaz... atmosferden söz çimiyorum... Bir gün İstanbul’dan birkaç günlüğüne İzmir’e geleliydim, Ortabaş’la Göztepe’de buluştuk. Malum, Ortabaş Göztepe’de yaşayan bir Karşıyakalıdır ve dünyanın en acayip adamlarından biridir. Eskiden Kaptan ın Kahve tabir edilen yerde fazlaca vakit geçirirdi Ortabaş. Lh, orası da köklü Göztepelilerin mekânı... Gcçcı gittini, kapanmıştı. Ortabaş ile parasına “King” oynatacak bize... Numaradan demiyorum, hakikaten kumardan pek haz etmem ama Ortabaş’ın ısrarıyla oturduk kareye; iki Göztepeli var, iki de biz... Kumar, artına eksine göre para... Ortabaş’a çok iyi kağıt geliyor, Göztepeliler fena durumda ama Ortabaş ihtiras yapmış, benim de paramı almaya oynuyor!. Neyse durumu iyi idare ettim, ufak bir avantayla kalktım masadan. Ortabaş ortalığı silmiş süpürmüş, Göztepelilerle kafa yapıyor. Çıktık kahveden, balıkçıya yanaştık, aldık balıkları, bol miktarda da rakı, Ortabaş’ın eve yollandık. Karşıyaka’dan bir iki arkadaş daha geldi, Göztepeli parasıyla masa kurduk. Ortabaş bu, bir dakika sustura bilene aşk olsun! Anlattıkça anlatıyor. Biz de gülmekten yerlere atıyoruz kendimizi... Neden sonra aklıma geldi, yanımdaki ses kayıt cihazım açtım gizlice, Ortabaş’ın muhabbetini belki iki saat kaydettim. Sonra arada gülmek için çıkarıp dinliyordum... Neler var neler... Muhterem pederi Ali Bey’le olan maceralar, yükselme grubu maçları için gittiğimiz Denizli’deki ful rezaletler, daha çocukluk günlerindeki acayip hadiseler...

Misal, çocukluk günleri... Bir maçtan sonra Ortabaş’la Domat gözaltına alınıyor. Zaten alınışları ayrı bir hikâye de, işin esası içeride geçiyor. Domat şöyle anlattıydı hadiseyi: "Nezarete kalabalığız. Öyle kalabalık içinde oturuyoruz. Kapı açıldı, baktım, Ali Amca (Ortabaş’ın peder), sevindim, bizi çıkarır şimdi diye... Şöyle baktı, Ortabaş’ı gördü, Memur bey! Şuradaki arkadaşsı iyice bir dövün lütfen!’ dedi, çekti gitti...”

Bazen İstanbul’da toplanıyoruz. N’oluyor? Tabii ki masalar kuruluyor. Yine böyle bir akşamın sonunda, nereden çıktıysa koca bir Karşıyaka bayrağı çıktı, yaklaşık 40 kişi İstiklal Caddesi’nde tezahüratlarla yürümeye başladı. Herkes gecenin bir yarısı, “Bu adamlar nereden çıktı? Ne ‘kafi, ne ‘sin’i?” diye tuhaf tuhaf topluluğa bakıyordu. İki memur kalabalığı durdurdu, n’oluyor diye, Domat, “Bulgaristan’ı yendik memur bey!” dedi birden. Memurlardan biri, “Oh, iyi iyi!” diye karşıladi “havadis”i mesut bir ifadeyle. Arkadaş, nereden aklına gelir gecenin bir yarısı Bulgaristan’ı yenmek?!

Madem dünya coğrafyasına girdik, yeri gelmişken Bask hadisesini de aktarayım, kayda geçsin... Bizim Volkan, nereden denk geldiyse, İspanya'nın Bask bölgesinde bir şirkete girdi, orada yönetici oldu. Bizim tribünde de bir Bask bayrağı var, yeşil-kırmızı-beyaz ya Bask bayrağı renkleri, öyle çok güzel duruyor. En sonunda Volkan ne yapmış, ne elmiş, Atlético Bilbao'nun dergisinde, "Bunlar da İzmir'in ayrılıkçıları," diye birkaç sayfalık bir haber çıkartmış. Dergiyi görünce aldı mı beni bir gülme. Kaleci Recep'in elinde bir Bask bayrağıyla koca bir fotoğraf bile var!.. Bask ülkesinde de bir sürü mekânda Karşıyaka flaması asılı hâlâ!..

Bunlar tribün dışı hadiseler tabii. Bir de maça gidiş var. Denizli'deki meşhur yükselme grubu maçlarına gidelim dedik, Cigo'nun arabasına atlayıp İstanbul'dan yola koyulduk. Telefon irtibatıyla, otoban üzerindeki ilk benzinlikte indim arabadan, bizim Köfte Mehmetlerin otobüsü beklemeye başladım. O otobüs dururken, arabayla yola devam edilir mi? Tesise girdiler, bindim otobüse; eskiden ucuz şarap içilen otobüste, biti kanlanmış kardeşlerimiz sayesinde viski ve buz bulunuyordu!.. Lakostlar tavla oynuyor, sarsıntıda zarları koridora uçuruyorlar, kafalar güzel olduğu için zarları, pulları toparlamakta güçlük çekiyorlar... Daha lise birdeyken okuldan kupa maçına (1- 0 kazandığımız efsane Galatasaray maçı, dakika 87 Zeki) kaçarken beraber fotoğraf çektiğimiz Köfte Mehmet en arkadan, en öndeki Yılmaz'ın validesiyle ilgili övgü dolu sözler söylüyor, en önden de coğrafi ve sosyolojik cevaplar alıyor... Eh tabii otobüse sonradan dahil olmak, kafa irtifası bakımından asla kapatılamayacak bir ara anlamına geliyor, pek çok işe gözlemci statüsünde katılabiliyorsunuz...

Denizli'de Ortabaş Pamukkale'de kallavi bir otele yerleşmiş, rahmetli Laz Haşanla birlikte, orada epey bir güldüydük hep beraber... Ortabaş evden yarı-pijama bir eşofmanla çıkmış, yanına da başka bir kıyafet almamış; bir hafta öyle dolaştı Denizli'de. Ama otelde hürmet görüyor, havuz başında garson yanımıza geliyor, "Ne içersiniz efendim?" falan diyor, siparişler veriliyor, "Yaz hesabı bilmem kaç numaralı odaya..." Vallahi sonra o hesaplar ne oldu, benim için hâlâ bir muammadır... Burada rahmetli Hasan'ı da anmış olalım...

Tribün ise müsabakadan ziyade, biz Karşıyaka'dan uzak Karşıyakalılar için tanıdıkları görme, havadis ve mavra manası taşır... İstanbul'da maç varsa âlâ, Kocaeli, Sakarya da menzilimiz dahilinde... Nedense bir seferinde yüksek lisans sınavına girmiştim de, Kocaeli'ndeki maça yetişmek için kısa kesmiştim. Bir de bir gece bir davadan ötürü saçma bir biçimde gözaltına alınıp ertesi gün mahkemeye çıkarıldım ve saat 12:00'ye doğru serbest bırakıldım. Sakarya maçına yetişeceğim, hiç uyku uyumadan, hücrenin bütün pisliğiyle önce Halıcıoğlu'ndaki Beyoğlu Adliyesi'nden gözaltına alındığım Kadıköy'e geçtim, atlardım arabaya, doğru Sakarya'ya...

İlk devrenin sonlarına doğru stattaydım... Zaten böyle daha iyi oluyor. Başkan Barış beni ancak ikinci devrede, alkolün etkisi hafifleyince tanıyabiliyor çünkü!.. Sarı Tamer'le biraz halhalin.. Sonra kenarlardan bir yerlerden, kim hangi oyuncudur çözmeye çalışarak, o seneki takımı anlamaya çalışarak müsabakaya bakma hali... Hiçbir sene tam manasıyla çözemiyorum takımı, ne yalan söyleyeyim. O Sakarya deplasmanı da hüsrarla sonuçlandıydı... Olsun, ahabları gördük... Şimdi yurtdışında yaşayan Keçi Yılmaz, Sakarya'daki "Tatangalar"ın tribün liderlerinden... Maç çıkışı onunla da hasbihal etlik. Şu tribünlerde gördüğüm en düzgün delikanlılardan, yine Sakarya'dan Murat kardeşimiz de öyle, sayıları iyice azaldı onların... Uykusuzluk var ya, "Yılmaz, İstanbul'a gidecek biri varsa, haber et benimle gelsin, yolda uyumayalım bari," dedim. Hakikaten "konuşkan" bir kardeşimizi kaili yanıma, ne uyku kaldı, ne başka şey!.. Biz çok bahtsız bir taraftar grubuyuz tabii bir yandan da. Şu İstanbul ve çevresinde, hatta Anadolu'nun dört tarafında ne kadar tuhaf stat varsa öğrendik de, Birinci Lig'i az gördüğümüzden kendi takımımızı İstanbul'un büyük statlarında keyifle seyredemedik pek...

İnönü’de oynanan Giresun maçında ise İstanbul dışındaydım, Asaf arayıp kafa yaptı benimle, en ücra statlara gidip de İnönü’deki maçta bulunamadığım için...

Ücra statların, ya da spor salonlarının deplasman seyircisi kısımlarındaki ücra bölgelerde oturuyorum müsabaka sırasında, maç üzerine gevezelik yapabileceğimiz birkaç ahbapla... Bu artık “ihtiyar taraftar” modudur. Bağırıp çağırılmaz, daha doğrusu bireysel laf atmaları ve tepkileri vardır. Tezahürat dalgasının ortasında kalmayı ruhu kaldırmaz. Artık arbedeye de dayanamaz... İlk polis arbedesini yaşadığım, coplanırken eli kafaya götürmenin parmak zonklamasına yol açacağını ilk öğrendiğim yer tribündü. Vallahi ne yalan söyleyeyim, gençken bu işlerin keyifli bir tarafı da oluyordu. Ama o kadar çok arbede yaşadım ki, artık hadise koptuğunda, “Her şey yine mi başladı?!” diye bir bezginlik hali doğuyor bende. Hayır, bu işin sadece maçı yok ki, hayatımızda bir de solculuk var, her daim cop, her daim gaz... Hakikaten bıkkınlık geliyor bazen insana...

Nasıl bir memleket arkadaş burası?! Bir Efes-KSK basket maçı öncesi, sırf memurun, “Bu Karşıyakalılar tehlikelidir,” şartlandırması yüzünden en önde Tanerlerin oturduğu yerde film koptu. Memur taciz etti etti, en sonunda biri dayanamadı, memura çaktı... Siz deyin 15 dakika, ben diyeyim 20, karşılıklı vuruluyor... Ben yukarıda öylece duruyorum, yapacak bir şey yok; yanımda Tamer vardı, Taner’i arbedenin ortasında görünce fırlayacak oldu, “Usta dur, olayı durdurmak lazım,” dedim de, nasıl?.. Bir baktım memur copu kaldırmış, üzerimize geliyor, copu havada tuttum, “N’apıyorsun sen?” diye sordum. Vurmaya şartlanmış ya, diyalog şaşırttı memuru. Vazgeçti, ilerideki başka bir gruba doğru koşturmaya başladı, işte tribündeki polis arbedesi böyle bir şeydir. Şartlanmışlık vardır. Bizimkilerin kafa yüksek, yanılmıyorsa Çatlak’ın burnu kırılmıştı ve farkında değildi, Tabii bu durumda ne oluyor? Bizimkileri bir türlü dağıtamıyorlar, sürüyle polisi de tedaviye götürüyorlar. Ne yapacağını şaşırmış, sağa sola koşuşturan komiseri bizim yakınımızdan geçerken durdurdum, “Memuru çek, bu iş durur,” dedim. “Hakikaten durur mu?” gibisinden şöyle bir baktı, bir kez daha ısrarla, Tamer, “Çek, durdururuz!” dedi. Akliselim sahibi bir adammış, memuru geri çekti ve hadise hakikaten durdu. Aynı şey Denizli’de de oldu. Memurlar başa çıkamayınca, bu sefer askeri sürdüler üzerimize. Ölüm olmaması şanstı...

Samimiyetle söylüyorum, Karşıyaka taraftan, iddia edildiği üzere hadise çıkarmak için fırsat kollayan bir taraflar değildir. Çok sabırlı bir taraftardır. Envai çeşit ligde, envai çeşit takımla oynadığı ve taraftar da Anadolu’nun her tarafına gittiği için, çok bilinir, çok tanınır. Tabii eğlenceli de bir ekiptir, Kuşadası’nda camiye girip minare hoparlöründen anons yapmak falan gibi hadiseler iz bırakıyor, namı yürüyor... Tamam, eskiden deplasman yollarında kimi tesislerde bedava yemiş içmişliğimiz de vardır ama artık bitti o işler. Hadi o da eksik kalsın, bir mevzuu aktarayım...

Sene 86, Kırşehir deplasmanına gidiyoruz, yedi otobüsüz. Şimdi yedi otobüs bir tesise girerse ne olur? Yiyen gitmiş, para yok... Bizim otobüs de tesise giren son otobüs, e bizim otobüste de Çingen var, fena zorlamış tesis bütçesini, çanak çömlek bize patladı, tesis sahibi delirmiş artık, üzerimize sıkmaya başladı. Ben yolda yükü alınışım, patlayan tabancayı görünce duvardan karların üzerine attım kendimi, karı yedikten sonra kendime geldim... Allah için, Jaws tabancanın üzerine yürüyüdü, “N’apıyorsun sen?!” diye, durdurduydum adamı... E tabii jandarma geldi, bekletiyor bizim otobüsü, Jaws anlatıyor komutana, “Biz hepimiz üniversiteli, aklı başında insanlarız,” diye, Erdem Denizkuşu bu arada yanındaki boşluktan iki karton Marlboro çıkardı, “Ulan bizi mi yakacaksınız?!” bunları kim koydu buraya?!” diye. Ah be kardeşim, o hareket yapılır mı? Jaws’ın "okumuş çocuk" nutku yarıda kaldı tabii. Marlborolar iade, yemek- içmek faturası için de üç-beş atıldı da öyle bıraktı jandarma bizi. İlk yarının sonuna yetiştik maça, bir de memur saldırdı, fena ezildik...

Şimdi tribün liderleri çok iyi zapt ediyor gençleri. Tahriklere kapılmıyor kimse genelde. Hani meşhur canlı yayında stüdyo baskın var ya, o bile daha ziyade matrak bir işti; programda taraflara o kadar laf edilmesine rağmen kimseye el kaldırmadılar; Altar'ın gençlerle birlikte stüdyoya, “Selamünaleyküm abiler! Bizi arıyordunuz geldik,” diye girişinde bence ırribün mizahı vardı, şiddet falan yoktu...

Öle yandan, tribünlere hakim olan bir patlama potansiyeli var tabii, inkâr etmek doğru olmaz. İzmir'i çok yoksullaştırdılar, gençler işsiz, parasız, saatli bomba gibi, patladı mı patlıyorlar işte... Bakın, İzmir genelinde ciddi bir ekonomik çöküntü var. Eskiden bize 'ihracat limanı' diye okuttukları bir yerdi İzmir; Ege'nin zenginliği, İzmir'in ticari hayatını besler, kent de bundan iyi kötü bir pay alırdı. Ama Türkiye giderek sömürge idaresine girdikçe, bunlar pamuğu, tütünü, üzümü bitirdikçe, tarımsal ihracat bittikçe ya da devele kulak kaldıkça, eskinin kalburüstü esnafı bile dükkân kirasına çalışmaya başladı. İzmir'in İstanbul'la farkını emlak fiyatlarından yapacağınız kısa bir karşılaştırmalarla hemen çözebilirsiniz

spor hadisesini de aynı yöntemle değerlendirmek mümkün. İstanbul takımlarına milyon dolarlar döken, hükümet çekişmesi gibi başkanlık çekişmesine giren, tabii bunun neticesinde elde ettikleri gücü ihalelerde falan bir güzel kullanan para babaları varken. İstanbul kısa yoldan zenginleşmenin hırsızlığın, yolsuzluğun, çürümenin başkenti haline gelmişken, bizim Karşıyaka'nın esamesi mi okunur ki?

Tribünlerde bu talana ve kısa yoldan zenginleşmele olan öfke. İstanbul takımlarına öfke olarak açığa çıkıyor. Onların para babası başkanlarından, yöneticilerinden, milyon dolarlarca topçularından, kamyonla para dokutmuş statlarından, bilet paralarından, milyarlık kombinelereinden, her şeylerinden nefret ediyor. Karşıyakalılar taraftar profili de farklı tabii İstanbul tribünlerindeki bilet fiyatlarının dörtte biri bile bizim taraftar için pahalıdır. Bilet kuyruklarında imeceyle bilet parası toplayıp stada giren dünya kadar genç adanı görürsünüz Kendilerini iyi hissettikleri, bir topluluğun parçası oldukları, önemsendikleri yer orasıdır .

Bir de, Kurtuluş Savaşı sırasında tüm Karşıyakalıların işgale karşı dağlara çıkması hadisesi var ya, işte Karşıyakalı taraftarın övünç mevzuu, alametifarıkası bu İlana Anadolu'ya direnişe geçenler parola olarak, "Biz Karşıyakalıyız" diye bağırıyordu ya, biraz zorlama yapıp anti-emperyalist duyarlılığı da var bizim tribünün diyeyim mi? Diyeyim, onu mu esirgeyeceğiz kendimizden. En azından çoğumuz sevmeyiz Amerika'yı Hem memleketin gidişatı kötü, cemaatler kol kola vermiş Amerika'yla, at oynatıyor; kim bilir, belki günün birinde, parola niyetine bizim de, “Biz Karşıyakalıyız!” diye bağırmamız icap eder. Seve seve yaparız...

İşte bu sebeple, sportif başarı falan hikâye, o tribünler hep aynı canlılıkla yaşayacak. Ben de, eğer ömrümüz yeterse, seneler sonra bile ihtiyar bir adam olarak, tribünün uç taraflarında bir yerlerde, artık iyice gevezeleşmiş eski ahbablarımla yan dalaşıp yarı maç seyredeceğimi biliyorum. Şu tribünün en vefalı, en efendi adamı Fuat Kuzu orada olacak. Murat May eger maçta değilse telefonla arayacak, “Dakka-skor nedir usta?” diye soracak, gürültü içinde ona “dakka-skor” vereceğim. Vito'yla, Tarman'la, Mustafalarla, Düzdemir'le... Tüm dostlarla tribünde laflayacağız... Altuğ, Seko, Gürhan ve Yiğit karesi yine bana, “Gülseven bizimle!” diye tezahürat başlatıp kafa yapacak... Mustafa yine ‘bir baba hindi’ çektirecek...

Şimdi olduğu gibi, yitip gidenleri yad edeceğimiz rakı masalarımız da olacak, Koko'nun meyhanesinde... Kıymetli kardeşimiz Özgür, tribünün delikanlı ağabeylerinden Algan Akın, Gode Cengiz, Gazcı Erol, Kadızade Zühtü Işıl, şimdi adlarını sayamayacağım tüm efsane Karşıyakalılar “yukarıda” kurdukları masadan bize kadeh kaldıracaklar... Yan masalardan rendelenmiş turp salatası yollayacak birileri, biz de onlara fava... Masalardan kahkahalar yüksелеcek, kahkahalarımız “yukandakiler”le birbirine karışacak...

Lafın kıyası, bizim camiamız eğlenceli bir camiadır, iyi bir camiadır... Bizde lavuk adam sevilmez; paraya tamah eden, gözü başı aynrıoylayan, lafını bilmeyen, sözünün eri olmayan adamı kimse masasına oturtmaz... Yani bizim maksadımız, çocuklarımıza namuslu bir isim, ahbapların gönüllerine hoş bir seda bırakıp geçmektir. Biz Karşıyakalıyız... Gerisi laf-ı güzaftır...

KARŞIYAKA'DA KANINA “SPOR” BULAŞAN “BİZİM ÇOCUK”UN HİKAYESİ

Necat Kuymulu

“Bizim Çocuk”, gerçek anlamda bir Karşıyakalıydı. 1942 yılının soğuk bir mart gününde Karşıyaka’da, Şayeste sokağındaki mütevazı evlerinde dünyaya gelmişti. Bu nedenle nüfus kütüğünde bile, çoğunlukta olduğu gibi “doğum yeri-İzmir” değil ,”doğum yeri-Karşıyaka” yazmaktaydı. Babasından, öğrendiğine göre, doğduğu günün akşamı, esen şiddetli rüzgar ve tipi nedeniyle ahşap telefon direkleri yıkılmış, yollar karla kaplanmıştı. Yani, çocuğun ailesi için olduğu kadar, Karşıyaka için Karşıyakalı için de sıra dışı bir gündü.

Çocuğun yaşamı, hemen bütün yaşlıları gibi sıradan oldu... Sıradanlık şu anlamda idi; bugünden o yılların güzelim Karşıyaka’sına bakıldığında, o çocuklar “Ol mahiler ki, derya içredir, deryayı bilmezler” durumundaydılar. O yılların Karşıyaka’sının güzelliğini, sıcaklığını, güler yüzlü, sevecen insanların yaşam biçimlerini pek doğal görüyor, yurdun her yerinde de öyledir sanıp, dünyayı çocuk gözleriyle böyle algılıyorlardı.

Çocuğun anımsadığına göre, 1940’ların Karşıyaka’sı, devam etmekte olan İkinci Dünya Savaşı’nın tüm olumsuz etkilerine ve yokluklara rağmen çok güzel bir beldeydi. Nüfusu muhtemelen on, on beş bin kadardı. Beldenin, parke taşlarıyla döşeli tertemiz yolları, muntazam kaldırımları olan sokaklarındaki, çoğu bahçeli evlerinin tümü tek ya da iki katlıydı. Sadece yalı caddesinde, kapısında inşa tarihi “1939” yazan bir tek apartman, “Berrin Apartmanı” vardı. Bu nedenle, özellikle sabah saatlerinde, Karşıyaka iskelesinden kalkan ve İzmir’e doğru yol alan bir vapurun arka güvertesinden beldeye bakıldığında, henüz tam olarak yükselmemiş güneşin ışıklarının vurduğu, yüksek palmiye, hurma, çam, çınar ve ıhlamur ağaçları arasındaki Karşıyaka evlerinin ışıldayan yüzünün güzelliği muhteşimdi. Vapur Karşıyaka’dan uzaklaştıkça, tek bir yükselti görünürde; Küçük Yamanlar Tepesi ve gazinosu.

Küçük Yamanlar o yılların Karşıyaka’sının en mutena piknik yeri idi. Tepeden bakıldığında; yeşillikler içinde kırmızı kiremit çatılı evleri, inci gibi sahili, İzmir’in karşıdan göz kırpan büyüğü güzelliği hele bir tarafta Nif’in diğer tarafta Çatalkaya’nın oluşturduğu eşsiz manzaranın seyrine doyum olmazdı.

Çocuk, bu güzelim beldeye, farkında olmaksızın, insanların yaşam biçimindeki sıcaklığı, nezaketi ve hoşgörüyü içine sindire sindire, eşsiz anılar da biriktirerek, göz açıp kapayıncaya kadar geçen süre sonunda, 1948 Eylülü’nde, Ankara İlkokulu’nda eğitim yaşamına başladı. Kimileriyle, bir ömür boyu sürecektir arkadaşlık bağlarının ilk adımlarını da attı.

Öte yandan, her çocuk gibi o da ailesinin yaşam biçimi ve hayat görüşünü esas alarak temel yapı taşlarını döşemeye devam ediyordu.

Çocuğun ailesi, 1925’de mübadeleyle Selanik’ten, İzmir’e muhacir gelmiş, benzer bir ortam olan Karşıyaka’ya uyum sağlamakta hiç zorluk çekmemişti. Annesi, okur-yazar olamayan bir ev hanımıydı. Babası ise sadece rüştiye eğitimi almış olan bir berber ustası olmasına rağmen, yaşamı dogmatik kalıplar içinde algılamayan, musikiyle ilgilenen birkaç dil konuşan ve yeniliklere de açık güngörmüş bir kişilikti. Bu aile yeni yurtlarında uygulamaya konan Atatürk devrimleri ışığında dört evlat yetiştirdiler, “Bizim Çocuk” bunların en küçüğüdü.

1940’ların başlarında, çocuğun, en büyük kardeşi olan ablası, genç cumhuriyetin en özgün okullarından biri olan İzmir Kız Muallim Mektebi’ne (Karşıyaka’da) devam ediyor ve meşhur İzci ocağının trampet takımında yer alıyordu.

Aynı yılın ortalarında, büyük ağabeyi hem Alaybey tersanesinde elektrikçilik yapıyor hem de Karşıyaka futbol takımının alt yapısını oluşturan mahalle takımlarından birinde tersane takımında futbol oynuyordu.

1940’ların sonlarında baba mesleğini seçen küçük ağabeyi ise hem çalışıyor hem de hemen hepsi müşterisi olan Karşıyaka kulübünün sporcularıyla yakın arkadaşlıklar kuruyor, edindiği aletlerle de vücut geliştirmeye çalışıyordu.

“Bizim Çocuk” bütün bu evreleri gözlemleyip sporcu ağabeylerini örnek alarak sanki kanına bulaşan spor virüsüyle büyümekteydi...

Yazın hemen her gün, küçük ağabeyi öğlen tatillerinde “Elli Metre”ye yüzmeye giderken çocuğu da bisikletin kadrosuna oturtur, denize birlikte giderlerdi.”Bizim Çocuk” kadınlar hamamı ile elli metre arasındaki (Karşıyaka evlendirme dairesi ile mendirek arası) minik plajda, yaşlılarıyla kendi kendine yüzmeyi, dahası denizle haşır neşir olmayı , kısaca sahil çocuğu olmayı öğrenirdi.

Sekiz, dokuz yaşlarındayken bir kış akşamı küçük ağabeyi:
“Haydi, kulübe gidiyoruz, bu akşam çok sıkı bir boks karşılaşması var, Ali Melek dövüşecek” dedi. Çok heyecanlanmıştı küçük çocuk.

Evden Karşıyaka Stadi’nin sahil kapısına neredeyse bir solukta vardılar. Stadın tribününe bitişik spor salonunun yüksek pencerelerinden ışık dışarı sızıyor, tezahürat sesleri ortalığı inletiyordu. Ağabeyi ile birlikte karanlık yolda koşarak, salona nefes nefese daldılar. İçini kaplayan heyecan dalgası, çocuğu bir anda spor salonuna vakumladı. Spor salonlarının kendine özgü emek ve ter kokusu küçük çocuğun sanki ilklerine işledi. Bu koku o akşam, çocuğun belleğine öylesine kazındı ki, bir daha hiç silinmedi, yaşamı boyunca da hep taze kaldı.

Salonun ortasına kurulmuş ringde iki boksör dövüşüyor, ringin çevresini sarmış seyirciler de heyecanla coşkuyla bağırıyorlardı. Birkaç karşılaşmadan sonra salonda büyük bir tezahürat koptu. Ali Melek ringe çıkmıştı: Çocuğun belleğinin çektiği resme göre orta boylu, saçları hafif dökülmüş, ezik burunlu kaslı, kalıplı bir adamdı. Parlak kumaştan yapılmış yeşil-kırmızı bir şort giyiyordu. Karşılaşmayı bütün seyirciler gibi o da büyük bir heyecanla bağırarak izledi ve sonunda, onun da tutmuş olduğu Ali Melek, müsabakayı kazandı. Sevinç içinde alkışlarken, Ali Melek’in onu yeşil-kırmızı ile tanıştırmış olduğunun henüz bilincinde değildi. Kaptığı virüsün neden olduğu ateş bu etkiyle daha da yükselecekti!...

Yıllar akıp geçti. Çocuk 1953 yılında ilkokulu bitirip, “Şube’de” ortaokula başladı. İlk kez uzun pantolon,ceket giymiş, kravat takarak okula gitmişti.. Büyüyordu. Ortaokul, ilkokul gibi değildi. Her dersin öğretmenini ayrı idi. Beden eğitimi öğretmenini, aynı zamanda Şube’nin Müdür muavini olan Emin Örenel’ di. O da, çocuğa bulaşan spor virüsünü yönlendirenlerden biri oldu. Koşu ve kültür-fizik hareketlerinden ibaret derslerin ortalarında

genellikle öğrencileri istedikleri branşlarda top oynamaları için serbest bırakırdı. Bir gün, bu derslerden birinde Emin Örenel, hademeye birlikte taşıdıkları bir tür sehpayla geldiler. Sehpa, uzun bir direk üzerine çakılmış levhaya vidalanmış çemberden oluşuyordu. Bir de yassı bal kabağı gibi meşin bir top. Çocuk;

“Bu da ne?” dedi. Çok bilmiş bir tavırla iki seneliklerden biri cevap verdi; “Basket topu oğlum, hiç görmedin mi?”

Gerçekten de hiç görmemişti o güne kadar çocuk. Bu basket topunu ilk görüşüydü. İlk görüşte aşk da işte böyle bir şey olmalıydı diye düşündü...

O yıl, orta ikiye geçti “Küçük Çocuk”. Ama; Karşıyakalı çocuklar için orta ikiye geçmek, sınıf geçmekten çok daha fazla şey ifade ederdi. Şube’den, içinde kocaman bir futbol sahası, basketbol ve voleybol sahaları olan Karşıyaka Lisesi’ne transfer olmak, o yılların birçok ünlü sporcusunu seyretmek, örnek almak, tanıma fırsatı yakalamak demekti.

1954-1955 ders yılında, o sahalarda kimler yoktu ki? Futbolda, iddialı 4/B ile meşhur 7/B maçlarını kaçırmamak için genç çocuk öğle tatillerinde yemeye bile gitmezdi. Ergun Öztuna’yı (Puskaş Ergun), Yüksel’i, Erşan Sesli’yi (Baba Erşan), Orhan Erkmen’i (Huni Orhan), Orhan Şatafatlı’yı, Şele Yılmaz’ı daha nicelerini, basketbolda ve hentbolda Ünal Büyükcayan (Puşi Ünal) , Somer Terzioğlu, Mustafa Kendirci (Şiş Mustafa) gibi ünlüleri seyreder beynine nakşederdi.

Okulun, spor odasının sorumlusu ünlüler ünlüsü bir sporcu öğrenciydi; Böğürtlen Şeşbeş!... Öğlen tatillerinde toplar ve malzemeler ondan alınır ve aksatmadan yine ona teslim edilirdi.

Adı geçen bu ünlü sporcuların tümü aynı zamanda Karşıyaka Spor Kulübü’nün sporcularıydı. Okulun da renkleri yeşil-kırmızı olduğundan sahalara ve salonlara kulüp formalarıyla çıkarlardı.

Karşıyaka Lisesi, Karşıyaka Spor Kulübü’nün gerçek alt yapısını oluştururdu. İşte çocuğun ortaokul yılları, sporla iç içe, gördüğü her yükseltiye sıçrayıp değmeye çalışarak tenis topu, kozalak ne bulursa çembere atarak, KSK basketbol takımının antrenmanlarını sürekli izleyerek, yeni yetme bir basketbol aşığı olarak aktı geçti.

1957’de çocuk on beş yaşındaydı, lise öğrencisiydi ve artık “delikanlı” sayılırdı. Basketbol sevdası da artarak devam ediyor, kendini geliştirmeye ve göstermeye fırsat kolluyordu. Beklediği fırsat, okul takımı seçmelerinde karşısına çıktı. Takımın asli oyuncular dışında kalan çaylaklar, marifetlerini göstermek için pek coştular. Takım kaptanı Somer Terzioğlu (Basketbolu iyi bildiğinden hocalar seçme yetkisini ona tanımışlardı.) çalışmanın sonunda yol arkadaşı Çelik Gökmen’le birlikte genç delikanlıyı da okul takımına davet etti. Onları sevinçten havalara uçuran bu olay, aynı zamanda önlerini de açtı. O yaz KSK basketbol takımı kaptanı abide sporcu Ayhan Öngen’le çalışma olanağı buldular. Çok çalıştılar ve ne öğrendilerse de ondan öğrendiler. Zira, o yıllarda KSK basketbol takımının bile antrenörü yoktu. Nerede kaldı ki altyapı için bir antrenörü olacaktı. Ama Ayhan Öngen gibi, içinde hiç sönmeyen spor aşkını, özellikle gençlerle paylaşmaktan keyif alan cömert bir ağabeyleri vardı. Yaz sonunda, “Bizim Çocuk” ve yol arkadaşı, henüz yıldız takımı oyuncusu yaşlarında olmalarına rağmen, KSK’ nin bir genç takımı da olmadığından, doğrudan A takımına alındılar.(Ona verilen altı numaralı formayı, “Küçük Çocuk” hala gözü gibi saklamaktadır.)

Sporculuk serüveni 1961’de liseden mezun oluncaya kadar büyük bir coşkuyla devam etti. Bu süre içinde 1958-59 ve 1959-60 yıllarında Karşıyaka Lisesi takımıyla iki yıl üst üste “Nato Kupa”sı adı altında düzenlenen, Ankara, İstanbul ve İzmir’deki Amerikan Liseler’i ile İzmir liselerinin katıldığı turnuvada ve Karşıyaka Spor Kulübü olarak da İzmir

mahalli liginde 1958’de şampiyonluklar yaşadı.

O yıllarda Türkiye Basketbol Ligi henüz hayata geçirilmemişti. Yine, o yıllarda bütün bu basketbol aktiviteleri salt spor aşkıyla ve katıksız bir amatör ruhla yapılırdı. Şampiyon takımın oyuncularına kulüp tarafından bir çift “cislavet” marka basketbol ayakkabısı verilmesi, Kulüp Başkanı Selçuk Yaşar tarafından Tilla’da bir akşam yemeğine götürülmek bile, ödül ve ayrıcalık sayılırdı. Hele, İstanbul’da yapılan Türkiye Basketbol Şampiyonası’na katılmak en büyük ödüldü...

1961 yılında liseden mezun olan genç delikanlı ve yol arkadaşı Çelik’in yolları ileride tekrar buluşmak üzere ayrıldı. Esasen çok iyi bir öğrenci olan yol arkadaşı kazandığı bir bursla elektrik mühendisi olmak üzere Almanya’ya, “Bizim Çocuk” da ailesinin büyük özverisiyle hukuk okumak üzere İstanbul’a gitti.

Genç delikanlının üniversiteli olduğu altmışlı yıllar belki de İstanbul’un en güzel yıllarıydı. Ne var ki sıkça tekerrür eden böbrek sorunları, biraz da koşulların olumsuz dayatması yüzünden genç basketbolu bırakmak zorunda kaldı. Ama basketbol sevgisini asla.

Altmışlı yıllar aynı zamanda modern Türk basketbolunun temel taşlarının da döşendiği yıllardı. “Bizim Çocuk” o dönemde Yalçın Granit, Samim Göreç, Cavit Altunay , Armağan Asena) gibi önemli antrenör ve basketbol adamlarını ayrıca Şengün Kaplanoğlu, Özer Salnur (Baba Özer), Tuğrul Demir, Ali Kazaz’lı Galatasaray’ları, Mehmet Baturalp ,Tuncer Kabaner’li Fenerbahçe’leri, Nedret Uyguç, Erdoğan Karabelen, Haşim’li Darüşşafaka’ları, Yaman, Halit Minik Önder, Hüseyin Alp’li İTÜ’leri, Turan Tezol’lu Moda’ları, Ekmel Totrakan’lı Deniz Harp Okul’larını ve Baba Rüştü (Yüce), Orhan Girgin ,Birol - Gürol Öngör, Erdem’li Kolej’leri ve daha nicelerini keyifle ve sindirerek izlemeye devam etti.

1967 yılında Basketbol Federasyonu’nun açtığı bir hakem kursuna katılarak sınavlarda başarılı oldu, basketbol bilgisini biraz daha geliştirme, böylece İstanbul’da basketbolu daha yakından soluma fırsatı bulmuş oldu.

Öte yandan, kuşağının bütün niteliklerini de kimliğine kazıyarak 1968 de hukukçu oldu. Artık yirmi altı yaşındaydı, çoğu yaşıtları gibi o da yeni yönlere yelken açma çağındaydı. Uzatmalı sevgilisi-nişanlısıyla evlendi, askere gitti, baba oldu yani iki yıl içinde sanki başka bir boyuta geçti, başka bir adam oldu.

Ama o bir Karşıyakalıydı. Kendi yuvasını da Karşıyaka’da kurdu ve avukatlığa başladı. Fakat; o içindeki basketbol sevdası yok mu?

Onun gibi, Cavit Altuner Usta’nın rahle-i tedrisinden geçerek daha derinden yaşamış bir başka basketbol sevdalısı daha vardı; Atakan Karakaplan!...O da katıksız bir Karşıyakalıydı. İşte, onun önderliğinde, Ayhan Öngen, Yılmaz Temizocak gibi köklü diğer Karşıyakalıların da gönülden desteğiyle sessiz, derinden bir proje başlatıldı ve Karşıyaka basketbol takımının alt yapısı oluşturularak genç, yıldız ve minik takımlarını yeniden kurdular. Bu takımlara da kaynak oyuncu bulmak üzere Nergiz, Örnekköy, Bostanlı gibi semt takımları organize edildi.

Bu yola baş koyanların hepsi, gelişmenin, bilim, bilgi ve birikimle olacağına inanmış insanlardı. Bu takımların başına da genç antrenörler gerekliydi.”Bizim Çocuk” da açılan ilk antrenör kursuna katılıp, lisansını aldı ve minik takımın başına geçti. Bütün bilgi ve birikimini ustası Ayhan Öngen’den öğrendiği gibi bu miniklere aktarmaya çabaladı.(*KSK alt yapısında önemli oyuncular yetiştiren Merhum İlhan Erdem de bu minik takımdan yetişenlerden biriydi.*)

YIL 1972

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), televizyon deneme yayınlarına başlayalı henüz birkaç yıl olmuş, Ankara’da, Mithatpaşa Caddesinde, bir apartmanın bodrum katındaki stüdyodan, Türkiye’nin taze televizyoncuları, amatör bir ruhla ve keyifle günün ancak belirli saatlerinde yayın yapmaktaydı. TRT, ilk canlı spor yayını, İzmir’den bir KSK-İstanbulspor futbol karşılaşmasından gerçekleştireli de henüz bir yıl olmuştu.

O yıl dünya spor tarihinde olduğu kadar Türkiye’de de derin izler bırakan Münih Yaz Olimpiyat Oyunları vardı. Aradaki saat farkının sadece bir olduğunu da dikkate alan TRT yurtdışından ilk naklen yayın deneyimini yaşayacaktı...

Öte yandan, “Bizim Çocuk”la, eski yol arkadaşı Çelik Gökmen’in yolları tekrar çakışmıştı. Çelik, Almanya’dan elektrik yüksek mühendisi olarak dönmüş, Çiğli 2.Hava Jet Üssünde askerlik görevini başlamıştı. İki çocukluk arkadaşı televizyonların evlerimize yeni yeni girmeye başladığı o yıllarda bir televizyon alarak Münih Olimpiyatlarını baştan sona sabahlara kadar izlerler. Bu deneyim, o gün için yepyeni bir teknolojiyle tanışma ve olağanüstü bir spor aktivitesine tanıklık etmenin ötesinde, ufuk açıcı bir eğitim anlamını da taşımaktaydı.

Münih Olimpiyatları’nı canlı olarak nakletmek TRT için büyük bir başarı olduğu kadar eksiklerin saptanması açısından da fırsat olmuştu; Olimpiyatların hemen ardından, belirlenen eksikleri giderme projesi kapsamında; TRT Haber Dairesi Başkanlığı, yeni spor spikerleri yetiştirecekti. Adayları bir ön elemenden geçirdikten sonra saptayacak, eğitime tabi tutacak ve son sınavda başarılı olanları kadroya alacaktı. “Bizim Çocuk” bir gün gazetede TRT’nin bu yoldaki duyurusuyla karşılaştı. Adaylarda aranan koşulları inceledi; Uygundu. Olimpiyatların, kendisinde yarattığı müthiş etki hala sımsıcaktı, içinde bir heves uyandı. Neden olmasın dı? Gidip hemen bir başvuru dilekçesi yazdı, ertesi gün de götürüp verdi.

Kültür Park’ın bir köşesinde, barakalardan ibaret o dönemin TRT tesislerinde yapılan ön elemelere ilgi çok büyüktü, beş yüzü aşkın başvuru olmuştu. Bütün adaylar, teker teker önce stüdyoya alındılar ve birkaç dakika süren hayali bir spor karşılaşması naklettirler! Aslında test edilen, öncelikle Türkçeye hakimiyet, aksan, şive, üslup, ses rengi gibi niteliklerdi. Stüdyoda umut verenler, ayrıca mülakata alınarak, aday oldukları spor dalına yakınlıkları, aktiviteleri ve bilgileri yönünden değerlendirildiler. Ertesi gün ön eleme sonuçları açıklandı; İzmir’den sadece beş aday eğitim programına katılmaya layık görülmüştü! “Bizim Çocuk” da bunlardan biriydi.

Zafer Celasun, Jülide Gülizar, Ülkü Kuranel, Çetin Çeki, Arman Talay, Altan Aşar gibi TRT okulunun ustaları tarafından yoğun bir eğitime tabi tutulan adaylar, programın sonunda nihai sınava alındılar.

Seksenli yılların bütün ünlü spor spikerleri büyük şehirlerde yapılan bu sınavlardan süzülüp gelen gençler içinden çıktı. TRT Spor Servisinin bu yeni kadrosuna İzmir’den de sadece iki kişi kabul edilmişti. Biri ,”Bizim Çocuk”tu ve TRT’ye sınavla giren ilk ve tek basketbol spikeri oldu.

Bu televizyonculuk serüveni yaklaşık on altı yıl sürdü. On bir yaşında “Şube”de tanıştığı topun peşinde, ülkenin ve Avrupa’nın birçok yerinde, yaşadığı basketbol aşkını ve heyecanını, kitlelere yansıtmaya çalıştı. İşin gereği olarak, bütün takımlara karşı objektif ve eşit mesafede olmaya özen göstermeyi ilke bildi... Ama o bir Karşıyakalıydı ve bu özelliğini açıkça ve onurla hep taşıdı. Takımının kazandığı maçlarda sevincini, kaybettiklerinde ise hüznünü için için, içinde yaşadı.

Kulübünün kazandığı bir büyük başarı vardı ki onu hep ayrı bir yere koydu. Yetmişli yılların başlarında KSK’ de yaşama geçirilen, “Bizim Çocuk”un da yürekten desteklediği uzun soluklu basketbol projesi vardı İşte bu basketbol hareketi dört beş yıl içinde ürünlerini vermeye başlamıştı. Karşıyaka Basketbol şubesi bütün kategorilerde başarılar kazanıyordu. Türkiye 1.Basketbol Liginde de KSK (A) takımı bütün takımların korkulu rüyası haline gelmişti... KSK, minik, yıldız ve genç takımlarında pişerek (A) takım düzeyine gelen Şadi Ander ve Celal Arısan, yeni kuşak Karşıyaka’lı Milli basketbolcuların başını çektiler. Bu süreç on yılı aşkın bir süre boyunca ve giderek güçlenerek devam etti. Nihayet KSK Basketbol takımı büyük hayalini gerçekleştirerek, 1986-87 sezonunda hemen hepsini kendi alt yapısından yetiştirdiği Karşıyaka çocuklarıyla Türkiye Basketbol Lig Şampiyonu ve ardından Cumhurbaşkanlığı Kupası Şampiyonu oldu. Bu başarının belki de en önemli özelliği buydu. “Bizim Çocuk” için ise olayın en keyifli yanı, küçük bir parçası olduğu bir iddianın hedefine ulaştığını görmek ve sezon boyunca Karşıyaka’nın canlı yayınlanan bütün karşılaşmalarını tüm ülkeye ve basketbol severlere ulaştırmak ve bu başarının tadını çıkarmak oldu.

“Bizim Çocuk”, çocuk, delikanlı, genç adam, spor, başarı derken, yıllar nasıl da geçivermişti.

Geçenlerde onu bir parkın kenarında durmuş, yüzünde tebessüm, bağırsarak basketbol oynayan çocukları seyrederken buldum. Yaşı yetmiş merdiven dayamış, azalan saçları ve sakalı bembeyaz olmuş olsa da, hala oynayan çocukların hayallerini sezmeye çalışıyordu. Göz göze geldik, birbirimize ne kadar da çok benziyorduk. Tıpkı aynaya bakar gibi.

Mesafelere Rağmen Sevebilmek: Diasporadaki Karşıyakalılar

ALTUĞ AKIN

En güzel romantik, amcam Algan Akın'a

Giriş

18 yaşımdan sonraki hayatımın yani yetişkinliğimin büyük kısmını, yurtiçinde ya da yurtdışında olmak suretiyle, “Karşıyaka’dan uzakta yaşayan bir Karşıyakalı” olarak geçirdim. Bu uzunca sürenin Türkiye’de bulunduğum dönemi boyunca tanıştığım onlarca farklı kişi Karşıyakalı olduğumu öğrendiklerinde, Karşıyaka’ya aşına olduklarını ifade eden bir tavır sergilediler. Bahsi geçen bu “aşinalığı” sorgulamanın önemli olduğunu düşünüyorum. Zira Karşıyaka’nın, İstanbul kulüpleri dışındaki çoğu camiaya kıyasla daha yüksek bir “bilinirliği” var ve bu gerçeği sportif başarıyla izah etmek mümkün değil. O halde bu durumu anlamaya çalışalım ve bunun için, ilk anda soyut görünen ama esasen gayet somut cevapları olan bir soruyla başlayalım: *Karşıyakalı olmayan biri, “Karşıyaka” ile ilk kez ne şekilde tanışır?*

Mesela, Karşıyaka’yı bir “mekân” olarak öğrenebilir: İzmir’dedir, her yerde olduğu gibi gündelik hayatın aktığı bir yerdir, deniz kenarındadır vs. Sporla ilgilenenler için bu tanışma muhtemelen Karşıyaka Spor Kulübü üzerinden olacaktır: Farklı spor dallarında mücadele eden, puan cetvellerinin herhangi bir yerinde bir takım, ya da renkleri yeşil-kırmızı olan bir kulüptür onlar için Karşıyaka. Veya zaman zaman haber bültenlerine hararetli (itici ve çekici) malzemeler sunan ateşli taraftarlara sahip bir camia olması sebebiyle Karşıyaka’dan haberdar olunabilir.

Demek ki, Karşıyaka’nın orali olmayan insanlara, elle tutulamayan, doğrudan tecrübe edilemeyen, ama somut bir şeyleri (bir mekânı, spor kulübünü, camiayı vs.) çağrıştıran bir “fikir” olarak ulaştığını söyleyebiliriz. Tabii yolu Karşıyaka’ya düşen ve onu somut olarak tecrübe edenleri bir kenara koymak kaydıyla.

Peki bu “fikir” ne şekilde cisimleşir, kanlı canlı bir şey halini alır? Karşıyaka’nın, Karşıyakalı olmayan bir zihinde somutlaşma sürecine dair neler söyleyebiliriz? Yine Karşıyaka semtine yapılan bir seyahati hariç tutarsak, bu dönüşümün çoğunlukla, bir ya da birden çok Karşıyakalı ile karşılaşma ve bir şekilde iletişime geçme sonucunda gerçekleştiğini iddia edebiliriz. Konuk takım tribünündeki bir avuç Karşıyakalı taraftar ya da gündelik hayatta tanışılan bir Karşıyakalı, soyuttan somuta dönüşmekte olan “Karşıyaka” mefhumunun taşıyıcılarıdır.

* * *

Burada dikkat çekmek istediğim nokta, “Karşıyaka” tahayyülünün vücut bulduğu bu tip “tanışma” tecrübelerinin, hemen her zaman, Karşıyaka semtinde değil de ondan uzakta bir yerlerde yaşanmasıdır. Dolayısıyla, Karşıyaka’dan uzakta olan Karşıyakalılar, farkında olarak ya da olmayarak, Karşıyaka’nın sınırları dışında tanınması sürecinde hayati bir role sahiptirler. İşte bu yazı onlardan bahsetmekte, Karşıyaka’dan uzakta olma halini anlamaya ve anlatmaya çalışmaktadır.

Peki, bahsi geçen “uzaktaki” Karşıyakalılar kimlerdir? Sanırım iki tür uzaktaki Karşıyakalı’dan bahsedebiliriz: “deplasmandaki” Karşıyakalılar ve “diasporada” olanlar.

İlk grubu oluşturanlar, voleybol ya da hentbol gibi nispeten “marjinal” branşlar için de geçerli olmakla birlikte, esasen camianın lokomotif dalları diyebileceğimiz futbol ve basketbol takımlarının İzmir dışındaki müsabakalarına giden ve sporculara destek veren, oldukça kemik bir kitledir. Başta *Karşıyaka Çarşı Grubu* olmak üzere farklı taraftar organizasyonları çevresinde harekete geçerler. Büyük kısmı İzmir’de yaşar ve dolayısıyla Karşıyaka’dan uzakta geçirdikleri süre genellikle deplasmandaki maç organizasyonları ile ilişkilidir. Genelleştirerek söylersek, bu gruptakilerin uzakta olma tecrübeleri ikinci grubu oluşturan diasporadaki Karşıyakalılara göre daha sınırlıdır.

Bu yazıda “diasporadaki Karşıyakalılar” olarak anılan kitle, üniversite eğitimi, çalışma, evlilik ya da askerlik gibi çeşitli sebeplerle Karşıyaka’dan ayrılmış, hayatlarını Karşıyaka olmayan bir yerlerde sürdüren Karşıyakalı bireylerden oluşur. İzmirli olmayanların gündelik hayatlarında tanıştıkları Karşıyakalıların çoğunluğunu oluşturan bu kitleyi sağlıklı bir şekilde anlayabilmek için hikâyenin en başına dönmek ve “Karşıyakalı oluş” sürecine yakından bakmak gerekiyor. Zira, Karşıyakalılara özgü birçok karakteristik özellik bu süreçte ortaya çıkar, şekillenir ve pekişir.

Nasıl Karşıyakalı Olunur?

(...)

Karşıyakalı olmayan: Nerelisin?

Karşıyakalı: Karşıyakalıyım.

Karşıyakalı olmayan: Hmm... Yani otuz beş buçuk. Bizim şirkette de bir Karşıyakalı çocuk vardı, o da asla İzmirliyim demez, Karşıyakalıyım derdi...

Diasporada yaşayan bir Karşıyakalının benzerlerini defalarca tecrübe ettiği bu diyalog oldukça semboliktir. Aynı zamanda, “Karşıyakalı oluş” sürecine dair hassas bazı noktaları barındırması sebebiyle önemli ve bu noktaları açıkça sergilemesi nedeniyle de anlamlıdır. Bunlardan ilki, kişinin kendim ifade ettiği “kimlik” olarak başka bir kimliği değil de Karşıyakalılığı tercih etmesidir. Bu kimlik üzerinde düşünülme hakkı ediyor.

İki tür “Karşıyakalılık” olduğunu iddia edebiliriz. İlki, Karşıyaka coğrafi-idari sınırları dahilinde yaşamayı ya da orada doğmuş, büyümüş olmayı ifade eden, nispeten “mecburi” bir Karşıyakalılık. Diğeri ise, kültürel ve psikolojik yanları ağır basan, kendini Karşıyaka semtine dair bir şeylere (futbol/basketbol takımı, sahili, tarihi, Karşıyakalılar vs.) bağlılık ile ifade etmek olarak özetleyebileceğimiz, “tercihi” bir Karşıyakalılık. Bu iki tanıma bakınca, ilk grupta yer alan bir kişinin ikinci grupta bulunmasının zorunlu olmadığını açıkça görülecektir. Lakın Karşıyaka’da yaşayan herkes Karşıyakalı olsa da Karşıyakalı değildir. İlk grupla yer alan “mecburi” Karşıyakalıların, “nerelisin?” sorusuna verecekleri cevap, büyük ihtimalle, “Karşıyakalıyım” değil de, “İzmirliyim” olacaktır. Dolayısıyla, Karşıyaka da doğan her kişi kâğıt üzerinde, idari olarak Karşıyakalı olsa da, Karşıyakalı sonradan edinilen bir kimliktir tercihtir. Başka bir deyişle Karşıyakalı doğulmaz, Karşıyakalı olunur ve hiç de süt-liman olmayan bu “oluş” ya da kimlik edinme sürecinde kulüp, yani Karşıyaka Spor Kulübü, belki de en önemli rolü oynar. “Karşıyaka’yı (takımı) tutmaya” başlamak, “Karşıyakalı olma durumuna” atılan ilk ve en hayati adımı teşkil eder.

Şüphesiz takım seçme, taraftar olma farklı şekillerde, farklı yaşlarda yaşanabilecek bir tecrübe. Fakat “fanatik” Karşıyaka taraftarlarında gözlemlenebilen ortak bir nokta, hemen hepsinin küçük yaşlarda ve benzer şekillerde Karşıyaka’yı tutmaya başlamış olmaları. Peki nasıl? Karşıyaka’yı tutma karan çoğunlukla sevilen aile büyüklerinden, okul ya da mahalle “ağabeylerinden”, arkadaşlarından etkilenecek, yarı bilinçli bir şekilde, çoğu zaman da uzun bir sürece yayılarak alınmıştır. Bu tercih başkalarıyla paylaşıldığı an Karşıyakalılık durumu başlayacaktır. Zira her kimlik gibi Karşıyakalılık da sosyal olarak, yani başkalarıyla kurulan ilişkiler sırasında ve neticesinde ortaya çıkan ve tecrübe edilen bir kimliktir.

Taraftar olma durumunun Karşıyakalılığa özgü yanı ise, KSK'yi tuttuğuna karar veren kişinin bu kararını çevresiyle paylaştığı anda, çoğunluğun bir parçası olmadığını fark etmesidir çünkü çoğunluk İstanbul takımlarını tutmaktadır. Bu anlamda Karşıyakalı olmak, ilk andan itibaren azınlıkta olmadı ve zaman içinde bu pozisyonu içselleştirmeyi beraberinde getirir.

"Bir şekilde içinde bulunulan bu yeni durum peşinizi bırakmayacak ve daha da önemlisi bir süre sonra benimseyeceğiniz bir kendini tanımlama tarzına dönüşecektir Özetle, kişi Karşıyakalılığını başkalarına karşı fark eder ve bu önemli noktada takım kilit bir rol oynar.

Şimdi, Karşıyakalı oluş sürecinin ikinci önemli unsurundan bahsetmeliyiz. En az Karşıyakalılığın bir kimlik olarak kabul edilmesi kadar önemli bir diğer nokta, bu kimliğin dışa vurulmasının ya da teşhirinin, Karşıyakalılar tarafından adeta düzenli bir şekilde gerçekleştirilmesidir. Yukarıdaki diyalogda olduğu gibi. Karşıyakalılar, idari olarak öyle olmasına rağmen İzmirli olduklarını değil de Karşıyakalı olduklarını söylerler. Maçlardaki en hararetli anlarda, mesela kolluk kuvvetleriyle çalışılırken ya da bir hakem kararı öfkeyle protesto edilirken kullanılan tipik ve kendiliğinden onaya çıkan tezahürat yalnızca iki sözcükten ibarettir "Biz Karşıyakalıyız." "Kaf kaf çekmenin" de benzer bir kullanımı söz konusudur Karşıyakalıların birarada tecrübe ettikleri yoğun sevinç ya da keder anlarında, mesela bir düğünde ya da kaybedilmiş bir maçın çıkışında, ortamın sessizliğinin bir anda ortaya çıkıveren "Kaf kaf kaf sin sin sin kaf sin kaf sin kaf!" haykırışıyla dağılması, sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Bu iki "slogan"ın tribün tezahüratından ziyade, sahadaki takımı desteklemenin yanında Karşıyakalı kimliğini ortaya koymak gibi bir işlevi vardır.

Takımı tutmaya karar verdiğini dışa vurduğu an Karşıyakalılığını yaşamaya başlayan kişi, benzer "Karşıyakalılığı ifade hikâyelerinin" arasında bu davranışını normalleştirir, örneğin asker ocağında kayıt için yeni gelenlerin memleketlerine göre sınıflandırılması sırasında İzmirliyle birlikte toplanmayıp, herkesin bir gruba dahil olmasıyla tek başına kalan ve kendisinden hesap soran komutanına gururla "Ben Karşıyakalıyım komutanım!" diyen abilerin hikâyeleri ya da deplasman maçlarında yerel ahaliyle yaşanan mücadelelerin "efsaneleri", Karşıyakalılığın Karşıyakalı olmayanlara farklı biçimlerde gösterilmesi, teşhir edilmesi geleneğini ayakta tutar.

Teşhir sözcüğünün Latince karşılığı olan exponere, "dışarı" anlamına gelen ex ve "koymak" anlamındaki ponere köklerinden türemiş ve sergilemek, dışa vurmak manasında İngilizce'de kullanılan expose sözcüğüne kaynaklık etmiş. İngilizce'de expose'un eş anlamlısı olan show ise "etkileyici gösteri" yan anlamına da sahiptir. Teşhir etmek eyleminden türeyen "show" sözcüğünün "etkileyici gösteri" yan anlamını kazanması, bu iki kavram arasındaki bağlantıyı ve yakınlığı göstermesi açısından önemli. Lâkin hemen tüm Türkiye'de ateşli bir taraftar grubu olarak tanınan Karşıyakalıların tribün şovlarına verdikleri önem, Karşıyakalılığın teşhirine verdikleri önemden ayrı düşünülemez.

Son olarak, Karşıyakalılar tarafından normalleştirilmiş bu "törensel teşhir" tavrının, yalnızca, sevdikleri hatta övündükleri kimliklerini Karşıyakalı olmayanlara ulaştırmak gibi bir fonksiyonu olmadığını da eklemeliyiz. Yukarıda örnekleri verilen "Karşıyakalılığı dışa vurma ritüellerinin" en az bunun kadar önemli olan diğer fonksiyonu, her bir dışa vurumun bu kimliğe duyulan aidiyeti, yani Karşıyakalılığı, dolayısıyla da Karşıyakalılar arasındaki manevi bağı güçlendirmesidir Bu anlamda. Karşıyakalılığın teşhiri her ne kadar "dışarıya" yapılan bir eylem olsa da, "içeriye" yani Karşıyaka camiasına yansıyan güçlü etkilen sebebiyle kabul görür ve varlığını arttırarak sürdürür.

Diasporadaki Karşıyakalılar

Karşıyakalı oluş sürecinde yaşanan bu iki tecrübenin (Karşı- yakalı kimliğinin benimsenmesi ve bunun sıklıkla teşhiri) izleri hemen her Karşıyakalının yaşamında gözlemlenebilse de, diasporada yaşayan Karşıyakalıların zihniyet ve davranışlarında daha da gözle görünür hale gelirler.

“Nerelisin?” sorusuna verilen “Karşıyakalıyım” cevabı gibi gündelik, spontane ve kişisel tavırların yanında daha özel, üzerinde çalışılmış ve grup halinde gerçekleşen “Karşıyakalılık pratikleri”, diasporadaki Karşıyakalıların arasında sıklıkla görülür. Türkiye’nin muhtelif şehirlerinde ve hatta zaman zaman yurtdışında bile karşılaşılan 35.5 (Otuz beş buçuk) duvar yazılan, çoğunlukla diasporadaki Karşıyakalıların faaliyetlerinin bir sonucudur. Mesela, 2000lerin başında İstanbul’un muhtelif semtlerinin duvarlarında beliren 35.5 ların silindikçe ısrarla yenilenmesi, o dönem İstanbul’da üniversite öğrenimlerini süren Karşıyakalıların eseri idi. Yurtdışından bir örnek vermek gerekirse, New York’ta her yıl düzenlenen Türk Yürüyüşüne. 2003 yılından bu yana katılan Karşıyakalıların bahsedebiliriz. ABD’deki Karşıyakalıların tarafından kurulan Karşıyaka USA Demeği tarafından temsil eden Karşıyaka’nın, yürüyüşe katılan otuza yakın dernek arasındaki sayılı Anadolu spor kulübünden biri olduğunu da ekleyelim.

İnternet üzerindeki ilk Karşıyaka e-mail grubu olan Ksklist de diasporadaki Karşıyakalıların en etkili girişimlerinden biri olarak sayılabilir. Temmuz 1999 gibi, elektronik âlemdaki taraftar örgütlenmelerinin bir hayli sınırlı olduğu bir dönemde, diasporada yaşayan Karşıyakalıların önyak olmasıyla kurulan Ksklist kısa zamanda ciddi üye sayına ulaştı. Her ne kadar zamanla İzmir’de yaşayan Karşıyakalıların, kullanıcıların çoğunluğu haline gelseler de Ksklist’in öncelikli ortaya çıkış sebebi Karşıyaka’dan uzakta olan kitleyi düzenli haber akışıyla Karşıyaka’ya bağlamak ve aynı zamanda birbiriyle irtibat halinde olmalarını sağlamaktı. Ancak grubun faaliyetleri sanal ortamla sınırlı değildi. “KSK’nin ve Karşıyaka’nın yararına fikir ve projeler gerçekleştirmek” ve “Karşıyakalılık ruhunu ve Karşıyaka sevgisini anlamak, anlatmak ve bu sevginin yaygınlaşmasına ve gelecek nesillere taşınmasına çalışmak” gibi Ksklist tüzüğünde tanımlanmış idealler, altyapı yaz okulları kapanış şenlikleri, basketbol şubesinin özerk bütçeli yapıya geçmesi kampanyası ya da 1 Kasım Karşıyaka Spor Kulübü’nün kuruluş *yıldönümünün* düzenli olarak kutlanması gibi faaliyetler aracılığıyla hayata geçirildi. Grubun internet sayfası *kafsinkaf.org*, yerel ve ulusal medyaya alternatif bir anlayışla kulüp ve semt haberlerinin düzenli olarak sunulduğu ve “her yerdeki” Karşıyakalıların buluştuğu saygın bir platform haline geldi. Bu arada, Ksklist-İstanbul, Ankara, Avrupa ve USA gibi alt gruplar kuruldu ve bu sayede diasporadaki Karşıyakalıların bulundukları coğrafyalardaki örgütlenmeleri arttı. Ayrıca Ksklist ve *kafsinkaf.org* camiaya yeni bir renk katarak, *kskcarsi.org*, *yesilkirmizi.net* gibi girişimlere ilham kaynağı oldu ve böylece Karşıyakalıların internet ortamına aktif olarak dahil olma sürecini başlattı. Ama belki hepsinden de önemlisi diasporadaki Karşıyakalıların “deplasmandaki” hayatlarının mühim unsurlarından biri olageldi.

Diasporadaki Karşıyakalıların bu aktif tavrının, Karşıyakalılıklarını gözle görülür bir heyecanla yaşamalarının arkasında, Karşıyaka camiasına özgü olduğunu düşündüğüm temel bir sebep var: Karşıyakalılığın yalnızca takım sevgisinden ibaret olmaması, belki de ondan çok Karşıyaka *semtine* duyulan bağlılıktan beslenmesi. Yukarıda bahsettiğimiz gibi, *takımı* tutmaya başlamak ve taraftarlıkla birlikte yaşanan sosyalleşme, Karşıyakalılık durumunu ortaya çıkaran mühim adımlardır. Ancak, Karşıyakalılığın böylesi yoğun bir kimlik olması ve bu derece “koyu” bir taraftarlık olarak tezahür etmesi, ancak semtle kurulan çok katmanlı bir ilişkiyle mümkün olur.

Mekân’ı Özlemek, Takım’a Sarılmak Karşıyakalıların mekânla kurdukları bu kuvvetli bağ farklı şekillerde gözlemlemek mümkündür. “Kutsal topraklar”, “Kuzey İzmir” ya da

“Semtimiz Her Şeyimiz” gibi sportif olmaktan çok, coğrafi çağrışımları olan ifade kalıpları Karşıyakalı jargonunda sıradan hale gelmiş, tezahüratlara, pankartlara, bayraklara ve atkılara yerleşmişlerdir. Yakın dönemde, Karşıyaka’nın İzmir’deki futbol müsabakalarını, Alsancak ya da Atatürk statlarında değil de kendi sınırlan içine inşa edilecek yeni bir stadyumda oynaması yönündeki talep Karşıyakalıları arasında yaygınlaşmıştır. “Evimizde oynamak istiyoruz!” diyen taraftar, İzmir’in herhangi bir başka bölgesini “evi” hissetmediği gibi yalnızca Karşıyaka’yı gerçek yuvası kabul etmektedir. “Karşıyaka bölünemez!”, 2008 yılındaki yeni idari düzenleme sebebiyle Karşıyaka sınırlarının değişmesine, Bayraklı başta olmak üzere tarihi olarak “Karşıyakalı” semtlerin ayrılmasına tepki gösteren binlerce Karşıyakalının sloganı olmuştur. Mart ayı boyunca her pazar düzenlenen mitinglerde Karşıyaka Spor Kulübü bayrakları dalgalanmış, tribün tezahüratları söylenmiştir. Kısacası, semte ve spor kulübüne duyulan bağlılık birbirinden ayrılmaz bir şekilde iç içe geçmiştir.

Muhakkak ki bugün açıkça gözlemleyebildiğimiz bu güçlü aidiyet duygusunun geçmişten gelen nedenleri vardır. 1900’le rin başlarına kadar İzmir’in sayfiye bölgesi olarak bilinen, yerleşimin seyrek, ulaşımın güç olduğu Karşıyaka, adının da ortaya koyduğu gibi İzmir’in merkezinin karşısındadır. Zamanla şehrin kuzeye doğru genişlemesiyle nüfusu artan, demografik yapısı değişen Karşıyaka’nın, karşı yakayla yani Alsancak, Konak, Güzelyalı gibi bölgelerle olan ilişkisi artsa da, semt bu “ayrı” olma kimliğini büyük ölçüde korumuştur. Şu an orta yaşlarını süren Karşıyakalıları ve önceki kuşaklar halen, Alsancak ya da Konak gibi semtlerden bahsederken, bu semtlerin adları yerine “İzmir” sözcüğünü kullanırlar. Dahası buna, yani İzmir’e idari olarak bağlı olunmasına rağmen ondan ayrı olma algısına olumlu bir anlam atfedilir, hatta bu durum bir ayrıcalık olarak değerlendirilir. Şurası kesindir ki, bahsi geçen İzmir’den ayrı olma bilinci Karşıyakalılık kültürünü, kimliğini zaman içinde güçlendirmiştir.

Çoğu zaman çatışma halinde yaşanmayan bu İzmir’e “karşı” olma durumu, seksenlerin başından bu yana KSK ile Göztepe arasında yaşanan gerginliklerle problemlili bir hal almaya başlamışsa da, kuşaklar boyunca kaynağını semte duyulan sevgiden almış olan Karşıyakalılık kimliğinin başka bir takıma endeksli hale gelmesi beklenemez. Semte bağlılık, sınırlı da olsa yazılı kaynaklar ama esasen hikâyeler, şarkılar, tezahüratlar, yani sözlü aktarım yoluyla yeni kuşaklara ulaşmakta, Karşıyakalılığın esas dinamiği olma hususunda, sportif rekabet gibi diğer dinamiklere direnmektedir. Geçmişten bu yana Karşıyakalı olmanın en asli unsuru olagelmiş, tüm sosyal ve kültürel katmanlarıyla mekâna duyulan sevgi, umarız gelecekte de bu hayati rolü oynamaya devam edecektir.

İşte Karşıyakalıların semtlerine karşı sahip oldukları bu güçlü gönül bağı, diasporadaki Karşıyakalıların varoluşlarına açıkça yansır. Yuvadın uzakta olmak muhakkak ki her “göçmen” için güç bir vaziyettir, ancak Karşıyakalıları için bu güçlük daha da çekilmezdir. Her ne kadar geri dönme hayalleri ya da Karşıyaka nostaljisi diasporadaki yaşamın kaçınılmaz unsurları olsa da, uzaktaki Karşıyakalıların asıl varoluş stratejisi Karşıyaka’ya dair “bir şeyler” yapmaktır. Yukarıda bahsedilen, altında diasporadaki Karşıyakalıların imzası bulunun tüm faaliyetleri ve onların bireysel davranışlarını bu açıdan değerlendirdiğimizde, yaşananın spora dair fanatizmden ibaret olmadığı açıkça görülmektedir. *Mekâna* duydukları hasret, *takımda* vücut bulur ve bu derin özlem bir anlamda takım sevgisiyle dindirilmeye çalışılır.

Sonuç Her ne kadar spor kulüplerinin doğdukları coğrafi bölgeyi temsil etmeleri gibi bir beklenti meşru olsa ve dolayısıyla taraftarlarının bu bölgeden olması akla makul gelse de bugün Türkiye’de böylesi bir durumdan bahsetmek kolay değil. “Üç büyüklerin” İstanbul dışında oynadıkları maçlarına akın eden binlerce taraftar ya da Manchester United, Barcelona gibi kulüplerin başka ülkelerdeki lisanslı ürün gelirleri, spor kulüplerinin “uzaktaki sempatizanlarının” varlığını açıkça ortaya koymakta. Ancak Karşıyaka gibi, sportif başarıları en iyi ihtimalle geçici olan ve ekonomik, idari ve medyatik gücü neredeyse bulunmayan bir spor kulübünün, kendinden binlerce kilometre mesafede sadık

bir taraftar grubuna sahip olması, sıkça karşılaşılan bir durum değildir. Bahsi geçen “büyük” kulüplerin takipçilerine oranla sayıca sınırlı olsa da, camiaya bağlılıkları ve katkıları açısından daha üstün olduğunu söyleyebileceğimiz bu “cemaatin”, yani diasporadaki Karşıyakalıların, gurbetteki serüvenleri sürdükçe yeni icraatlarını ve Karşıyakalı olma stratejilerini takip edebileceğiz. Ta ki bir gün, Karşıyakalılıktan başka bir kimliği daha cazip bulup, tercih etmelerine kadar. Tabi, eğer böyle bir şey olursa...

Eski Bir Yazının İzinden: Güçlü ve Yaralı Kahraman Gode

Serhan Ada

Aşağıdaki yazı bir futbol şampiyonası dolayısıyla düzenlenmiş bir sergiye eşlik edecek katalog için yazılmıştı. Üzerinden 8 yıl geçtikten sonra yeniden okuyunca insan değiştirecek, düzeltecek pek çok şey bulabiliyor. Fakat, eski bir yazıya “dokunmak” yerine bir ön-yazı ve bir de son-yazı ile içinde yer alacağı yeni kitabın çerçevesine oturtmanın daha yerinde olacağını düşündüm...

Gode Cengiz’in kendinden önce gelen futbol kahramanlarından ne farkı olabilirdi? Çocukluğumda annemin teyzesinin hem oturup hem işlettiği o kamp-pansiyonda tanıdığım futbolculardan, Baba Rafet’ten, Gazcı Erol’dan, Garga Bulut’tan, Sümer Abi’den ya da kaleci Akın’dan. Onların kahraman mertebesine çıkmasını ne engellemiş olabilirdi? Kulüp o yıllarda, bugünü bırakın, Gode’nin zamanındaki inişli çıkışlı grafiğinden bile çok uzakken üstelik! Cevabı bulmak kolay değil. Sonuç olarak, 50’li-60’lı yıllardaki güçlü takımın belkemiğini oluşturan topçuların da neredeyse tamamı ilçenin çocuklarıydı. Kimi futbolu erken bırakmış, kimi kulüpte yöneticilik yapmış, kimi başka kulüplere transfer olmuş (bu bahiste, aynı dönemin golcüsü Ogün’ün Fenerbahçe’ye transferi başlı başına bir efsanedir) bu oyuncuların Gode’ye layık görülen azizlik mertebesine ulaşmamış olması dikkat çekicidir.

Galiba işin sırrı aşağıdaki yazıda Gode için kullandığım “güçlü ve yaralı” sıfatlarının birlikteliğinde. Bu ikili, Cengiz’in naif ve gözü pek göçmen çocuğu *persona*’sını nitelerken aynı zamanda Kaf Kafın eski günlerinin çok uzağında, bir nevi düşmüş kaplan haliyle de çakışıyor, ilçeyi ve artık İkinci Lig’in ortalarına demir atmış görünen 100 yıllık futbol kulübü dışındaki tüm işaretlerini birer birer yitiren o geçmiş ihtişamını en iyi temsil eden her daim genç, gani gönüllü bir aziz Gode. Hikâyeleri kadar rivayetleriyle de. Zaten rivayetler olmadan başı üstündeki haleyle dolaşan aziz görülmüş müdür?

Geçenlerde, babamın ölümünden sonra, eskiden bostan olan şimdinin şık apartmanlarının yükseldiği mahallede muhtarlığı ararken, kimdi bilmiyorum “Gode Cengiz’in orada,” deyiverdi. Muhtarlığı buldum. Mahallenin adı Gode Cengiz filan değildi. Bir vakitler demiryolu şimdilerde metro rayları olmayı bekleyen manzarasız bir konumda, gece vakitleri dolup taşan nargile kahveleriyle, nice yeteneğin sonunu hüsrarla getiren beton zeminli basket sahalarının bulunduğu birkaç sokaklık alana bu isim veriliyordu. Herhangi bir mülki, idari ya da manevi alanı tariflemeyen bu yer demek onun adıyla anılıyordu. (Kat otoparkı, ATM kulüpleri gibi yeni mekânları “yok yer” olarak vaftiz eden Fransız antropolog Marc Auge’yi hatırlamamak mümkün mü?) Gode Cengiz adı böylelikle hiç kimse bir tabela çıkıp kurdele kesmeden bir yeni alanı anlatabiliyordu.

Ölümünün üzerinden çeyrek yüzyıl geçtikten sonra bizim kahraman, ilçenin ortak belleğinde Cengiz Kocatoros’un kısa ve hüznü hikâyesinden bağımsız olarak farklı şeylerin adı olabilecek bir gayri-şahsi varlığa dönüşmüş olmalıydı. Eh tüm azizler için aynı şey geçerli olduğuna göre onu Karşıyaka’nın azizi kabul edebiliriz demektir.

Güçlü ve Yaralı Kahraman Gode : Kaf Sin Kafın futbolda fırtınalar estirdiği yıllar gerilerde kaldı. Tıpkı üç büyüklerin İzmir'e deplasmana gelip puan bıraktıkları, muzaffer yolcuları taşıyan Bergama, Sur, Selçuk vapurlarının aralıksız düdüğü sesleri arasında gözü pek Karşıyakalı delikanlıların ikinci kat balkonundan denize balıklama atladıkları günler gibi. Bugün futbol takımları ikinci Lig'e çıkmaya çalışırken, fanatik Karşı- yakalıların tutunmak istedikleri tek dal, aslında pek de tanımadıkları Gode Cengiz. Gode Cengiz'in parlak günlerini görenler ise onun Karşıyaka'nın İyi topçularından biri olduğunu ancak, Öğünler, Puşkaş Ergunlar gibi Karşıyakalıları unutturmaması gerektiğini söylüyorlar. Nasıl oluyor da futbolda bir İzmir efsanesi deyince akla Gode geliyor?

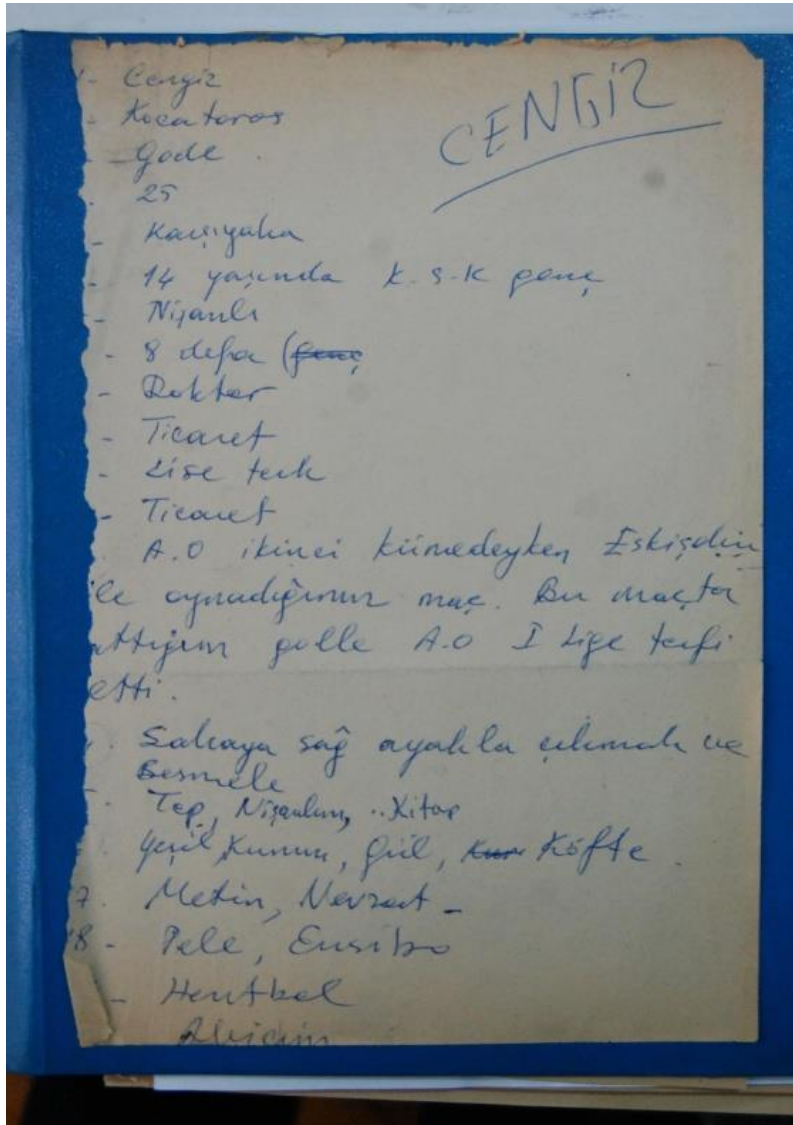
Karşıyaka taraftarını anlamadan Gode Cengiz efsanesini anlamak zor. Bir anekdot yardımcı olabilir: Oğlumla basket maçı seyrediyoruz. (O, İstanbul'da olduğu halde kendini Karşıyaka "vilayeti" vatandaşı sanıyor. Defterlerine, kâğıtların üzerine, bilgisayarının açılış ekranına sürekli 35.5 KSK yazıyor.) Odanın hali görülmeye değer. Tam karşıda kocaman bir yeşil- kırmızı bayrak, posterler, kaşkollar... Maçın ilk yarısı sonunda takımlar ısınırken Karşıyaka tribününde minik bir pankart. Belli, evde hazırlanmış. Üzerinde kırmızı harflerle "Basketbol TRT'de izlenir" yazıyor. Biçare kameraman bu kendiliğinden reklamı görünce hemen pankarta zoom yapıyor. Tam yaptığı anda... pankartın arka yüzü dönüyor. "S..k..l..ş Göztepe"! Telaşlı objektif Atatürk Kapalı Spor Salonu'nun döşemelerine dönüyor. Çok şeyler söyleyen bir küçük anekdot. Kitle halinde dolaştığı her yerde olay çıkartmasıyla tanınan fanatik Karşıyaka seyircisinin bireysel "yaratıcılığı"na bir örnek. 1960'larda Karşıyaka'nın değişmez amigosu Pastacı Sami Bey'in oğlu, Gode'nin adaşı sevgili Cengiz'in dönemindeki rakiple *korakor* mücadelenin savaşçı çağrısı "kemik sesi, kemik sesi!" çığlığını başka bir yerde duyan olmamıştır. İşte bugün pek moda olan deyimle "sert oyun"un Kaf-Kaf'lı seyirci dilindeki tercümesi. Öte yandan Karşıyaka-Göztepe rekabeti ezelden beri var olmakla birlikte, artık açıklan düşmanlığa dönüşmüş durumda. Hatta tedbirsizce Körfez'in karşısına geçerek birbirlerinin alanına giren taraftarların başına gelmedik kalmıyor. Özelle, bugünkü Karşıyaka seyircisi, 35.5 plakasının taşıdığı anlam şemsiyesinin altında yerini almış, geçmişte yaşanan bölgesel şampiyonluklar, ulusal zaferlerin düşleriyle Üçüncü Lig'de çırpınan lakımı için bağı yanan, "imtiyazsız kaynaşmış" bir kille.

İşte bu kitlenin kahramanları arasında Gode Cengiz birinci sırada yer alıyor. Kendisi doğma büyüme Karşıyakalıdır. Babası Sabri Kocatoros'un çarşıdaki kahvehanesi Karşıyakalıların uğrak yerlerinden biridir. Cengiz, Karşıyaka Lisesi'nde öğrenci iken yapılı ve yetenekli bir genç olarak dikkati çekmiş ve okul takımına girmiştir. Oradan da Karşıyaka Genç ve A takımına. Yaklaşık 16 yıl Karşıyaka'da top koşturmuştur. Arada iki yıl bir başka İzmir takımı Altınordu da var. Genç takımında oynayarak başladığı Karşıyaka'dan 32 yaşında jübile yapıp ayrılırken kulübün değişmez kaptanı olmuştur. Ulusal Genç takımında da forma giyen Gode, futbol becerilerinden çok, dayanıklılığı, mücadeleliliği ve cefakârlığıyla anılır. Hakkında yazılan yazı ve kitaplarda 1970 yılında Kaf-Kaf İkinci Lig şampiyonluğuna oynarken, İstanbul'da başladığı tedaviyi yarım bırakıp şiş diziyle çıkıp oynadığı ve bir de gol attığı, 4-0'lık Düzcüspor maçı cefakâr sportmenliğine örnek olarak gösterilir. Takımı İkinci Lig'te çırpınıp dururken kaptan

Galiba 1970 yılında bir başka basket maçında, İstanbul'da, Kadıköysporlu taraftarların üzerine tribünlere hamle yapan KSK'li basketbolcuları unutmak ne mümkün? Zaten olaylı maç sonrasında Karşıyaka hükmen yenik ilan edilerek ikinci kümede kalmış, genç Aydan Siyavuş'un isimsiz Kadıköyspor'u Birinci Lig'e yükselmişti.

Gode, sakat sakat tamamladığı maçlarla, boş kâğıda imza attığı transfer öyküleriyle daha oynarken kahramanlık mertebesine erişmiştir Hem de iki yıl takımı bırakıp Altınordu ya gitmiş olmasına rağmen. Ne de olsa o, doğma büyüme Karşıyakalıdır ve doğduğu yerin

takımına hizmet aşkıyla yanan kuşağın son temsilcilerinden biridir. Cengiz jübilesinin üzerinden fazla zaman geçmeden, 42 yaşında beyin kanamasından ölür. Asıl futbolu bıraktıktan sonra, gerek menajer olarak çalıştığı dönemde genç arkadaşlarına abilik yaparak, gerek Karşıyaka çarşısında yardımseverliğiyle iyice buyur Zaten Gode lakabı da ona bu nedenle verilmiştir. Söylentiye göre, aralarında Cengiz'in de bulunduğu Karşıyakalı kafadarlar bir gün sinemada Victor Hugo'nun Sefiller'ini seyrederken, Mosyö Gode karakterinden fazlasıyla etkilenmişler ve Karşıyaka'da sporun en değişmez siması Arap Osman tarafından Cengiz, "Gode" olarak oracıkla vaftiz edilmiştir. Cengiz'e görkemli bir cenaze töreni düzenlenir. Arkasından bu cesur ve iyi yürekli kahramanın, başka türlü olsa saflık olarak algılanıp gülümsemeyle karşılanacak, ne kadarının doğru, ne kadarının yanlış olduğu bile sorgulanmayan öyküleri dilden dile aktarılmaya başlanır. Göztepe'nin ünlü kalecisi Ali nin koruduğu kaleye kornerden gelen topla birlikte girmesi ya da kendisi lehine verilen penaltının haksızlığına inandığı için hakeme kararını gözden geçirmesi için yalvarması gibi. Sonra sonra, kulübün arada Birinci Lig e yükselmesi, Gode'nin anısına ithaf edilir. Yapılan kutlamalarda Gode'ye saygı pankartları taşınır. Sahilde bulunan stada bir de büstü dikilir. O da 35.5'un efsaneleri arasındaki yerini almıştır. 1968 yılında dönemin sosyal demokrat gazetesi Demokrat İzmir'de, Okan Yüksel'in hazırladığı "Kendi Kalemleriyle Şöhretler" yazı dizisine el yazısıyla gönderdiği tercüme-i hali, Cengiz'i tanımak için yeter de artar bile. O zamanlar "anket defteri" denen üslupla hazırlanmış notlar, gazetede düzyazı halinde basılmıştır. Cengiz'e sorulan soruları bilmiyoruz. Ama cevaplan virgölüne dokunmadan şöyle:

Cengiz
Kocatoros
Gode
25
Karşıyaka
14 yaşında KSK Genç
Nişanlı
8 defa (Genç)
Doktor
Ticaret
A.Ordu ikinci kümedeyken Eskişehir'le oynadığımız maç. Bu maçta attığım golle A.O.
Birinci lige terfi etti.
Sahaya sağ ayakla çıkarım
Top, nişanım...Kitap
Yeşil, Kumru, Gül, Kuru Köfte
Metin, Nevzat
Pele, Eusobio
Hentbol

Gül, kuru köfte ve tabi Kral Metin. Bu bir futbolcunun hayal dünyasının basit ve güzel saç ayağı. Futbolcular üzerine sosyo-psikolojik araştırmalar yapıldığı, pop kültür makalelerinin döktürüldüğü, büyük şairlerin şiirler döşendiği zamanlardan çok önce. Yeşil sahaya çıkarken sağ adımını önce atıp bismillah çeken, basit, dayanıklı bir efsane. Karşıyaka'da çarşı hala yerli yerinde duruyor. Ama piyasa ve hareketlilik, Çiğli ilçesi sınırına değen büyük perakende zincirlerinin "shopping mall" ların bulunduğu, bir zamanların bataklık alanlarına çok daha fazla kaymış durumda.

Vilayet sayısı 801en bulan Türkiye'de, parlak geçmişini arayan Karşıyaka seyircisinin 35.5 plakasına her zamankinden fazla ihtiyacı var. İyi bilmediği efsanelere de.

Bitirirken, neden yeni Godelerin çıkmadığını da ister istemez düşünüyor insan. Hatta hiçbir zaman çıkmaya bileceğini, için için.

Yazıda " kemik sesi, kemik sesi" tezahüratını anıp Kaf Sin Kaf seyircisinin ateşliliğine yeşil kırmızılı renkleri üç büyüklere değişmeyen, takımına yüreklen bağlılığına atıfta bulunmuşum. O günden bugüne ne çok şey değişmiş. Tirübünden kemik sesi değil kan kokusu geliyor. Oysa Özellikle İlçenin doğusuna doğru yükselen eskinin dağlarında yeni kurulan mahallelerden akan yeni taraftarların (ki onlar da aralarında sarı olmasa da yeşil-kırmızılı renkleri için tribünleri dolduruyorlar) da katılmasıyla, gençliğini korurken giderek kalabalıklaşan Karşıyaka seyircisinin zeki ve eğlenceli bir yaratıcı topluluk olması beklenebilecekken artık kurbanlar ve katillerden konuşuluyor. Üstelik sadece futbol maçları değil, Kaf Sin Kafın her branştaki, deplasmanlar dahil, tüm müsabakaları yaralılar, gözüaltılarla sonuçlanacak kaba ve fütursuz bir şiddete gebe. Aziz Gode nin fairplay hikâyeleri de durumu kurtarmaya yetecek gibi görünmüyor.

Yakınlarda, Karşıyaka'da eskiden çarşı olarak bilinen ve resmi adı pek tabii Kemalpaşa Caddesi diye geçen o yaya yoluna bir daha uğradım. Yürümeyi neredeyse imkânsızlaştıran kalabalığın arasında slalom yaparak. Babamın epik bir şiir yazarak her bir dükkânı, sahibini andığı 50 yıl öncesinin çarşısından izler aradım. Zorlanarak bulabildiğim bazı şeyler, yerler oldu. Çarşı, kafamda kazılı imgeden çok farklı bir şey olmuştu. Çevre sokaklara da girip çıktım. Çamurlu bir otopark alanının yanında kalmış Alibey Hamamı, en güzel öğle uykularını tantanların hemen yanında lokomotif tıkırtıları arasında uyuduğum iki katlı, şimdi pideci- kebabçı deposuna dönüşmüş o ev ve dutlu, eski Santral Sokağı'ndaki tek tük hayalet dışında aşına bir şeye rastlamadım. Kendimi Sahil'e atıp ilk gördüğüm faytona

atlamak dışında bir çarem kalmamıştı. Çarşı çoktandır ilçenin omurgası değil. Alışverişin en canlı olduğu yeni alanlar Karşıyaka'yı ne kasaba, ne şehir, bir azman şehir benzerine çevirmiş durumda. Bu haliyle 35.5 plakası ona her bakımdan uyuyor.

Hem ilçe, hem kulüp tarihinin yeni bir cildine çoktan başlamış bile.

Karşıyaka'ya Karşı-Yakadan Bakınca..

SERKAN BOYACIOĞLU

Hemen spora siyaseti karıştırarak başlayayım. Solun evrensel değerlerini savunurum, tuttuğum takımsa İzmir'in Göztepesi- dir. Göztepeli olmak ülkedeki yaygın futbol anlayışının dışında durmaktır. Taraftar olmanın kahvehane köşelerinde birkaç çay ve sigara eşliğinde maç izleyip, malum üç takımdan birini tutmak sanıldığı bir yerde Göztepe taraftarı "inadına" stadyuma gitmenin, "inadına" en uzak deplasmana yol almanın vücut bulmuş halidir. İzmir'den bakıldığında Karşıyaka da öyledir benim gözümde; farklı bir şekilde ama. Bu sebeple bu ikisi değil, sisteme en çok entegre olabilmiş Altay kaymağını yer koca İzmir'in. Çünkü İstanbullulardan biri İzmir'e geldiğinde -o sene üst sıraları zorlayan bir Anadolu takımı da olabilir bu- bir Göztepe taraftarının, bir Karşıyaka tribününün baskısından sakın, endişesiz gelinecek bir "deplasman" tercih eder. İşte bu yüzden Altay bu kentin spordaki lokomotifi olamaz; olsa da vagonlar boş gider, boş gelir. O sebeple kentin şu anki futbol atmosferine üzülme gerekir. Bu atmosfere girişte anlatmaya çalıştığım sebepleri de eklediğinizde başkalarının beş bin lira para cezasıyla atlatacakları olaylı maçlarda Karşıyaka ve Göztepe'nin üçer dörder maçlık cezalara çarptırıldıklarını görürsünüz.

Karşıyaka'ya dışarıdan bakmak her açıdan çok tuhaf, şaşırtıcı. Bir kere ilçenin girişinde Turan ve Bayraklı gibi İzmir'in eski semtleri karşılar sizi. Şimdilerde ilçe olan Bayraklı ayrıca önemlidir; İzmir ilk olarak beş bin yıl kadar önce burada kurulmuştur. Alaybey Tersanesi'ni geçip Karşıyakalılar için "Kutsal Topraklar"a adım atarken geleneksel semtlerin yanı sıra ilçenin tepelerinde konuşlanmış Yamanlar, Gümüşpala gibi göçle oluşan nüfusun yoğun olarak yaşadığı yerleri görürsünüz. Karşıyaka ve hinterlandı İzmir'in en hızlı değişen köşelerindendir. Üniversiade 2005 için yapılan salona doğru gitmek üzere Mavişehir'e vardığınızda yirmi katlı modern yerleşimlerin, alışveriş merkezleri ve spor salonlarının yanında yıkıldı yıkılacak gecekondu gözünüze çarpar. Konumuz futbol ya, sanki São Paulo'dasınız. Karşıyaka'da olmak toplumun baş döndüren bir hızla değiştiğine tanık olmaktır.

* *

Göztepe maçları dışında maça gitmedim; ama Karşıyaka tribününün giderek merkezden çevreye, varoşlara kaydığını hissediyorum. Bu kötü bir şey değil; gene de ilçenin her tarafından eşit temsiliyetin olduğu bir tribün daha hoş olurdu. Karşıyaka Çarşısı'nda dolaşırken benim anladığım şudur ki yasak savmak adına yapılan birkaç yardım kampanyasıyla asılan birkaç bayrak dışında bu koca ilçe kendi takımına hak ettiği ilgiyi göstermiyor. Bununla ilişkili olarak şunu da eklemeliyim; "ulusal taraftarlık-çifte pasaportluluk" maalesef Karşıyaka gibi "lokal içindeki lokal" bir noktada dahi kendini hissettiriyor. Bir Göztepe bayrağı ile girseniz çıkmanızın, en azından hasar almadan kurtulmanızın zor olduğu bir yerde Galatasaray şampiyon olduğunda sarı-kırmızı bir bayrakla dolaşmanız mesela, gayet sıradan bir olay.

Karşıyaka tribününün başlıca handikaplarından birinin maç seçmek ya da bazı maçlara gösterilen olağanüstü ilginin diğer maçlara gösterilmemesi olduğunu düşünmekteyim. En iddiasız bir Göztepe maçı öncesi dahi Karşıyaka'da büyük bir hazırlık vardır; sloganlar, tezahüratlar, pankartlar -bir kısımca palalar, bıçaklar- hazırlanır. Hazırlanır da tüm bunlar karşı tarafa mahcup olmamak, tribünde sayıca ve futbol kültürü anlamında geri kalmamak için yapıldığı hissi içerden anlaşılmaz belki ama bizim gibi camiaya dışarıdan bakanların gözüne çarpar. Ne var ki diğer maçlarda, yani medyanın ön plana çıkarmayacağı bilinenlerde, Karşıyaka taraftarının desteği daha mütevazıdır. Göztepe maçında örneğin tribünlerin yandan azmin Karşıyakalı olması halinde endişe duyulabilir; ama diğer takımlara karşı verilen mücadelelere iki-üç bin kişi gittiğinde nüfusu -etki altında tuttuğu yerlerle beraber- bir milyona dayanan bir ilçenin futbol takımına neden daha fazla destek olmadığını pek kimse sorgulamaz. Karşıyaka üst sıralardayken bile bir türlü şampiyonluk havasına girememiş izlenimi yaratır nedense.

Gelelim ezeli rekabetimize. Şimdi Göztepe'nin içinde bulunduğu durumdan en fazla rahatsız olması gerekenler bana kalır o zamanlar İzmir'de yazlık sinemalar vardı, tribünlerde transistorlu radyosuyla maç dinleyen ve hep "*mikrofonlarımız* şimdi... stadında" anonsunu bekleyen minderli amcalar Bir kent değerlerine sahip çıkamıyorsa, kapitalizmin yıkıcılığına dayanamayıp, geleneklerini kaybediyorsa, şehrin yazlık sinemaları tarih -apartman olarak okuyun- oluyorsa, beyaz perdeyi de Kurtlar Vadisi kaplıyor ne yazık ki. Şu çiçek tezahüratına takmış durumdayım. Şimdi Karşıyaka dahil İzmir takımlarının çoğu İkinci Lig'de. Çiçek tarlasına dönen bir şehir var önümüzde: ama İzmir futboluna baharın gelmesine daha var.

Dışarıdan bakınca bize maç seçiyormuş gibi geliyor dedik ya Karşıyaka seyircisi için, kulubün bir grup elit taraflarının tutumu da varlıklı Fenerbahçe ya da Chelsea taraflarının snoplugu gibi bir etki yaratıyor üzerimizde. Futbol köken itibarıyla işçi sınıfının oyunu ya; mesela bizde kapalının solu için sosyete tribünü denir, orada maç izleyen insanların sosyeteyle pek alakası yoktur; ama maç boyunca sürekli ayakta duran Yalı gibi gruplara oranla "görece" verilen bir sıfattır bu. Fakat Karşıyaka'da ciddi anlamda bir sosyete taraftar kitlesi mevcut sanki. Bunlar dediğimiz gibi ya maç seçiyor, ortamda olmamanın ayıp sayılacağı maçlar dışında stadın kıyısından dahi geçmiyor, ya da çok daha steril bir atmosfer buldukları basketbol maçlarını futbola tercih ediyor gözüküyorlar. Devir imaj devri ya, bu kitlenin varlığı ve diğer Karşıyakalıları sanki küçümser gözle bakmaları, tıpkı tribünün saldırgan bölümlerinin yarattığı gibi negatif bir etki yaratıyor insanın üzerinde.

"TSYD İzmir Kupası'nda" diyor Milliyet gazetesi yazarı Bülent Buda, "iki maç dört takım ve iki yüz otuz yedi seyirci vardı." Bu sene Göztepe ve Karşıyaka katılmadılar bu turnuvaya. Futbol seyir oyunudur, denir. Dört milyonluk şehirde tribünlerde iki yüz otuz yedi kişi olmasına ne demeli bilemiyorum. Görmeyen gözler görsün neler oluyor İzmir'de bu ikisinin yokluğunda. Şiddete teslim olan, adamakıllı bir rekabet ortamı yaratılamadığı için tıpkı otuz yıl öncesinde olduğu gibi on binlerin önüne çıkabilecekken, TSYD turnuvalarından çekilip, organizasyonu iki yüz otuz yedi kişiye mahkûm eden Göztepe ve Karşıyaka duruyor önümüzde. Herkes suçu kendinde arasın. Perspektif yoksunu yerel basın, yazarlar, çizerler, kulüp yöneticileri, şehrin ileri gelenleri, Türkiye Kupası finalini zor zahmet İzmir'e aldırınca sevinçten deliye dönenler, bu kentin iki takımının bir zamanlar bu kupada final oynadığını unutanlar gece yatmadan önce beş dakika düşünsünler Karşıyaka-Göztepe derbisi üzerine.

Göztepe ve Karşıyaka düzenin dışındadır demiştik. Bunu söylerken amacım, ne Göztepe tribünlerine ne de Karşıyaka'ya Livemovari bir gönderme yapmaktı. Elbette ne Cheposterleri açılıyor bu ikisinin tribünlerinde, ne de nüve halinde bile olsa hissedilen bir sosyal muhalefet var. Anlatılmak istenen çok merkezleşmesine izin verilmeyen Türkiye futbolunda, yeni bir kapı açabilecek bir ışık olduğudur bu şehirde. En büyük hayallerimden

birisi bu ikisini -yazının başından beri bir kızgınlık ifadesi olarak “bu ikisini” diye özellikle belirtiyorum, olmaları gereken yerden çok uzakta bulunduklarından dolayı- Süper Lig’de top oynarken görmek. Böyle bir iddia değil İzmir futbolunu ateşlemeyi, ülke futbolunun nabzını İstanbul kadar İzmir’de de attıracak bir devrim niteliği taşır. İzmir’de Göztepe ve Karşıyaka arasında yaratılacak adam gibi bir rekabet ortamı tek takımlı Anadolu illerinin bazılarının son dönem yaptığı atılımın çok ötesine taşıyacak bir etki yapabilir ülke futbolunda. Göztepe ve Karşıyaka denilince binlerini asıl korkutan, tribün terörü falan değil, bu gerçeğin bilincinde olunmasıdır.

İlave: Bu yazının tamamlanıp, editörüne ulaştırılmasından günümüze uzanan süreçte İzmir futbolunda epey değişimler yaşandı. İzmir kulüplerin kimi inişe geçti, kimi Bucaspor örneğinde olduğu gibi yükselişte. Bucaspor’a bir başka yazıya mutlaka, diyerek şimdilik girmeyelim ama şunu hatırlatmalı ki İzmir’in kuzeyi Karşıyaka, güneyi Göztepe’dir, şehirde en fazla taraftara sahip kulüpler de bu ikisidir. İzmir’in kuzeyine 35.500 (35,5 Stadi), güneyine 35.000 (Tam 35 Stadi) kapasiteli iki modern stat yapılması ve bununla birlikte alevlenecek -yazıda bahsettiğimiz Süper Lig’de kalıcı olacak bir Göztepe-Karşıyaka derbisi düşüncesini hatırlayalım- ezeli rekabet İzmir futboluna ivme kazandırır. Euro 2016 adaylığındaki bir ülkede, turnuvadaki maçların bir kısmının İzmir’de oynanması düşünülmüyorsa, kentte en çok taraftan olan bu iki camianın maçlarını 2016 sonrasında, kuruldukları semtlere en yakın noktalarda oynamaları bu kulüplerin kurumsallaşmaları açısından önem taşıyor. “İzmir’de tek stat neye yetmez?” denilebilir. İşin gerçekçiliği boyutundaysa şunu düşünebiliriz: Euro 2016 için İzmir’e yapılacak 50 bin kişilik tek bir stat, Atatürk Stadi örneğinde gördüğümüz gibi yılda belki bir belki iki kere dolacaktır. Süper Lig’de oynayacak bir Göztepe ve Karşıyaka ise eğer söz konusu statlar kendi yerelliklerinde inşa edilirse bunları hemen her maç doldurabilme potansiyelini taşımaktadırlar.

Karşıyaka ve Basketbol

MERT UYAR

1 Kasım 1912’de Karşıyaka Mumarese-i Bedeniye olarak kurulup, bugünkü adıyla Karşıyaka Spor Kulübü olarak faaliyetini sürdürmekte olan, sayısız genci sadece futbolla değil sporun pek çok branşıyla tanıştıran, gençleri Karşıyakalılık bilinciyle sportmen birer birey olarak yetiştiren Türkiye’nin yüz akıdır canımız kadar sevdiğimiz kulübümüz. Atatürk, kulüp faaliyete geçtikten sonra 13 Ekim 1925 ve 24 Haziran 1926 tarihlerinde kulübümüzü iki kez ziyaret edip ve şeref defterimize hislerini aktarmış, gördüğü gençliğe hayran olduğunu yazmıştır. Takımımızın İzmir Ligi şampiyonluğu vesilesiyle yaptığı ikinci ziyaretinde, futbolda yabancı takımları gol bile yemeden mağlup ederek şampiyon olduğunu duyunca, kulüp amblemine bayrağımızın ay yıldızının konmasını emretmiştir. Bu bağlamda Atatürk’ün isteğiyle ay-yıldızı taşıyan tek kulüptür Karşıyaka Spor Kulübü.

Tarihi boyunca, pek çok değişik branşta faaliyetlerini arttırarak devam eden Karşıyaka Spor Kulübü, 1930’lu yılların başında, sonradan damgasını vuracağı basketbol branşını kurmuştur. İzmir’de basketbol denince akla ilk gelen isimdir KSK. Dahası İzmir’in yeşil-kırmızılıları Türkiye’de basketbolün en önemli temsilcilerinden biri olmuştur her zaman. Karşıyaka basketbolünün 1931’de başlayan ve günümüze kadar gelen macerasında birçok başarıları ve unutulmaz maçları olmuştur yetiştirdiği oyuncularıyla, kazandığı kupalarla ve basketbolü çok iyi bilen seyircisiyle, kurulduğu günden bugüne basketbolla özdeşleşen bu semti ve takımının tarihini bize, kulübümüze çok emekleri geçmiş olan büyüklerimiz Tahir Türetken ve Ateş Özerk anlattı.

Karşıyaka'da basketbolün temelleri, o zamanlar Buca'da bulunan Amerikan Koleji'nde okuyan başta Hüdaî Bey olmak üzere bir grup Karşıyakalı öğrenci tarafından atılmıştır. Gençler basketbol oynamaya başladıktan kısa süre sonra Hüdaî Bey'in gayretiyle basketbol şubesi kurulmuş fakat İzmir'de o zamanlar tek salon olan Amerikan Koleji'nin salonunun 1935'te kapanmasıyla çabalar sonuçsuz kalmıştır. Bir süre sonra, Karşıyaka'da spor salonu yapılmasıyla birlikte yeniden açılan şube sayesinde gençler basketbol oynamaya devam etmişlerdir. Uzun çalışmaların sonucunda Saint Joseph'te okuyan Reşat Akkum (ilk takım kaptanı), Selman Yaşar, Yüksel Böke, Ayhan Öngen ve Özel Salnur Karşıyaka'nın ilk basketbol takımını oluşturmuştur.

Tahir Türetken'in de idareci olarak görev aldığı daha sonraki yıllarda basketbolün okullara girmesiyle birlikte bu spora ilgi oldukça artmıştı. Karşıyaka Lisesi ve Namık Kemal Lisesi'nden Çetin Taşkingenç ve Çetin Uziş gibi genç oyuncular yetişti. Kurulma aşamasından sonra yıllarca Altınordu ile büyük rekabet yaşayan Karşıyaka, ilk kez 1952-53 senesinde İzmir şampiyonu oldu. O yıllarda basketbol bölgesel ligler seviyesinde oynanıyordu. 1949-1952 yıllarında Ünal Büyükaycan ve o senelerde altyapıdan yetişen Gencer ve Basri de ilk şampiyonluğu gören bu takımda oynamışlardı. İkinci Dünya Savaşı sonrası Amerikan savaş gemileri İzmir Körfezi'ne geldikleri zamanlar Karşıyaka basketbol takımının savaş gemilerine gidip Amerikalılarla maçlar yapması bu dönemin önemli olayları arasındadır. Amerikan gemilerinin İzmir'e gelmesi daha çok insanın bu oyunca tanışmasına ve oyunu daha çok sevmesine sebep olmuştur.

Sadece oyuncular değil birçok kişi de takımlarını izlemek için Amerikan gemilerine gitmiştir. Bölgesel ligler döneminin ardından 1966 yılında Milli Basketbol Ligi kurulur. İlk yılında Milli Lig'den küme düşen ve kısa bir süre gerileme dönemi yaşayan Karşıyaka basketbolü tekrar yapılanmaya gider. Dönemin oyuncuları Ateş Özerk, Yıldırım Karakaplan, Sezai Engür, Arif Ergür'ün başkanlığa gelmesini isterler. Arif Bey bu görevi kabul ettiyse de kısa süre sonra işleri yüzünden görevi bırakmak zorunda kalmıştır. Arif Ergür görevi bıraktıktan sonra aynı teklif Tahir Türetken'e de yapılmıştır. Türetken bu görevi kabul etmiş ve 1970 yılında göreve başlamıştır. Türkiye'de ilk kez özerk şubeyi tenis ve yelken şubeleriyle kuran Karşıyaka aynı uygulamayı basketbol için de yapmıştır. Tahir Türetken, Secder Akıncı ve Ateş Özerk'in de aralarında bulunduğu yönetim, göreve geldikten sonra basketbol şubesini yeniden düzenleyip, 3 yıllık bir plan yaparak kulübe ilave bir mali yük getirmemeyi hedeflemişlerdir. Bu yeniden yapılanma döneminde altyapının başına Atakan Karakaplan, A takımın antrenörlüğüne önce Yüksel Böke kısa bir süre sonra da Somer Terzioğlu getirilir.

İkinci Lig'de Eczacıbaşı'yla çekişen Karşıyaka, 1971-72 sezonunda Birinci Lig'e çıkamadıysa da ertesi sene, 1972-73 sezonunda Birinci Lig'e çıkmayı başardı. Karşıyaka ikinci Lig teki son mücadelesini yaptığı 1972-73 sezonunda takımın başına antrenör olarak Aydan Siyavuş'u getirmiş ve Siyavuş'la birlikte Efe Aydan'ı takıma kazandırmıştır. Galatasaray'dan Ali Akatlı (Cımbız Ali), Altınordu'dan Mehmet Soyer, Altay'dan da Firuz Koçaş transfer edilirken altyapıdan gelen Tayfun Candaş, Nuri Sakal, Deniz Bengisu, Rıfkı Sezek, Fuat Yamangil, Ömer Aktaşl, bir kadro kurulur. İlk defa o sene, Birinci Lig'e çıkma mücadelesi veren bir kadro kırılır. Karşıyaka'ya METAŞ şirketi maddi olarak destek oldu. Tahir Türetken'in büyük destekleriyle 1972 yılından 1983'e kadar tek başına, 1988'e kadar da Tuborg ile birlikte takıma sponsor olan METAŞ, Karşıyaka basketbolünün ilerlemesi ve Türkbasketbolunda söz sahibi olmasına en büyük katkıyı vermiştir. METAŞ'ın verdiği destekle birlikte takımımız Birinci Lig'e çıkmayı başardı. Ardından da 1973-1974 sezonunda ligde 3. olarak genç kadrosuyla büyük bir başarı elde etti. O sene genç ağırlıklı bir kadroyla mücadele eden Kaf-Kaf ertesi sezon Şekerspor'dan Nadir Vekiloğlu ve Necmi Tonu transfer etmiş ve kadrosunu iyice güçlendirmişti.

Nadir Vekiloğlu 1975 senesinden 1984 yılına kadar Karşıyaka forması giydi ve jübilesini yeşil-kırmızılı formayla yaptı. Antrenör olarak da tarihi başarılarla imza attı ve Karşıyaka basketbolunun unutulmazları arasına girdi. Takımımız, 1974-73 senesinde de ligi 2. sırada bitirerek Avrupa Koraç Kupasında oynama hakkını kazandı. Karşıyaka, ilk kez katıldığı Avrupa kupaları macerasında 1975-1976 sezonunda Bulgaristan'ın Varna takımıyla oynadı ve biraz da tecrübesizliği yüzünden ilk turda elenerek Koraç Kupası'na veda etti. Daha sonraki senelerde de kupalara katılan Karşıyaka ülkemizi Avrupa da başarıyla temsil etti. Altyapıdan çıkardığı gençlerle başarılı olmayı ilke edinen Kaf Sin Kaf, temelini yeniden düzenlenme döneminde attığı altyapının meyvelerini '70'li yılların sonuna doğru toplamaya baş lamıştı. Bu yıllar, uzun sürecek altyapı başarılarının temellerinin atıldığı, küçük, yıldız ve genç takımlarımız altyapıda kupalara abone olduğu bir dönemdi. Altyapıdaki bu başarısını, yetiştirdiği gençleri A takım kadrosuna katarak taçlandıran Karşıyaka, 1975 yılından sonra düzenli olarak her yıl kadrosunda altyapısından oyuncu bulundurdu. Karşıyaka'nın gelmiş geçmiş en güçlü ilk beşlerinden biri olan Hüseyin, Şadi, Nadir, Osman, Tayfunun hepsi de milli takımlara gitmiş, Nadir A Milli, Hüseyin, Şadi, Osman Genç Milli ve Tayfun'da Ümit Milli takımında görev almışlardı. Karşıyaka altyapıya gerekli önemi vermenin neticesi olarak kadrosuna sürekli altyapısından oyuncular katıyor, nicelerini de yetiştiriyor ve Türk basketboluna armağan ediyordu. Atakan Karakaplan önderliğindeki Karşıyaka Yıldız ve Genç takımı Türkiye şampiyonu olmuştu. Bu başarının sırrını merak eden gazeteci Yalçın Granit, Karşıyaka'ya gelerek KSK yönetimiyle bir röportaj yapmış, Milliyet gazetesinde yayımlanan o röportajdan sonra, altyapıdaki başarılı modelimiz tüm İstanbul kulüplerine ve Türkiye'ye örnek olmuştu.

Karşıyaka bu yıllarda hem Avrupa kupalarında mücadele ediyor hem de ligde her sene üst sıralara oynuyor ve bunu da neredeyse tamamen kendi altyapısından çıkardığı gençlerle başarıyordu. Karşıyaka ligde o zamanın büyük bütçeli ve güçlü takımları olan Eczacıbaşı, Galatasaray ve ITÜ ile başa baş mücadele edebilen yegâne takımdı. Bu istikrarın ardında yatan bir diğer etken ise yöneticilerin son derece özverili çalışmasıydı. Özerk bütçe son derece planlı olarak düzenleniyor, yöneticilerimiz sponsor desteğinin dışında çeşitli organizasyonlar düzenleyerek takıma ek gelir yaratmaya çalışıyorlardı. '80'li yıllarda hazırlık maçları için Bulgaristan'a gidiliyor, oradan ipek alınıp, burada satılıyor ve şubeye gelir getirmeye çalışılıyordu.

1980'lerde Karşıyaka basketbol dünyasındaki ağırlığını giderek artırmaya başladı. 1983-1987 sezonları arasında kazanılan üçüncülüğün, ikinciliğin ve nihayet şampiyonluğun hep altyapıdan gelen oyuncularla kazanılması da Karşıyaka'yı, benzer sonuçları alan rakiplerinden ayıran etkenlerden biriydi. 1983-84 sezonunda, "Baba Melvin" dediğimiz Melvin Davis Karşıyaka'ya geldi, ardından da 1983'desponsorumuz olan Tuborg'un desteğiyle ABD'li guard Tyrone Black... Artık KAFKAF'ın ayak sesleri tüm Türkiye'de daha bir gür duyulur olmuştu. 1984 senesinde *play-off* ta Efes Pilsen ile oynanan final, Karşıyaka mucizesini gözler önüne seriyordu. Üç maç üzerinden oynanan seride evimizde kazanmamıza rağmen, dışarıda daha farklı yenildiğimiz için üçüncü maç İstanbul'da, Spor Sergi Sarayı'nda oynandı. Takımlarını şampiyon olarak kucaklamak isteyen yüzlerce Karşıyakalı taraftar, kendi maçlarını bile dolduramayan İstanbul takımlarını şaşkına çevirmişti. Bu ve bunun gibi nice deplasmanlar, Karşıyaka'nın güçlü basketbol kültürünün ve taraftarının bu oyunu ne kadar iyi bildiğinin ve sevdiğinin işaretiydi. Şampiyonluk için her şey tamamdı ama Karşıyaka o gün kaybederek, şampiyonluğu rakibine vermişti.

Bu final aslında yaklaşan daha büyük başarıların da habercisiydi. 1985-86 sezonunda, daha önce Efes'te oynamış olan Doğan Hakyemez, Karşıyaka forması giydi ve jübilesini burada yaptı. Bozulmadan gelen güçlü kadrosuna Dodo'yu da ekleyen Karşıyaka, yine çok iyi bir sezon geçiriyor fakat mutlu sona bir türlü ulaşamıyordu. O sezon gelen ikincilikten

sonra 1986- 87 sezonu Karşıyaka'nın yıllardır sürdürdüğü tüm çalışmaların karşılığı olacaktır. Artık ayak sesleri gümbür gümbür geliyordu.

Sezona, yıllardır süren istikrarlı çıkışına rağmen, birçok problemle giren Karşıyaka'nın o seneki kadrosu Tuğrul, Suat, Cihangir, Birtan, Murat, Ziya, Nihat, Ediz, Necmi ve iki Amerikalısı olan Melvin Davis ve John Whiley'den oluşuyordu. O sezon takıma yeni katılan John Whiley 2.06 boyunda, 4 numaralı pozisyonda oynayan skor gücü yüksek, ribauntlarda etkili, savunmacı ve atletik bir oyuncuydu. Takımın antrenörü ise jübilesini Karşıyaka'da yapan Nadir Vekiloğlu'ydu. Ancak göz kamaştıran bu kadro seneye tam hazırlanmış olarak girememişti. Fakat sezona başladıktan sonra, Basketbol Federasyonu'nun düzenlediği Amerika turnesi Karşıyaka'ya yaramış, performansını arttırmaya başlamıştı. Karşıyaka normal sezonda yirmi bir galibiyet dokuz mağlubiyet aldı. *Play-off* un ilk turunda İTÜ'yü eleyen Karşıyaka daha sonra Beslen Makarna ve en son finalde Galatasaray ile karşılaştı. Karşıyaka Türkiye Basketbol Ligi'nin finalinde o sene *play-off a* son sıradan girebilen ve büyük sürpriz yaparak finale kadar gelen Galatasaray'ı 88-90, 99-87 ve 74-66'lık skorlarla, seride 2-1 yenerek mutlulukların en büyüğünü yaşadı. Turgay Demirel, Nihat tziç ve ABD'li Dawkins'in sırtladığı Galatasaray, favori gösterilmemesine rağmen finale kadar çıkmış ama Karşıyakamız kupayı almasını başarmıştı. Son maçın oynandığı 4 Nisan 1987 Cumartesi ise, yaşayabilenler için unutulmayacak bir gün olmuştu. İstanbul takımlarından başka takımın şampiyon olamayacağı düşünülen ligde, herkesi yanıltarak kupaya uzanan Karşıyaka, taraflı tarafsız bütün alkışları toplamıştı. Herkesin gıpta ettiği kendi gençlerinin çoğunlukta olduğu bu kadroyla, bir hafta sonra Cumhurbaşkanlığı Kupası'nı da Beşiktaş'ı farklı yenerek alan Karşıyaka, o sezonu çift kupa alarak tamamlıyordu.

Bu sezondan sonra Karşıyaka, basketbolda Avrupa'nın en büyük kupasında oynamaya hak kazandı. 1987-88 sezonunda Avrupa'nın en büyük kupasında oynamayı başardık. Sadece şampiyonların oynayabildiği kupada, iki ön eleme turunda, son sekiz takım arasına kalma maçında, Pau Orthez'e İzmir'de son saniye basketiyle, Fransa'da da farklı yenilerek elendi. Türkiye'ye döndüğümüzde ise, o sene Basketbol Federasyonu önemli bir kural değişikliğine giderek yabancıların Türk statüsünde oynamasını zorlaştırdı ve yabancı oyuncuların Türk statüsünde oynayabilmeleri için altyapıda mücadele etmiş olmaları şartını getirdi. Bunun üzerine Melvin Davis de Türk statüsünden çıkmak zorunda kaldı. Önemli oyuncularımızdan Cihangir de Çukurova'ya transfer oldu. Kadromuzdan ilk firemizi verdik. O sene yabancı sayısının da bire indirilmesi Karşıyaka'nın bütün planlarını bozdu. Sadece Avrupa kupaları için gelen Amerikalı oyuncu Dwight sakatlandı ve sezonun çoğunu oynayamadan geçirdi. Eğer o sezon, Avrupa kupaları için getirilen yabancımız uyum sağlayabilseydi, belki de Pau Orthez'i eleyebilirdik. Fransız ekibini eleseydik, Avrupa kupalarında çeyrek finale kalma başarısını gösteren ilk takım olacaktık.

Şampiyonluk senesindeki yabancımız olan uzun forvet John Wiley'yi ise takımda tutamadık. 1989-90 sezonunda, Cihangir Başarandan sonra altyapıdan çıkan bir diğer oyuncumuz Bir tan Saka'yı da Vestelspor'a kaptırdık. 1988-89 sezonunda Baba Melvin'in ayrılışı, yıllarca büyük destekte bulunan METAŞ'ın sponsorluktan çekilmesiyle Karşıyaka ligde zor günler geçirmeye başladı ve ligde kalmayı, son maçta o sezonu şampiyon olarak tamamlayan Eczacıbaşı'nı yenerek başardı. '80'lerin sonu '90'ların başı ligde önemli değişimlerin yaşandığı yıllardı. Pek çok dev şirket inanılmaz yatırımlarla basketbola girmişti. Nasaş'ı satın alarak kurulan Ülker, basketbolda marka olma hedefiyle yola çıkan Tofaş, Kayseri'yi canlandıran Meysu, Mavi Jeans sponsorluğuyla yükselen Ortaköy, daha önceden yatırım yapmakta olan Paşabahçe, Çukurova Mersin, Beslen Gaziantep, Kombassan Konyaspor, Netaş, Tuborg gibi takımlarla lig son derece çetin mücadelelere sahne olmaya başlamıştı. Bu yıllarda Karşıyaka kayıplarına rağmen altyapıdan çıkardığı gençleriyle ve bulduğu genç

yabancılarıyla ligde orta sıralarda yer alıyor, her şeye rağmen müthiş taraftar desteğiyle dev bütçeli takımlara kafa tutuyordu.

Karşıyaka'nın müthiş başarılı bir altyapısı olmuştu ama altyapı başarısı bir yana, '80'lerin Türkiye koşullarında zaten kadroyu yabancıyla doldurmak diye bir kavram yoktu. Takımlar ya toplama yerli oyuncularla dolduracaktı ya da oyuncularını kendi yetiştirecekti. Hatta bir yabancı oyuncuyu bile getirebilmek çok zordu. O günlerin içine kapanık Türkiye'si'nin çok daha önemli iç sorunları vardı. Çok partili hayata geçişten sonra Demokrat Parti ile başlayan çalkantılı dönem, her on yılda bir gelen darbeler, ekonomik istikrarsızlık, toplumda her geçen gün artan kutuplaşmalar ve kavgalar ülkeyi iyice germişti. O günün Türkiye'sinde siyasi durumun son derece karışık ve kötü bir halde olması, demokrasi ve rejimin darbelerle korunma çabası çıkmazı büyüten etkenlerdi. Birbirinin adeta ideolojik kopyası olan partilerin iktidarı ve koalisyonlarında Türkiye iyice bölünüyor ve kamplaşıyordu. Bu ortam bahane edilerek 12 Eylül 1980 darbesi sonrası geçici hükümetten sonra başa gelen Özal hükümetiyle birlikte önemli değişimler yaşandı. En önemli niteliklerden biri serbest piyasa ekonomisine geçilmesi idi. Döviz ithalatı ve ihracatı serbest bırakıldı. Türkiye dünya ile daha yakın ekonomik ve ticari ilişkiler kurmaya başladı. Bu, ülkemiz için yepyeni bir olaydı: dışarıya açılmak, ithalat-ihracat yapmak, yabancı ürünler alabilmek, satabilmek, Türkiye'de yabancı marka ürünler görmek...

Bu süreç etkilerini her alanda olduğu gibi basketbolda da göstermeye başladı ve takımların yabancı oyuncu, bilhassa da Amerikalı oyuncu transferleri kolaylaştı. O dönemlerde iyi gibi görünen bu olay, daha sonraları çok tartışılan yabancı oyunculara tanınan ve bitmeyen kredi, bunun yanında Türk oyunculara azalan güven, sorumluluk vermekten kaçınma gibi problemleri doğuracaktı. 1970 yılında başladığı altyapı yatırımının meyvesini 1980'lerde toplamaya başlayan Kaf Sin Kaf, şampiyon olana kadar bir kere final oynarken, ligi iki defa da 3. sırada bitirdi. Giderek artan başarıların taçlanması 86-87 sezonuna denk geldi. Karşıyaka altyapıya yaptığı uzun yatırımların sonucunu alıyordu. İşin aslına bakılırsa bu, bir sonuç değil başlangıçtı. Karşıyaka adım adım ileriye götürdüğü hedeflerin yıllarca semeresini alması gerekirdi. Ancak normalde şampiyonlukların başlangıcı olmasını umduğumuz bir dönem, oyuncularımızın daha büyük paralar karşılığı başka takımlara transfer olmasıyla ahengini yitirdi. Buna ilaveten 1990'lı yıllara girilmesiyle birlikte, müesseselerin basketbola yatırımı arttırması, Tofaş, Ülker gibi dev şirketlerin piyasaya girmesi, bir anda dudak uçuklatan bütçe ve bonservislerin telaffuz edilmesine sebep olmuştu.

Özerk şube yapısını da o dönemlerde terk eden Karşıyaka, spor kulübü olma zorluklarından dolayı basketbol bütçesinde kısımlara gidiyor, mevcut bütçesi bile yetmezken, azalan bütçesi de durumu daha olumsuz hale getiriyordu. Büyük başarılarla gitmeyi beklerken, Karşıyaka'mızı bekleyen zor günler geliyordu. Saman alevi gibi parlayan takım, iyi sonuçlar alsa da istikrarlı olamıyor ve ligde tutunma mücadelesi veriyordu. Ülkenin en kötü dönemlerini yaşadığı zamanda son derece istikrarlı olarak yükselen Karşıyaka, bunun meyvelerini toplayamadan 90 larla zor ve sıkıntılı yıllar yaşamaya başladı. Basketbola yatırım yapmaya başlayan güçlü müesseseler, hem altyapıya yatırım yapıyor hem de kadrolarına son derece iyi oyuncular getiriyor, transfer piyasasının inanılmaz fiyatlara yükselmesine sebep oluyordu.

Bu yıllar deyim yerindeyse tam bir müesseseler hegemonyası altında geçti. Nasaşın yerini alan Ülker, Efes Pilsen, Tofaş, Tuborg, Netaş, Kombassan, Meysu, Mavi Jeans, PTT ligi fabrikalar ligine dönüştürdüler. Basketbol liginden çok Türkiye'nin sanayi hamlesi gibiydi ortaya çıkan görüntü. Yiyecek içecek otomotiv, iletişim, tekstil gibi her sektörün önde gelenleri mevcuttu. Bu dönemde de aslında Karşıyaka'nın altyapısı son derece iyi çalışıyor, kulüp altyapıdan çıkardığı genç yeteneklerini tecrübeli oyuncularıyla birleştirebiliyordu. İsabetli Amerikalı seçimleriyle de ligde play-off a kalıyor fakat fazla

ileriye gidemiyordu. Her sene yepyeni gencecik oyuncularını basketbol demzine çıkarıyor ve bu tecrübesiz oyuncularına güvenerek paralı askerlerle başarı arayanlara inat prensiplerinden taviz vermirmiyordu. Sonradan Türk basketboluna damgasını vuracak Faruk ve Hüseyin Beşok kardeşler, Mustafa Agme, Mert İldeş, Koray Karaman, Burak Sezgin, Levent Türknas, Tolga Tosun Murat Gücyener, Timuçin Gencer, Umut Kocaturk, Serdar Bozkurt, Yılmaz Karakoç, Arda Vekiloğlu, Güven Esmer, Kaya Peker, Adem Ören, Burak ve Buğra Gacemer kardeşler gibi bu o dönemde Karşıyaka altyapısından yetişmişlerdir. Bu yıllarda en büyük problemimiz çok büyük paralar teklif edilen oyuncularımızı elimizde tutamamak olmuştur. Bu zamanlarda yetişen oyuncularımızdan örneğin Faruk Beşok Fenerbahçe ye Hüseyin Beşok Efes Pilsen'e, Burak Sezgin Galatasaray'a, Arda Vekiloglu ve Kaya Peker Efes Pilsen'e gitti. Kadrolarımızı koruya bilmiş olsaydık belki de yine altyapıdan çıkardığımız oyuncu ların takviyesiyle şampiyonluğa oynayabilirdik.

Bu dönemde yaşadığımız bir diğer problem, 1995 yılında basketbol şubesinin tekrar kulübe bağlanması ve bunun sonucu altyapıya fazla ödenek ayrılamamasıdır. Bu karar bellki de çağlayan altyapımızı durdurdu. Zaten elimizdeki oyuncuları tutamazken, böyle bir karar şubenin önünü bütünüyle tıkadı. Halbuki aslında tam da şampiyonluk zamanındaki oluşunu benzer bu oluşum vardı Bu kadar potansiyelli bir altyapıdan çıkan tecrübesiz ama yetenekli genç, oyuncular, altyapıdan çık- mış tecrübeli oyuncular ve getirilen isabetli yabancılarla aslında gerçekten kuvvetli kadrolar oluşturabiliyorduk.

1990'ların sonlarına geldiğimizde. Karşıyaka da altyapının gücü azalmaya başlamıştı. 1996 yılında Tuborg kendi takımını kurunca sponsorluğumuzu bıraktı Eles Pilsen e rakip ola- rak ortaya çıkarıldığını düşündüğüm bu takım, Karşıyaka Bas- ketboluna zarar vermekten başka bir şey değildi Zaten. başarı olarak Efesin yanına bile yaklaşamadı ve kısa zamanda kaybolup gitti. Hep orta karar geçen 90'lı yılların ardından Karşıyaka biraz hareketlenir gibi oldu ve Murat Didin yönetimindeki genç kadrosuyla ilk atılımını yaptı. Bu kadronun, özellikle kadrosunu inanılmaz yıldızlarda dolduran Fenerbahçe ye, İzmir de verdiği ders yıllarca unutulmayacak cinstendi. Heyecanla beklenen 2000 li yıllar gerçekten güzel başlamıştı. Pınar Karşıyaka, Ergin Ataman'ı baş antrenörlüğe getirmiş, Nadir Vekiloğlu da menajerimiz olmuştu. Ergin Ataman. Makedonya Milli Taunu yedek oyun kurucusu Vrbica Stefanov'u, Rus forvet Zakhar Pashutin'i ve tecrübeli pivot Mirko Miličević ı getirdi. Alpay Öztaş. Faruk Rasna da kadroya dahil olan Türk oyuncular dı. Kadromuz ise, ilk beş. Stefanov-Pashutin-Alpay-Kaya-Miličević şeklindeydi. Yedek bankında Levent Türknas, Burak, Faruk, Güven, Adem bulunuyordu. Karşıyaka o sene ilk yedi maçını kazanarak, hem de öyle sıradan değil, şampiyonluk adaylarının hepsini ezerek tüm Türkiye'nin dikkatlerini üzerine toplamıştı. Sırasıyla İTÜ, Beşiktaş, Galatasaray, Tofaş, Efes Pilsen, Ülkerspor, Troy Pilsner galibiyetleri salona girmeyi başaran ve salona giremeyen binlerce Karşıyakalıyı coşturuyordu. Bu süreçte alınan galibiyetler Tofaş ve Efes Pilsen baş antrenörlerini istifa ettirmişti. Aydın Örs'ü istifa ettiren maç ise, aslında o sene bizim ateşimizin sönmesine neden olmuştu. Efes Pilsen Ayhan Sahenk Spor Salonunda, 61-72 yenerek çok önemli bir başarıya imza attı takımımız. O günün farklı olduğu oraya akın akın yaklaşık yedi yüz civarı Karşıyakalı taraftarın oluşturduğu, atmosferden belliydi. Örs'ten boşalan yere ise Ergin Ataman getirildi. O sene anlaşma gereği, Ergin Ataman Efes Pilsen'de koltuk boşalırsa Efes'e dönecekti. Bu değişiklik sezon ortasında takimin benzinin de bitmesine sebep oldu. Ligde ise dördüncü sırada bitirdiğimiz normal sezondan sonra, *play-off* ta Beşiktaşla eşleştik. Sezon ortasında çok çetin bir deplasman oynadığımız Beşiktaş'a ikisi evimizde olmak üzere üç kez yenilerek *play-off* çeyrek finalinde elendik. Bir kısmı rüya gibi olan bir sezon bit- ti, arkasından ise bize onu anmak düştü.

Daha sonra ise Karşıyaka ligde yine orta sıra mücadelesi veren bir takım görüntüsüne büründü. Pek azımız hatırlar ki o sene Saporta Kupası'nda oynadık. Pivorvarna Lasko, Sloven- ya takımını orada yenerek grup maçlarına başlamamıza rağmen ne Yunan Maroussi, ne Fransız Chalon ne de İspanyol Valencia'ya direnebildik. O kadar şanssız bir gruptaydık ki, grubumuzun ilk üç takımı olan bu saydığım takımlar yarı final oynadı. Bu zor grupta bir galibiyet farkla son on altı takım arasına kalmayı başaramadık. 1999-00 sezonunda baş gösteren parasal sorunlar artarak devam etti. 2001-02 sezonunda Basketbol Federasyonu ani bir kararla düşmeyi kaldırdı. Tam bir kayıp sezon oynandı o yıl. Bana kalırsa o sezon müthiş bir fırsat harcandı boşa gitti. Bu yıllarda altyapıdan hiç genç oyuncu çıkaramayan takımımızın on iki kişilik kadroda altyapılardan sadece Burak ve Buğra Gacemer ile İTÜ altyapısından gelen Ufuk Yanar bulunuyordu. Oysa başka bir yaklaşım geliştirilse o günkü koşullar çok iyi bir fırsata çevrilebilirdi.

Bu noktada, azalan sponsor desteklerimiz, zayıflayan altyapı gücümüz bizi başka çözümlere götürdü. Öyle ki zayıflayan altyapımızdan bir süre oyuncu çıkaramadık. Altyapıda iyi oynayan bazı oyuncularımız bile bazen A takım seviyesinde yetersiz kaldı. Hal böyle olunca ve yerli oyuncu piyasası da uçuk fiyatlardan gidince, bütün takımlar gibi Karşıyaka da tercihini, düşük maliyetleri nedeniyle Amerikalı oyunculardan yana kullanmaya başladı. İsabetli oyuncu seçimleriyle de bilinen takımımız yetenekli üniversite mezunu Amerikalıları kadrosuna katmayı başladı. Fakat bu durum aynı zamanda, Türk oyunculara güvenin azalmasına, Amerikalı yeni mezun genç oyuncuların alt- vapiya tercih edilir hale gelmesine yol açtı. Bu durum basketbolü yeni tanışmış, fazla geçmişi ve derinliği bulunmayan kulüplerde belki normal karşılanabilir. Fakat Karşıyaka gibi, otuz beş yıldır Basketbol Birinci Ligi'nde oynayan, 1970 yılında daha kimsenin haberi yokken basketbolda özerk şube sistemini hayata geçirmiş olan, Türk basketboluna sayılamayacak kadar çok oyuncu yetiştiren, kurulduğu tarihten bu yana, kuruluş ideolojisi gereği gençleri sporun her dalıyla tanıştırmayı ilke edinmiş bir kulübe yakışmamakta.

Bu parantezden sonra kronolojimize 2002-03 sezonu ile devam edelim. Bu sezon altyapımızdan oyuncumuz olmamasına rağmen kadroyu tamamen değiştirerek aslında hem tecrübeli hem genç hem de yetenekli bir kadro kurduk. Tofaş çıkışlı Cüneyt Erden ve Hüseyin Demiral, İTÜ çıkışlı Orbay Kaya, Buğra ve Burak Gacemer, PTT çıkışlı Ufuk Kaçar. O sezonun gidişatını belirleyen ise yabancılarımız oldu. Corey Louis'in pivot olarak gelişi, arkasından power forvet Damon Thornton ve en sonunda süper skorlar, sayı makinesi Dewayne Jefferson transferleri. Bu kadro, ligin tozunu atabileceğini daha ilk maçta gösterdi ve Efes Pilsen'i evimizde 89-80 yenerek lige başladı. Sezonun devamında işler istediğimiz gibi gitmediyse de, ligi 5. sıradan bitirerek *play-off a* girdik. Ne var ki bu yıl da normal sezonda iyi performans göstermemize rağmen bir türlü başarılı olamadığımız *play-off* serilerinden birine daha sahne oldu. O sezon, *play-off* ta üç sezon önceki belalımız Türk Telekom eski adıyla PTT, yine sahnede idi. Dışarıda kaybettiğimiz ilk maçtan sonra ikinci maçta, yine on yedi sayı öne geçmiştik. Ne olduysa yine takımımız rahatını engelleyemedi, dolayısıyla farkın kapanmasını da. Maç o kadar farktan berabere gelmiş ve uzatmalara gitmişti. Türk Telekom maçı uzatmada kazanarak 2-0 yaptı seriyi ve bizi *play-off* taneledi. O sene elenmemizdeki önemli etkenlerden birisi, Türk oyuncuların giderek azalan katkısı olmuştu. Sadece yabancıların üzerine binen skor yükü ve özellikle de altyapımızdan çıkan oyuncularımızın inisiyatif alamayışı, *play-off* ta daha ileri gidemeyişimizin ana nedeniydi.

Bu duruma engel olmak için bir sonraki sene takıma daha çok takviye yapıldı. Fakat bir önceki yılki kadromuzu yine hiçbir şekilde elimizde tutamadık. En azından bir iskelet oluşturup ona takviye bile yapamadık. Sil baştan metoduyla, önce tüm Amerikalı oyuncuları değiştirdik. Rusya'ya giden Jefferson'ın yerine Henry Domercant, power forvet pozisyonunda ise Kevin Denard Johnson geldi. İnternette aratınca asla bulunamayan, Denard olan göbek adını yazınca sınırlı sayıda kaynakla karşılaştığımız bu forvetin,

Domercant ile ligin tozunu attıracağı hemen sezonun ilk maçlarında belli olmuştu. Yerli oyunculanmız ise İzmir'den yetişme İnanç Koç, Beşiktaş'tan yetişen Nedim Yücel ve Onur Aydın, Darüşşafaka'da oynarken bize her maç üçlük şov yapan oyun kurucu Mehmet Kahyaoğlu, Oyak Renault altyapısından gelen yapılı kısa forvet Enes Yoldaş, kadromuzda tuttuğumuz tek Türk oyuncumuz Orbay Kaya ve uzun yıllar sonra altyapımızdan A takıma çıkardığımız Mehmet Yağmur oldu. O sezon, yaklaşmakta olan Universiade 2005 oyunları nedeniyle tadilata giren Atatürk Spor Salonu yerine Fuar Celal Atik'te oynadık normal sezon maçlarımızı. O küçük salonun etkisiyle mi, yoksa Karşıyaka taraftarının oyuna olan etkisi mi bilinmez, takımımız o küçük salonda oldukça etkili oluyordu. Hentbol için tasarlanmış, bir pota arkası tribünü sahaya uzak kalan biçimsiz bir salondur Celal Atik. O sezon henüz 16 yaşında sahaya ilk beş çıkan Mehmet Yağmur da mücadelesi ve hırsıyla kalbimizi fethetmişti. Tabii o sezondan akılda kalanlar sadece bunlar değildi. *Play-off* maceramız nasıl olacaktı? Rakibimiz bir sıra altımızdaki Tuborg'du. İlk maçı vermiş olmamıza rağmen kalan iki maçı alarak Efes Pilsen'in yan finaldeki rakibi olmuştuk. Sonunda çeyrek finalden ötesi, hatta final bile görünür olmuştu. Herkesi heyecanlandıran yarı final ve bahsi bile güzel olan final bütün Karşıyakalıları İstanbul'a akın etmeye adeta mecbur bıraktı. Taraftarımızı aşağıda anlatacağım için detaylara bu noktada girmeyip, sadece Efes Pilsen'e ilk maçta ecel terleri döktürdüğümüzü belirtmekle yetineyim. Ancak bu mutlu başlayan hikâyenin sonu aynı şekilde bitmedi ve tadı damağımızda kalan sezonu yan final oynayarak noktaladık.

Bir sonraki sezona -artık klasikleşmiş bir şekilde- yine kadromuzu koruyamadan girdik. Aslında her sene iyi kadro kuruyorduk. Biraz istikrarımız olsa, kadrolardan birini tutabilseydik ve üstüne kadroyu oluşturabilseydik, 2000'li yıllarda en azından bir şampiyonluğumuz muhakkak olurdu. Ertesi sezona hiç de iyi başlamadık. Bir önceki sezonu aratıyordu takımımız. Takımımıza Muratcan Güler eklenmişti. İnanç Koç ve Onur Aydın takımda kalmıştı. ITÜ çıkışlı bir başka oyuncu Ümit Sonkol'u da kadromuza eklemiştik. Genç ve yetenekli olan Ümit kariyerinin başında en doğru durağa gelmişti. Ayrıca çok tanıdık bir isim seneler sonra tekrar formamızı giyecekti. Tam bir şütör kısa forvet olan Faruk Beşok on yıldan fazla bir süre sonra basketbolda parladığı Karşıyaka'ya geri dönüyordu. Bütün bu takviyelere rağmen ligde iyi gidiş bir türlü sağlanamıyordu. Takımın bel kemiği diyebileceğimiz pota altı oyuncularımızdan Panamalı Jaime Lloreda sakatlanmıştı. Uzun süren tedavisi boyunca takımımız oldukça bocaladı. Getirdiğimiz yabancı gardımız Anthony Akins ise Fransa liginden gelmesine rağmen hayal kırıklığı yarattı ve neticede yerini Kevin Brasvvell'e bıraktı. Takım hızla yerine oturuyor ve gün geçtikçe bekleneni yansıtıyordu. Ligde orta sıralarda gezerken Tuborg maçıyla başlayan on maçlık galibiyet serisi her geçen hafta taraftarımızı biraz daha heyecanlandırmaya başlamıştı. Ligde içeride dışarda herkesi yenen Karşıyaka, kupa mücadelesinde ise önce Fenerbahçe'yi, ardından da Beşiktaş'ı yenerek finale yükseldi. Bu Karşıyaka'nın tarihi boyunca Türkiye Kupası'nda oynadığı ilk final olmuştu. İzmir'den Bursa'ya akan binlerce taraf- tannın önünde Karşıyaka kupayı Ülker'e kaptırmıştı. Önemli olan orada olabilmektir. Biz sevinmek için sevmemiştik. O günkü heyecan ve maç atmosferi yeterdi.

2005-2006 sezonuna bambaşka bir heyecanla girdik. Bu takım ya da oyuncu yüzünden ortaya çıkmış bir heyecan değildi. Nihayet uzun süredir hayalini kurduğumuz salona kavuşmuştuk. Karşıyaka Spor Salonu, taraftarımızın deyişiyle Karşıyaka Arena ıslıl ıslıl önümüzde duruyordu. Kolay değildi alışkanlıkları bırakabilmek. Bırakamadık da nitekim. Dile kolay işaretlerine neden olduysa da daha sonra endişelerin tamamını sildi. Genç oyuncularımızdan Mehmet Yağmur, Berkay Sahillioğlu, Erdinç Balto gitti. Valentin Pastal, Erhan Yetim, Gökper Gen ve Can Terzioğlu kadromuzdaki genç oyuncularımız oldu. Salonumuza geldiğimizi ilk defa bu sene hissettik diyebiliriz. Hücuma dayalı bol skorlu, heyecanlı ve seyir zevki yüksek oyunlar ve galibiyet ilaç gibi geliyordu taraftara. Müthiş bir çıkış yakalayan Karşıyaka, özellikle de içeride dışarıda herkese kafa tutarak,

tarafının gönlünü kazanmıştı. 2007-08 sezonu gerçekten tadı damağımızda kalan bir sezon oldu. O sezonu, Neal'in skor patlamaları, Marshall'ın yürekli oyunu, Hosley'nin kendinden emin haliyle hatırlayacağız. O sene, normal sezonda yapılan tüm yanlışlara rağmen, ligde yan final oynayabilecek düzeydeydi Karşıyaka. Takımımız o kadar iyiydi ki, her hafta transfer haberleri çıkıyor, bütün oyuncularımız bir takıma gidiyordu. Biri gitti diğeri gidecek derken, Gary Neal Barcelona'nın yolunu tuttu. Daha sonra oyun anlayışımız tamamen değişti. Hızlı ve baş döndüren hücum oyunundan çok savunmaya önem veren ve set hücumu üzerinden sayı bulabilen bir Karşıyaka izledik. Efes Pilsen ile *play-off* ta eşleşip, deplasmanda yenerek 1-0 öne geçmemize rağmen bunu koruyamadık. Bakıldığı anda diğerlerinden farkı olmayan bir sezon gibiydi. Sadece *play-off* a girmiş ve biraz heyecan yaşamıştık.

1990 ve 2000'li yıllarda, Karşıyaka basketbolü önemli bir dönüşüm sürecinden geçti. Bu süreçte yakalanan kısa dönemli bazı başarılarla rağmen genel bazı yönetim zafiyetlerinden de söz etmek mümkündür. Bu olayın nedenlerini de incelemekte yarar var. Geçmişteki hatalarımızdan ders çıkarabildiğimiz ölçüde, gelecekte başarılı olabiliriz. Öncelikle yapılan en temel yanlış, altyapıya öncelik veren sistemi terk etmek olmuştur. Her ne kadar Karşıyaka altyapısı çok sayıda oyuncuyu basketbol dünyasına kazandırmaya devam ediyorsa da, '90'lardan sonra bizlere zamanında şampiyonluğu getiren disiplinli ve planlı çalışma anlayışına yeteri kadar önem verilmemiş, basketbol altyapımızın kan kaybetmesine engel olunamamıştır. Öte yandan, gün geçtikçe büyüyen bir sektör olan ve neredeyse bütün spor dallarının otuz beş senedir kullandığımız Atatürk Spor Salonu'na veda etmiştik. Daha büyük daha ferah ve modern bir salona geçmiştik. Mavişehir'de, semtimizin içinde. Fakat bu salona geçerken de özlenen ve beklenen, bu heyecana yakışır bir takım kurulamamıştı. Değişen bir şey olmamış, yabancıların performansına bağlı Karşıyaka, genç ve tecrübesiz oyuncularla yoluna devam etmek durumunda kalmıştı. Şartlar ne olursa olsun, orası KARŞIYAKA'ydı. Oldukça genç bir kadroyla mücadele ediyorduk. Genç ama savaştan bir takım vardı. Muratcan Güler ve İnanç Koç önderliğinde, Ümit Sonkol, Mehmet Yağmur, Erhan Yetim, Gökper Gen, Volkan Çetintahra ve Özcan Sürücü gibi çok zayıf yedek bankına sahip bir takım vardı karşımızda. Bu sezon da her sezon olduğu gibi unutulmaz maçlara imza attık. *Play-off* tan uzak kaldığımız bu senede, her şeye rağmen son ana kadar şansımızı zorladık.

2006-2007 sezonunda Muratcan Güler Türk Telekom'un yolunu tuttu. İnanç Koç'un önderliğinde, üç sezon sonra bırakmak zorunda kaldığı takıma geri dönen Nedim Yücel, Ülker ile final oynadığımız sene Ülker kadrosunda bulunan Umut Yenice takımın tecrübeli isimleriydi. Bunun dışında iyi bir oyun kurucu İkili vardı. Henüz yeni oynamaya başlayan Berkay Sahillioğlu ve artık iyice tecrübelenen Mehmet Yağmur takımı sırtlıyorlardı. Efes Pilsen altyapısından yetişen Serhat Çetin'in performansı umut veriyordu. Yabancılarımız Roy Booker ve Daniel Horton beklenileni vermekten çok uzak kalırken, Marcus Slaughter ise pota altı canavarı olmuştu. Daha sonra getirilen Alvin Snow tam bir sokak basketbolcusuydu ve taraftara oynamayı biliyordu. Bu sezon yaşadığımız şutör oyuncu sıkıntısını herhalde çok az yaşamışsınız. Bir türlü istediğimiz oyuncuyu bulamayışımız bize bir sezona mal oldu.

Ertesi sezon yine en baştan başladık. Bu sefer işe Barış Ermiş'i transfer ederek koyulduk. Yıllarca kızdırarak etkisiz hale getirdiğimiz Asım Pars da bu sezon üzerine yeşil-kırmızılı formayı giydi. Ligteki yabancılarımız ise kupaya birkaç gün kala değişti. Sean Marshall ile anlaşıldıktan sonra, Gary Neal ve Quinton Hosley getirildi. Bu son dakika değişikliği öncelerde soru toplamından daha büyük paraların döndüğü futbolda, mücadele etmenin zorluğunun artmasıyla birlikte, bütçeler yetmez olmuş ve futbola sürekli bir kaynak arayışına girilmiştir. Bu uğur- da, bir spor kulübü olan Karşıyakamızın diğer branşları da ihmal edilmeye başlanmıştır. Özellikle de kulübün düzenli bir geliri olmamasından dolayı, yakın zamana kadar hâlâ gerek yetiştirdiğimiz gerekse de keşfettiğimiz oyuncuların

değerlenmesinden istifade edilerek satılması, yapılan zincirleme yönetim hatalarının son halkasıdır. Bir diğer yanılğı ise, düşük maliyetli Amerikalı oyuncu arayışına yönelmek, hatta yönelmekten çok bu oyunculara bel bağlamak olmuştur. Basketbolda Amerikalı oyuncuların bütün dünyada, 80'lerden sonra ülkemizde de çok popüler olduğu bir gerçek ve her kulübün kadrosuna getirdiği yetenekli oyuncuların örneği çok sayıda var. Bu gerçek yadsınamaz ama bir yerden sonra maalesef bütün ümitler bu oyunculara bağlanır hale gelmiştir. Karşıyaka'nın basketbolü her daim bilen yöneticileri olduğundan Amerikalı seçimleri özellikle isabetli olmuş ve önemli skorer oyuncular kadromuzda yıllarca yer almıştır. Üniversiteden mezun olmuş bu gençleri bulabilmek önemli bir avantaj olduğu gibi, yıllar içinde zararları da olduğu gerçektir. Özellikle bizim gibi basketbolsever bir camianın Türk oyunculara güvenerek değil, her sene seçtiği Amerikalılara bağlı olarak ayakta durması herhalde bütün Karşıyakalıları üzen bir durumdur. Büyük uğraşlarla seçip bulduğumuz Amerikalıların, süper performanslar göstererek elimizde tutamayacağımız meblağlar istemesi ki bu konuda aç gözlü menajerlerin de büyük kabahatleri var ve ayrıca kulübümüzün de yeterli bütçesinin bulunmayışı dolayısıyla kaynak yaratmak amacıyla eldeki oyuncuların satılışı, her sene yeni baştan kadro kurulması, yeni oyunculara gereğinden fazla ümit bağlanması ve istikrardan uzak, kısa vadede başarılı olunmak istenmesi, günün kurtarılması gibi hedeflerle yola çıkılması bütün taraftarlarımızı üzmektedir. Bunlar özellikle Karşıyaka gibi Türkiye'de basketbola özerk şube'yi kazandırmış bir kulübe yakışan politikalar değildir.

Daha önce METAŞ, Tuborg gibi sponsorluklar almış olan Karşıyakamız, 1997 yılında, Pınar ile hâlâ sürmekte olan bir sponsorluk antlaşması yapmıştır. Bu antlaşma daha doğru bir deyişle, kulübümüze büyük emekleri ve yardımları bulunan büyüğümüz Selçuk Yaşar'ın sağladığı bir parasal destektir. Bu paranın maalesef özerk sistemi terk ettikten sonra gelmiş olması da bir talihsizliktir. Basketbol takımının sponsorluğu adı altında, Selçuk Yaşarın büyük özveriyle yaptığı yardımları yeterince denetlememesinden dolayı olsa gerek, maalesef çoğu zaman, kulübümüzce kötü kullanılmış, kulübümüze katkı sağlayacak projeler hayata geçirilmemiştir. Aslında, şampiyonluk senesinden bu yana, kötümser bakış açısıyla kulübümüzü irdelediğimizde, karşılaşıcağımız sonuç, yukarıda saydığımız hatalarımızla özetlenebilir.

Tam da bu noktada altı çizilmesi gereken çok önemli bir nokta Karşıyaka seyircisinin basketbol ile olan ilişkisidir. Özlediğimiz ve hayalini kurduğumuz 1987 yılının Nisan ayındaki o büyük başarıya yeniden ulaşma yolunda, o günlere tanık olanlar ile o günleri büyüklerinden dinlemiş olanların müthiş bir şekilde kenetlendiği bir tribündür Karşıyaka tribünü. Anadolu semalarının en renkli seyirci gruplarında birini oluşturmakta ve bıkmadan her sene sevdasının peşinde koşarak vefanın en büyüğünü göstermesi bakımından nadir bir örnek teşkil etmektedir. Yaşanan nice hayal kırıklığı ve başarısızlığa inat, takım sevgisinin en güzel örneğini göstermekleedir. Karşıyaka taraftarı, salon sporlarındaki benzersiz kültürü ve her zaman verdiği müthiş desteğiyle son derece nadir bir örnektir. Tribünlerde söylediğimiz “Biz herkesten farklıyız, Kaf Sin Kaflyız” söylemi boşuna değil. Türkiye'deki diğer kulüplerden farklı olarak Karşıyaka taraftarı sadece futboldaki başarıya bakmaz. Diğer branşları da yakından takip eder ve tüm branşlarıyla da gurur duyar. Altyapısındaki genç tenisçilerden, yelkencilerden profesyonel futbol takımına kadar formasını giyen her sporcusuna sahip çıkar. Çok sayıda kupası olmamasına rağmen, kulübünü bu kadar seven ve her koşulda destekleyen taraftarın bir örneği yoktur.

Yıllardan beri süregelen Karşıyaka basketbol ekolünde taraftarının yeri yadsınamayacak kadar büyüktür. Ülkemizde üst düzey hemen hemen tüm futbol maçları ilgi görür ve dolu tribünlere oynanır. Ülkemizin tek popüler sporu olan futbola son birkaç yılda basketbolü da ekleyebiliriz. Kimilerinin daha çok yeni tanıştığı basketbolla yaklaşık 60 yıldır iç içe olan bir taraftardır, Karşıyaka taraftarı. Taraftar, özellikle takımın kötü gittiği zamanlarda

verdiği olağanüstü destekle takıma güç vermiş, kimi zaman ligde kalmasında pay sahibi olmuş, kimi zaman da *play-off a* girmesini sağlamıştır. Taraftarın kazandırdığı maçların örneği gerçekten sayısızdır.

Karşıyaka taraftarı, Avrupa’da bile eşi benzeri az olan, oyuna direk etki edebilen taraftar tipine örnektir. Direkt etki nasıl olabilir? Ancak o salonu dolduran herkesin, oyundan haberdar olmasıyla, kuralları iyi bilip, kararları hakemlerden önce söylemesiyle olabilir. Bu bir deneyim işidir. Bu uzun bir sürecin, bir kültürün sonucudur. Bu süreç hâlâ devam ediyor, hep de edecek gibi. Taraftarımız, Türkiye’de boyalı alanda topu biraz tutunca “üç saniye” diye hakeme tepkisini gösteren tek taraftardır. İstanbul takımlarının Euroleague maçlarında bile salonu dolduramadığı, tribünlerin biraz kalabalık olduğu maçlarda da toplama seyirci ile değirmenin döndürülmeye çalışıldığı bir ortamda Karşıyaka taraftarının ayrı bir yeri vardır.

Karşıyaka’nın yukarıda bahsettiğimiz uzun süren buhranlı dönemleri ligden düşmeden ve hasarsız olarak atlatmasının en önemli sebebi, iyi kötü demeden her maçta Atatürk Spor Salonu’nu dolduran taraftarıdır. Sistemsizliğin sistemimiz olmaya başladığı yıllarda, başarısızlıklarda bile taraftarımız eksilmiyor, birkaç yüz kişiye oynayanlara inat her maça binlerce kişi geliyor, binlercesi de zaman zaman dışarıda kalıyordu. Hele ki bazı yıllarda yakaladığımız kısa süreli başarılar büyük heyecana sebep oluyor, sadece İzmir’i değil tüm Türkiye’yi ayağa kaldırıyordu.

Bu noktada gelin uzun yıllar tribünümüzde bulunmuş, İzmir, deplasman demeden bütün maçlara gitmiş taraftarların, 80 li yıllardaki Karşıyaka basketbolü fırtınasına değinmelerine ve o yıllardan hatıralarında kalanlara bir göz atalım. Mesela çok uzun yıllardır tribünde bulunan, bir süre basketbol şubemizde de görev almış, İstanbul’da yaşayan Karşıyaka sevdalılarından **Yusuf Güven’in Karşıyaka basketboluyla tanışması kendi anlatımıyla şöyle:**

“Hayatımda gittiğim ilk K.S.K basketbol maçı 1979 yılında, Ankara’da Ziraat Fakültesi-Karşıyaka maçıydı. O yıl babamın görevi nedeniyle Ankara’ya taşınmıştık. Ankara Anadolu Lisesi öğrencisi olarak okulun basket takımı için kuvvetli bir adaydım. Okul takımı antrenörümüz PTT altyapı antrenörüydü. Bizi maça götürerek basketbola ısınmamızı sağlamaya çalışırdı. O gidişlerimden birisinde denk geldim tamamen yeşil kırmızıya bürünmüş ağabeyler grubuna. Sayılan fazla değildi belki ama Karşıyaka sahaya çıkınca salonun geri kalanını susturmayı başarmışlardı. Bu ağabeylerden oluşan grupta takım arasında telepatik bağ vardı sanki. Salondaki herkesin görüp, hissedebileceği kadar netti bu bağ. Oyuncularla adeta maçı oynuyorlar, maçı yaşıyorlardı. Yaratıtlıkları atmosfer o kadar büyüleyiciydi ki ben maçın ikinci yarısında o gruba çoktan dahil olmuşum. Dışarıdan görüldüğü gibi, o sayıca az kalabalık maçı tam anlamıyla yaşıyor, ribaunt için beraber zıplayıp, sayılara da hep beraber seviniyorlardı. Zaten maçın galibi Karşıyaka da maç biter bitmez bu işi beraber başardık dercesine tribünlere geliyor ve galibiyeti taraftarlarıyla kutluyordu. Ertesi yıl İzmir’e döndüğümüzde, iki haftada bir bütün randevularımı Alsancak’a vermeye başlamıştım. O yıl başlayan Karşıyaka- Göztepe rekabeti bile, Karşıyaka basketbol maçları zamanı bitiyordu. Karşıyaka gururla temsil ediyordu İzmir’i. O yüzden bütün İzmirli, Karşıyaka basketbol maçlarında hep beraber oluyor ve Karşıyaka’yı destekliyorlardı. O yıllarda Karşıyaka tribünlerinde, İzmir’in iki köklü okulu Atatürk Lisesi ve Bornova Anadolu Lisesi sıkı rekabet içindeydi. Maçlarda daha çok destek olabilmek için bile birbirimizle yarışırdık. Rekabetimiz çok fazlaydı ama Karşıyaka maçında tüm akan sular dururdu. Bir sezon Karşıyaka-Muhafızgücü maçı için hem Atatürk Liseliler, hem de biz çok iyi hazırlanmıştık. İki okulun da destekleri sonucu maçı 100’den fazla bir skorla kazanmıştık. O maçı yakılan ateş, dönüm noktası oldu. İki okulun öğrencileri de Karşıyaka basketbol maçlarını kaçırmaz oldu. Birbirimizle rekabet

etmek yerine birleşince gücümüz katlanıyor ve takıma inanılmaz destek olarak büyüleyici bir atmosfer yaratıyorduk O zamanlar tabii rekabetimiz hiç düşmanlık düzeyinde değildi. Rekabetin yanı sıra hepimiz futbol tribünlerinde de bulunan arkadaşlardık. Rekabetimiz sadece basketbol tribünüyle sınırlıydı. O yıllarda bu iki okulun öğrencileri dahil herkes büyük bir heyecanla maçlara gidiyor ve her maçı tıklım tıklım dolu tribünlere oynuyorduk. Karşıyaka taraftan eşi benzeri olmayan bir şekilde bütün maçlarda salonu dolduruyor ve inanılmaz destek veriyordu. Bir Çarşamba günü, Karşıyaka taraftan olarak yine görevimizi yapmak üzere gündüz vakti salona gelmiştik. Önce voleybolda Avrupa'da çeyrek final maçını oynayacaktı erkek voleybol takımımız. Rakip Iraklis'ti. İlk maçı 3-1 kaybetmiş olan takımımız, müthiş bir konsantrasyonla oynadığı maçı 3-0 ders vererek kazanıyordu. O atmosferde Iraklis'in zaten şansı yoktu, inaniyorduk ki aynı atmosferde Eczacıbaşı da buradan mağlup ayrılacaktı. Tam o anda olan bir olay bile taraftarımızın desteğini azaltmadı. Son derece kuvvetli bir deprem İzmir'i sallamıştı ama bizleri yerinden edememişti. Dışarıda binlerce kişinin kaldığı ve salona giremediği günde içerideki şanslı birkaç bin kişi olarak çıkmaya niyetimiz yoktu. Salonu kimse terk etmedi. Eczacıbaşı maçı başladığında, sanki az önce kendilerini yırtarcasına bağırانlar yine aynı taraftarlar değilmiş gibi inanılmaz bir destek başladı. Çok fazla gürültü vardı. Verilen muhteşem desteğe rağmen, Eczacıbaşı bizi yine de yenmişti. Onları alkışlayarak uğurladık.

İlerleyen yıllarda Karşıyaka gittikçe daha başarılı oluyor, haşan geldikçe de Karşıyaka maçlarının popülaritesi de artıyordu. Karşıyaka Basketbol Altyapıdaki arkadaşlarımız cumartesi günleri eşofmanlarını giyer dolaşırlardı. Gittikçe artan başarımızın taçlanması çok az kalmıştı. 1983-84 sezonunda Efes Pilsen ile final oynayacaktık. O günlerde peşinden her yere gittiğimiz Karşıyakamız için İstanbul Spor Sergi Sarayı'na koşmuştuk. Salonun yansı bize aitti. Yüzlerce taraftarımızla akın ettiğimiz maçta, daha önce basketbolda deplasmana gelen seyirci görmemiş İstanbullular ve basketbol camiası bizleri şaşkınlıkla izlemişti. O sene finali 2-1 kaybetmiştik. Fakat final serisinden bir yıl sonra altyapıda gelen Gençler Türkiye Şampiyonluğu bazı şeyleri müjdelere gibiydi. Ediz, Asım, Ziya, Suat, Nihat beşiyle oynayan Karşıyaka, Orhun, Rüçhan, Yusuf, Tamer, Ömer beşiyle oynayan Eczacıbaşı'nı yenerek şampiyon olmuşlardı.

Artık Karşıyaka şampiyonluk rotasına girmeye başlamıştı. Yıllardır, tamamı Karşıyakalı gençlerden oluşan kadrosuyla önüne geleni deviriyor, bizleri de her yere sürüklüyordu. O sene pek çok kuvvetli takım vardı ama en güçlü adaylardan birisi Beşiktaş'tı. Beşiktaş forması giyen sayı kralı Erman Kunter'e İzmir'deki maçta öylesine bir gürültü çıkardık ki, serbest atış yüzdesi çok iyi olan Erman iki atışı birden kaçırdı. Yaptığımız olumsuz etkiyle Erman'a kaçırtmayı başarmıştık. O seneki maçı da bir sayı farkla kazandık. O sene artık taraftarların heyecanı hat safhadaydı. Her maç inanılmaz kalabalık oluyor, salon tamamen doluyor hatta taşıyordu. Nitekim 1986-87 sezonunu şampiyon olarak kapadık. Gerçekten unutulmazlarla dolu bir sezondur. Yeni nesil kardeşlerimin de o keyifli anlar yaşamasını dilerim."

Karşıyaka taraftarını en iyi anlatma yolunun, dışarıdan birisinin bakış açısını aktarmakla olabileceğini düşünerek, işe basketbol camiasından insanlarla devam ediyorum. 1999-2000 senesinde, yazının başlarında da değindik, Koraç Kupası maceramız Telekom'a elenerek sona ermişti. O seriden hemen sonra Türk Telekom teknik kadrosu zamanın popüler basketbol programı Asist'e konuk olmuştu. Telekom'un sıradaki rakibi Aris'ti. Murat Murathanoğlu yardımcı antrenör Zafer Kalaycıoğlu'na önlerindeki zorlu Aris deplasmanını sordu. Aris'in ateşli bir taraftar grubuna sahip olduğunu belirtti. Zafer Kalaycıoğlu ise soruyu "biz Karşıyaka deplasmanından çıkmayı başardık. Karşıyaka taraftarı Aris'ten çok daha fanatik, biz çok daha zor bir engeli aştık. O yüzden korkmuyoruz" şeklinde yanıtladı. Bir başka örnek de daha henüz yakınlarda yayınlanan Efes Pilsen belgeselinden. Mithat Bereket'in çektiği belgeselin bir yerinde yine yukarıda değindiğimiz, 1983-84 sezonundaki finali anlatıyor. Burada deplasmana gelen yüzlerce Karşıyaka taraftarından bahsediyor ve o zaman ekranda, Efes Pilsen'in eski antrenörlerinden Faruk Akagün'e Karşıyaka deplasmanı soruluyor. Kendisi de Türkiye salon sporlarında her zaman en zor deplasmanın İzmir

deplasmanı ve Karşıyaka maçları olduğunu söylüyordu. O belgeseli çeken gazeteci Mithat Bereket de bir röportajında, eski basketbolcu olduğunu ve her İzmir'e gelişlerinde, çok ateşli bir taraftarın olduğunu vurguluyordu. Dışarıdan Karşıyaka basketbolünü ve taraftarını değerlendirenler, Karşıyaka taraftarının takımına son derece bağlı olduğunu ve eşi benzeri olmayan bir destek verdiklerini söylerler. Gerçekten de öyledir. Karşıyaka taraftarının basketbol sevgisi benzersizdir.

Kısaca özetlemek gerekirse, Karşıyaka basketbol liginde her zaman, her türlü güçlüğe karşı koymayı bilmiştir. Kurduğu sistemin iyi işlemesiyle Türk basketbolünün en büyük oyuncu fabrikalarından birisi olmuştur. Gerek coşkulu taraftan, gerekse basketbol için mevcut güzel ortamı ile pek çok yabancı oyuncuyu yıldız mertebesine getirmiş, kariyeri düşüşte olan oyunculara hayat vermiş, altyapısından pek çok genci Türk basketbolünün hizmetine sunmuştur. Türk gençliğini yaklaşık bir asırdır sporla tanıştıran Karşıyaka Spor Kulübü, köklü geleneği ve yerleşik spor kültürüyle ülkemizde sporun her alanında öncü olmaya devam edecektir. Bu yüzden Karşıyakalı olmak gerçekten iftihar edilecek bir taraftarlık olayıdır. Türk basketbolünün aynası olan Karşıyaka basketbolünü hem Türk hem de dünya basketbolünden örneklerle anlatmaya çalıştım. Geçmişte yaşanan güzel günlerimizin en yakın zamanda tekrarlanması hepimizin dileğidir. Karşıyaka Spor Kulübü'nün bunu başarabilecek potansiyeli mevcuttur. Tek yapılması gereken, kulübümüzün büyük hedefler belirlemesi ve bunlara ulaşacak programları kararlılıkla uygulamak istemesidir. Nice büyük zaferlerimizi tarihin yazması dileğiyle...

K.S.K.: Bir Spor Kulübünün Gündelik Hayatımızdaki Yeri ve Basınla Olan İlişkileri

AHMET TALİMCİLER

Bir kulüp neden sevilir? Müzesi şampiyonluk kupaları ile dolu olduğu için mi? Ya da geçmişinde düzinelerce başan saklı olduğu için mi? Bir kulübün yağmur, çamur, güneş, kar demeden her türlü iklim koşullarına aldırmaksızın desteklenmesinin ya da hangi lig seviyesinde mücadele etmekte olduğuna bakılmaksızın sevilmesinin nedeni o kitle ile arasında oluşturmuş olduğu bağıdır. İşte o bağ sayesinde dünyanın öteki ucuna dahi gitseniz takımınızın renklerini gördüğünüzde heyecanlanır, duygulanırsınız. Bir sporseverin günümüz dünyasında takımı ile kurduğu bağda medyanın olmazsa olmaz bir önemi vardır. Hafta boyunca spor sayfalarında takımınızı takip etmek suretiyle hafta sonu oynanacak müsabakalara konsantre olursunuz ve hafta başı gazeteyi genelde sondan başlayarak okumaya, takımınızın bir gün önce yaptığı karşılaşmalarda nasıl mücadele ettiğini anlamaya çalışırsınız.

Eğer tutmuş olduğunuz takım sadece bir futbol kulübü olmanın ötesinde bir spor kulübü olmanın önemini ve taraftarlığın bu anlamda sadece futbol değil diğer branşlar için de son derece önemli bir yer teşkil ettiği bir kulüp örgütlenmesi ise yukarıdaki durum daha da fazla anlam kazanacaktır. Bir de bunun üzerine kendisini bulunduğu yer ile konumlandıran ve bu suretle de içinde yer aldığı kentten ve o kentin takımların, dan da soyutlayan bir takımın mensubu olmak çok daha farklı duygu donanımları içerisinde bulunmanıza ve bu farklılığınızı her yerde ve her ortamda görmek istemenize yol açacaktır Karşıyaka Spor kulübü (KSK - Kaf Sin Kaf) hem içinde yer aldığı kentle olan bütünleşmesinde sürekli olarak kendi farklılığına atıfta bulunduğu için hem de Türkiye'nin önde gelen spor kulüplerinden birisi olduğu için medya ile kurmuş olduğu iliş, kilerin içeriği de her daim sıkıntılı ve sorunlu olmuştur. Bunda kulübün kendisini konumlandırmış olduğu yer ile farklılıklar üzerine sürekli olarak yapılan atıflar kadar, kentin diğer takımları ve medya organları arasındaki ilişkilerin de büyük katkısı bulunmaktadır.

Karşıyakalılar bir spor kulübü olmakla övünürler ve bugün Türkiye'de "üç büyük" kulüp olarak nitelendirilen Beşiktaş, Galatasaray ve Fenerbahçe'nin bile desteklerini esirgedikleri amatör branşlarda yıllardan beri başarı ile faaliyetlerini sürdürerek tüm Türkiye'ye örnek olurlar. Basketbolda, yelkende, voleybolda, teniste çok önemli başarılar elde edilmesine rağmen Karşıyakalılar için de futbol önde gelen alan olma özelliğini korumaya devam etmektedir. Karşıyaka kulübünün futbolu öne çıkartan anlayışı medyanın yayın politikası ile de örtüşe geldiği için 1960'lı yıllardan bugüne değin kulübün medya ile olan ilişkisinde futbol belirleyici spor dalı olmuştur. Bu yazıda bu ilişkiyi İzmir'in köklü basın yayın kuruluşu olan *Yeni Asır* gazetesi üzerinden izlemeye çalışacağız. Bunun için 1960'dan bu yana her on yıllık periyoda ilişkin olarak verilecek gazete başlıklarının söylemsel analizini gerçekleştirileceğiz.

1960'lann başında diğer gazetelerde olduğu gibi *Yeni Asır* da spor haberlerine az yer verildiği için Karşıyaka Spor Kulübü de -tıpkı diğer İzmir takımları gibi- spor sayfalarında sınırlı bir şekilde yer alacaktır. Birinci Lig'de oynadığı birkaç sezon sonrası küme düşen Karşıyaka'ya spor sayfalarında ayrılan yer de gittikçe azalacaktır. Bu dönemde Karşıyaka'nın ardından Altınordu ve İzmirspor da Birinci Futbol Ligi'ne veda edecekler ve 1960'ların sonlarında *Yeni Asır* sayfalarında Altay ve Göztepe'nin ağırlığının arttığı görülecektir. Ülkemizin siyasal çalkantılar ve ekonomik buhranlar içerisinde geçirdiği '70'li yıllar *Yeni Asır*'ın kullandığı biçimiyle "Kaf Kaflar" için de bir hayli zorlu geçecektir. Birinci Lig'e çıktığı 1970-1971 sezonun hemen ertesinde yeniden küme

düşecek ve o düşüş Üçüncü Lig'in 1980-81 sezonunda İkinci Lig'le birleştirilmesine kadar sürecektir. Bu dönemde İzmir'in Birinci Lig'deki daimi temsilcisi Altay'dır. Bu dönemde gerek spor sayfalarının sayısının azlığı ve gerek de futbola günümüzde yüklenilen düzeyde bir önem atfedilmemesi dolayısıyla spor haberleri hemen hemen tamamen Birinci Lig'de mücadele eden takımlara odaklanmış durumdadır. İşte bu yüzden sadece Altay spor sayfalarında nispeten fazla yer bulacak, buna karşın Üçüncü Lig'de yer alan Karşıyaka'nın maç haberleri ve maç sonuçları küçük sütunlar halinde gazetede yer alacaktır.

1980 Türkiye'de sadece siyasi anlamda değil sportif anlamda da önemli bir dönemeç olmuştur. Bu dönemde futbola iktidarlar tarafından yüklenilen misyon yeniden tanımlanacak ve futbolun popülaritesi her geçen yıl daha da artacaktır. Özal hükümetleri sonrası uygulanmaya başlanan neo-liberal politikaların etkisi toplumsal yaşantımızı, taraftarlık anlayışımızı ve futbolumuzu tamamen değiştirecektir. Ne yazık ki Karşıyaka Spor Kulübü'nün de içinde yer aldığı İzmir takımlarının tamamı bu gidişatı öngörebilme ve o doğrultuda atılım yapabilme kapasitesine sahip olmadıklarından dolayı, bu yıllar İzmir takımları için bir kez daha kâbus dolu günlerin başlangıcı olacaktır. Bu durum sadece İzmir'deki spor kulüpleri için değil İzmir sanayisi ve ticareti için de geçerlidir.

Karşıyaka Spor Kulübü için bu dönemdeki önemli gelişme ise, Göztepe ile oynanan ve dünyanın ikinci ligler düzeyindeki seyirci rekorunun kırıldığı seksen bin kişilik maç sonrası ortaya çıkan KSK-Göztepe rekabetidir.¹ Bu tarihten itibaren iki takım arasında oynanan karşılaşmalardaki tansiyon sürekli olarak yükselecek ve bu rekabetin körüklenmesinde her iki takımın yöneticileri kadar, medyanın da büyük etkisi olacaktır. Karşıyaka için '80'li yıllar İkinci Lig'de verilen şampiyonluk mücadelesi sebebiyle bir hayli hareketli geçer, uzun yıllar lig ikinciliği ile sonuçlanan mücadele 1986-87 sezonunda elde edilen şampiyonlukla birlikte son bulur. Bu dönemin en önem karakteristiği sık sık yapılan kongreler ve yönetim değişiklikleri olacaktır. Bugün Türkiye'nin en önde gelen basketbol seyircisi olan Karşıyaka taraftarlarının basketbol sevgisinin serpilip, gelişmesinde 1987 yılında elde edilen Lig ve Cumhurbaşkanlığı kupalarının büyük etkisi olmuştur. Bu dönemde bir spor kulübü olmanın özelliklerini ve sorumluluklarını üzerinde taşıyan KSK ve onun taraftarları için gerek futbolda gerekse basketbolda elde edilen başarılı sonuçların olumlu etkileri tüm camiaya yansıyacaktır.

1990'lı yıllar Türkiye'de özel televizyonların yayın hayatında önemli bir yer teşkil etmeye başladığı ve futbolun artık bir numaralı spor dalı olarak hayatımızda başköşeye yerleşeceği dönem olacaktır. Futbol-medya birlikteliğinin örnekleri de yine bu dönemde kendisini gösterecektir. Bu duruma hazırlıksız yakalanan Türkiye Futbol Federasyonu ise, medyanın gücü karşısında geri adım atmak zorunda kalacaktır. Özellikle Uzan Grubu'nun önce İstanbulspor'u ardından da Adanaspor'u alması ile başlayan bu sürecin İzmir'deki örneği de *Yeni Asır* gazetesinin Göztepe kulübünü almasıdır. Ne acıdır ki önceleri büyük gösteriş içinde medyanın ilgisine mahzar olan bu takımlar daha sonra yaşanan iflasların ve şirketlere el koymaların da etkisi ile son derece güç durumlara düşmüşlerdir. Adanaspor kapanma aşamasına gelmiş, Göztepe dünyada eşine az rastlanır bir yönetim başarısızlığı göstererek her yıl bir alt lige inmiş ve neticede Amatör Küme'ye kadar düşmüştür.

Medyanın futbola olan ilgisinin artmasıyla birlikte futbol sayfalarının sayısı da artmış ve futbol haberleri daha popüler hale gelmiştir. Karşıyaka Spor kulübü açısından ise 1990'lı yıllar ikinci Lig ve Birinci Lig arasında yaşanan iniş-çıkışlarla sürüp gider. Bu dönemde yönetimlerde yaşanan istikrarsızlıklar bir sezon içinde altı antrenör değişikliğine kadar

¹ 1980 öncesinde böyle bir rekabetin bulunmadığını, hatta Karşıyaka Stadyumu'nda maç seyreden taraftarların daha sonra Alsancak Stadyumu'na giderek Göztepe'nin maçlarını da seyrettiğini amigo Hakan Ortabaş kendisiyle yaptığımız bir röportajda anlatmıştır. Ayrıca Türk futbolunun önde gelen isimlerinden olan İngiliz Nevzat (Güzelnar) altmışlı yılların sonunda karşılaşmalarına Karşıyaka'dan da yoğun bir taraftar grubunun geldiğini, Karşıyaka'ya her geldiğinde çok iyi karşılandığını yaptığımız söyleşilerde dile getirmişti.

uzanır. Bu yılların Karşıyakalı taraftarlar için önemli olan bir diğer olayı ise *Yeni Asır*'ın Göztepe kulübüne talip olması ve böylelikle İzmir medyasında yeni bir dönemin başlamasıdır. Karşıyakalıların *Yeni Asır* gazetesi ve *Yeni TV* ye yönelik eleştirileri de bundan sonra yoğunlaşacaktır. Aslında Karşıyakalılar için medya ile ilişkiler her dönem sıkıntılı olmuştur. Farklılıklarına yapmış oldukları vurgu ve beklentilerinin büyüklüğü karşısında, medyanın tutumunda yaşanan dengesizlikler, taraftarların İzmir medyasına olan bakış açısını olumsuz etkilemiştir. Futbolcuların alacaklarının ödenmemesinden, kulüp ile ilgili haberlerin gerektiğince ayrıntılı verilmemesine kadar pek çok konuda, medyanın Karşıyaka Spor Kulübü'ne ve Karşıyaka taraftarlarına karşı art niyetli olduğu düşüncesi, özellikle Göztepe-Yeni Asır/Yeni TV işbirliği sonrasında yaygınlaşmıştır.

Çalışmamızın son kısmını kapsayan 2000 yılı ve sonrasındaki dönemde ise Karşıyaka Spor Kulübü ve taraftarları ulusal medyada sık sık şiddet ile birlikte anılmaya başlayacaktır. Önce Göztepe ile oynanan TSYD karşılaşması sırasında KSK tribününde yaşanan ve bir taraftarın ölümü ile sonuçlanan üzüntü verici olay, ardından her iki kulübe verilen seyircisiz oynama cezası ve ikinci yandaki karşılaşması sırasında yaşanan olaylar sonucunda sadece KSK değil Göztepe de ülke kamuoyuna bir anda mimlenmiş kulüpler olarak girecek ve sıkıntılı günler yaşayacaklardır iki kulüp taraftarları arasındaki şiddet olaylarının tırmanışa geç- tigi bu dönem içerisinde sadece futbol karşılaşmalarında değil, basketbol ve hatta bayan voleybol karşılaşmalarında dahi olaylar yaşanacak ve bu olayların çıkmasını engellemek için alınan çeşitli önlemler dahi olayları durduramayacaktır. Tüm yaşanan bu gelişmeler sadece yerel basında değil ulusal basında da kendisine geniş yer bulacaktır. Göztepe kulübünün Üçüncü Lige ve ardından Amatör Küme'ye düşmesinin ardından iki kulübün karşılaşma ortamının ortadan kalkması sonucunda olayların da durulması ile rahatlayan KSK, bu defa da bir grup taraftarın EGE TVyi basması ile tekrar gündeme oturacaktır. Hatta televizyon basma görüntüleri ülke gündemini de aşarak tüm dünyada yankı bulacaktır. Bu dönemde kulübün ve taraftarlarının şiddet ile birlikte anılmasına neden olan bir diğer olay ise 16 Kasım 2008 tarihinde Banvit-Pınar Karşıyaka basketbol karşılaşmasını izlemeye Balıkesir'e giden KSK taraftarlarının Bandırma'daki bir benzin istasyonunda yaşadıkları ve sonrasında 21 yaşındaki Özgür Soylu'nun hayatını kaybetmesi olmuştur.

Metodoloji

Bu yazıdaki amacımız bir spor kulübü olarak KSK ve onun basınla olan ilişkilerinin, Türkiye Milli Futbol Ligi'nin kurulmasından bugüne kadar geçen yaklaşık yarı yüzyıllık süre içerisinde nasıl bir seyir izlediğini ortaya koymaktır. Türkiye'de spor üzerinde futbolun bariz ve belirleyici olan etkisini, çalışma konumuz bir spor kulübü olmasına karşın net bir biçimde görmekteyiz. KSK içinde doğup büyüdüğü kent ve bu kent inşaa ile kurmuş olduğu bağlantı açısından nevi şahsına münhasır bir kimlik göstermekte ve bu yapısı nedeniyle ülkemizin bu açıdan en ilginç örneklerinden de birini oluşturmaktadır. İşte bu kendine özgü durumun yaratmış olduğu ruh hali, kulübün medya ile kurmuş olduğu ilişkide de son derece etkileyici bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Karşıyaka'da örneğine ülke çapında pek de rastlanmayan bir kulüp-taraftar-ilçe bütünleşmesi (kaynaşması) söz konusudur. Bu bütünleşmenin en uç noktasını, bugün artık hemen herkesin haberdar olduğu 35,5 sembolü ve bir ölçüde de "KUTSAL TOPRAKLARA HOŞGELDİNİZ" anlayışı temsil etmektedir. Bu kentin bir parçası olmadığını söyleyen ve bununla da iftihar eden böylesi bir anlayışın kentin medyası ile arasının sürekli bir sürtüşme ve gerginlik içerisinde olması aslında kaçınılmaz bir durumdur. Karşıyaka Spor Kulübü ile yerel medya arasındaki bu ilişkinin yıllar içerisinde nasıl şekillendiğini, kulüp haberlerinin gazete sayfalarına nasıl yansıdığını kendimize örneklem birimi olarak seçtiğimiz İzmir'in köklü yayın organı *Yeni Asır* gazetesinin spor sayfaları üzerinden incelemeye çalışacağız.

Günümüzde sporu medyadan bağımsız, kendi başına buyruk bir alan olarak düşünemeyiz. Medya yalnızca sporu biçimlendirmekle kalmaz, aynı zamanda spor vasıtası ile çok daha geniş bir alanı kapsamakta olan toplumsal yaşamı da biçimlendirmiş olur. Spor bu süreçte medya için kullanılan bir araç konumundadır. Medya kapitalist üretim ilişkilerinin toplumsal yaşam içerisine sokulmasında ve geniş kitleleri etkileyecek za üretim mekanizmalarının yaratılmasında son derece başarılı bir kurumdur. Özellikle spor gibi geniş kitleleri etkileyebilen bir alanla kurmuş olduğu beraberlik vasıtası ile medya egemen değer ve ideolojilerin aktaranını gerçekleştirmektedir. İdeolojinin gerçekleştiği yer olan dilin kullanıldığı medya metinleri ve bu metinlerin toplumsal iktidarın kurulmasında ve benimsetilmesinde nasıl bir rol oynadığını ortaya koymanın yolu, bu metinlerin söylemlerini incelemekten geçecektir. Çalışmamızda Yeni *Asır* gazetesinin söylemlerini onar yıllık periyotlar halinde incelemeye çalışacağız. Metinlerin incelenmesine geçmeden önce çalışmamızda kullanacağımız argümanlarımızı sıralayalım:

. İnceleme birimimiz yerel bir bölge gazetesi olduğu için haber sunumunda İzmir/Ege takımları ön plana çıkartılmakta (“bizim takımımız”), mücadele edilen diğer takımlar ise “öteki” olarak kurgulanmakta ve yorumlanmaktadır. Medya söylemlerinin futbolla ilgili temel ideolojik aracısı mikro çapta gerçekleşen bir bölgesel milliyetçilik çerçevesinde belirlenmektedir.

. İzmir takımlarının “bizim takımımız” olarak kurgulanması, bu takımların birbirleri ile oynadıkları karşılaşmalarda kullanılacak olan söylemlerin (ulusal medyada yaşanan gelişmelerin de etkisi ile) şiddet içerikli bir hal alması ile sonuçlanacaktır. Bu açıdan medya, Türk toplumunda futbol aracılığıyla şiddet kültürünün yeniden üretilmesinde göze çarpan en önemli kuramlardan biridir.

. Medyamın söylem pratikleri temel olarak şiddet kültürünü belirli ideolojiler aracılığı ile üretmektedir. Söz konusu ideolojiler ile medya pratikleri arasında bir dönüşürlük söz konusudur.

Gazete Metinlerinin Analizi

1960’lı Yıllar

12 Ocak 1963: Altay-Karşıyaka bugün karşılaşılıyor. (EZELİ RAKİPLERİN KAZANMA ŞANSI MÜSAVİ)

13 Ocak: FUTBOL YERİNE ARBEDE! (Alsancak’ta dünkü “Ana-Baba” gününde Altay KSK’yi 1-0 yendi. Sahada futbolcular, tribünde seyirciler birbirine girdi.)

14 Ocak: KSK’DE ANTRENÖRÜN İŞİNE SON VERİLDİ (Ali Erener’in yerine Selahattin Tetik getirilmek isteniyor)

19 Ocak: KARŞIYAKA BUGÜN PUAN AVINA ÇIKACAK (KSK-Şekerhilal)

20 Ocak: Şekerhilal Milli Lig’de ilk galibiyetini aldı 1-0.

8 Şubat: MUKADDERAT HAFTASI: Altay ve KSK bu hafta seyircilerinden yardım bekliyor.

2 Eylül: ANANEVİ REKABET ANANEVİ KAVGA (Altay- Karşıyaka yenilemediler 0-0)

9 Temmuz 1965: KSK ÇOK FAAL (Dün 5 futbolcu ile mukavele imzalandı)

1 Mayıs 1967: HADİSELİ MAÇTAN SONRA YİNE PUAN CETVELİNİN ALT SIRASINDA KALAN KSK, İZMİRSPOR KADERE BİRLİKTE BOYUN EĞDİ: 0-0.

12 Nisan 1969: Karşıyaka Denizlispor ile oynuyor.

13 Nisan: Karşıyaka Denizli’den tek puan alabildi 1-1.

10 Mayıs: Altınordu ve KSK ÖLDÜRMEK ZORUNDA (KSK- Kayseri, Altınordu-PTT). Futbol sahalarımızda yaşanan şiddetin bugüne özgü bir durum olmadığını Milli Lig’imizin oynanmaya başladığı 1960’la- nn başında sahalarmızdaki şiddet haberlerinden öğreniyoruz. İzmir’de kulüp rekabetinde yaşanan şiddet bu dönemde Altay ile Karşıyaka

arasında gerçekleşiyor.

Karşıyaka kulübünün sık sık antrenör değiştiren yapısının da daha bu yıllardan başlayarak bir gelenek haline geleceğini gazete sayfalarından izleyeceğiz. Bunun dışında medyanın kullandığı dil ile şiddetin oluşmasına katkıda bulunmakta olduğu argümanımıza ilişkin örnekleri şu şekilde sıralayabiliriz:

PUAN AVINA ÇIKACAK
ÖLDÜRMEK ZORUNDA
MUKADDERAT HAFTASI.

1970'li Yıllar

- 25 Eylül 1970: KAF KAFLAR Altay galibiyetini unuttu şimdi HEDEF Göztepe.
26 Eylül: KAF KAFLAR: BU HAFTA BİZİM İÇİN DÖNÜM NOKTASIDIR.
27 Eylül: KSK-Göztepe yarını bekliyor.
28 Eylül: Alsancak'ta DİŞE DİŞ mücadelede KSK Göztepe'ye tek golle yenildi.
29 Eylül: KAF KAFLARDA MAĞLUBİYETİN TEK SEBEBİ: TELAŞ.
2 Ekim 1970: KAF KAFLAR KAMPA GİRDİ (Pazar gecesi Alsancak'ta Fenerbahçe ile yapacağı PUAN SAVAŞININ hazırlığını dün tamamladı)
5 Ekim: KAF KAFLAR Fenerbahçe'den puan aldı 0-0.
7 Ekim: KAF KAFLARIN Eskişehir'de hedefi 1 puan.
12 Ekim: KAF KAFLAR ES-ESLERE mağlup 2-0.
14 Ekim: KAF KAFLAR "GOLCÜ BİR ADAM" anyor.
23 Ekim: KAF KAFLAR "SAMSUN'U DEVİRECEĞİZ" diyorlar.
24 Ekim: KAF KAFLAR yarınki maçta 2 puan almak için AZİMLİ.
25 Ekim: KAF KAFLAR "ALSANCAK SAMSUN'A MEZAR OLACAK" dedi.
26 Ekim: Yeşil Kırmızdılar Alsancak'ta FIRTINA GİBİ ESTİ. KAF KAFLAR SAMSUNU DEVİRDİ 1-0.
30 Ekim: KAF KAFLAR BOLU İÇİN KAMPA GİRDİ.
31 Ekim: Boluspor 2 puan alacağız deyince KAF KAFLAR KIZDI.
6 Temmuz 1971: KAF KAFLAR YARDIM KAMPANYASI AÇIYOR.
7 Temmuz: KSK harekete geçti ve 6 oyuncu ile anlaştı.
16 Temmuz: Başkan Ali Ulvi Kiremitçiler iddialara cevap verdi: KAF KAFLAR ÜMİTSİZLİĞE KAPILMASIN.
13 Ağustos: KSK teknik direktörü Aydın Cankat: TAKIMIMIZ KIVAMA GİRİYOR dedi.
18 Ağustos: KAF KAFLAR KARARLI - İZMİR'E PUANLA DÖNECEĞİZ.
8 Ağustos 1974: İzmirspor, Karşıyaka ve Yeşilova Ateş Püskürüyor: "KARŞIYAKA STADINDA OYNAMAYIZ!" (Üçüncü Lig temsilcileri Federasyon üyesi Burhannettin Türker'in istifasını istediler).
7 Mart 1975: KSK Eczacıbaşı için PUSUDA (Basketbolda dev maç yann)
16 Mart: Karşıyaka İzmir'de 2 puan peşinde. (Üçüncü Lig'de- ki temsilcimiz Edimespor ile karşılaşılıyor.)
Yeni Asır gazetesi yetmişli yıllar boyunca Karşıyaka Spor Ku- lübü'nden KAF KAFLAR olarak söz ediyor: "KAF KAFLAR KIZDI", "KAF KAFLAR KAMPA GİRDİ", "KAF KAFLAR YARDIM KAMPANYASI AÇIYOR", "KAF KAFLAR FENERBAHÇE'DEN PUAN ALDI".
Yeni Asır'ın bu dönemde kullandığı dil yine şiddet içeren öğeleri çağrıştırmakta: PUSUDA PUAN SAVAŞI HEDEF ALSANCAK SAMSUNA MEZAR OLACAK
FIRTINA GİBİ ESTİ
DİŞE DİŞ MÜCADELE
ATEŞ PÜSKÜRDÜ
DÖNÜM NOKTASI
DEVİRECEĞİZ.

1980li Yıllar

- 18Ekim 1982: Karşıyaka Çanakkale engelini geçemedi 0-1.
19Ekim: ÇANAKKALE BOZGUNU KSKTİ KARIŞTIRDI.
1 Kasım: Yeşil Kırmızılılar Bandırmaspor'u 10 kişi ile NAKAVT ETTİ. 2-0
12 Ocak 1983: Karşıyaka bir kez daha 3 CEPHEDE SAVAŞ VERECEK.
1Haziran: Karşıyaka'da OPERASYON.
1Kasım 1985: KSK Kongresi Bugün Yapılıyor.
10Kasım: Kaf Kaf ligde nihayet PATLADI. 2-0
2Kasım 1989: Karşıyaka'da Çıkış Yolu: ELLER CEBE.
3Kasım: Başkan Cihan Büyükoraltı: KSK'nin ŞANSI YOK.
4Kasım: ÇARE İZMİR BİRLİĞİ Mİ? (Şevket Üzçelik)
11Kasım: KARŞIYAKA'DA TARİHİ TOPLANTI.
21Kasım: KSK'NİN KADER GÜNÜ.
23 Kasım: Tribün Liderleri Uzlaşmaya Yanaşmıyor. KSK'YE 400 MİLYON TAZE FİNANSMAN.
26Kasım: ALSANCAK'TA FIRTINA: Altay-KSK
28Kasım: Kaf Kaf Altay'ı 5-1 Yenerek Kendine Geldi.
29 Kasım: KARŞIYAKA'DA NAMUS DAVASI (Basketçilere 300-400 bin lira ceza kesen yöneticiler, "Bu işi onlar bu hale getirdi, onlar düzeltecek. İzmir'de galibiyet alamamak, namus davası haline geldi," dediler.)
Karşıyaka Spor Kulübü için 1980 ve 1990'lı yıllar kongreler ve yönetim değişiklikleri ile geçecektir. Tıpkı ülkemizin içinden geçtiği hızlı ve sarsıcı değişim sürecinde olduğu gibi Karşı- yaka kulübü de çalkantılarla dolu bir dönem geçirecektir. Kadro dışı bırakılan oyuncular, para cezaları, operasyonlar, para sı- kıntısı bu dönemin en çok kullanılan sözcükleri olacaktır. Kullanılan şiddet içerikli söylemlerden bazıları ise şunlar olmuştur OPERASYON ÇANAKKALE BOZGUNU NAKAVT ETTİ ÜÇ CEPHEDE SAVAŞ VERECEK FIRTINA
Dikkatimizi çeken bir diğer önemli konu ise İzmir takımlarının yaşadığı her başarısızlık sonrasında çok tartışılan İzmir Birliği (İzmirgücü) fikrinin 1980'lerin ortasından itibaren konuşulduğu olacaktır.

1990lı Yıllar

- 7 Ocak 1990: Karşıyaka SERT VİRAJDA
9 Ocak: Kaf Kaf HÜZÜNLÜ
10 Ocak: ÇİÇEKLİ PROTESTO (Taraftarlardan anlamlı ve örnek tepki)
11Ocak: Karşıyaka'da BUZLAR ERİDİ.
16 Ocak: Politikacılar Göreve
23 Ocak: Karşıyaka YARA SARIYOR
23 Nisan 1995: Kaf Kaf ÇİFT DALDI (Olaylı maçta Afyonspor'u Yüksel ve Erbil'le DEVİRDİLER 2-0)
5Mayıs: Kaf Kaf PUSUDA
10Mayıs: Karşıyaka TEK YUMRUK
21 Mayıs: İZMİR'İN GURURU (Hamdi Türkmen: HEPİMİZ KSKLİYİZ)
25 Mayıs: Karşıyaka KAYNIYOR
5Ağustos: KSK Fener'e KİLİTLENDİ
11Ağustos: Karşıyaka'dan Fofana BOMBASI
22 Ağustos: KSK'de İngiliz Kanunu (Yeni teknik direktör Allan Harris)
16Eylül: Özer Kırca (başkan) BÜYÜK KSK'YI YARATACAĞIZ
21Eylül: KSK'DE GECE HAREKÂTI
23Eylül: KSK'DE ZAMLI PRİM
20Ekim: KSK son defa UYARILDI

- 24 Kasım: HİDİR GELDİ, KSK KARIŞTI (PKK İDDİASI/ AZINLIK KAZANDI: Genel Kaptan Mert Pala, futbol şubesi üyeleri: Tibet Kızılcın, İbrahim Palaoğlu, Kemal Camvar ve Er- san Ugrayanlar'ın muhalefetine rağmen başkan Üzer Kırca, Nedim Kalpaklıoğlu ve Mustafa Topsakal'ın tercihi Hıdır Akbaş takımın başına getirildi. Akbaş'ın transferi "azınlığın zaferi" diye yorumlanırken, yönetimi de ikiye böldü.)
- 25 Kasım: Hıdır AKBAŞ (teknik direktör) İZMİR'İ FETHEDERİZ
- 29 Kasım: Üzer KIRCA (başkan) 2000 YILINDA EGE'NİN FENERBAHÇESİ OLACAĞIZ dedi. (Tesis harekâtının hedefe ulaşmakta olduğunu belirten Kırca 10 AY SONRA LİG MAÇLARININ ÇİĞLİ'DE OYNANACAĞINI MÜJDELEDİ.)
- 1Aralık: UMUDA YOLCULUK
- 5Aralık: KSK AĞIR YARALI
- 6Aralık: KSK'DE SON UYARI!
- 7Aralık: Karşıyaka'da SIKIYÖNETİM
- 3 Ocak 1996: Karşıyaka'dan BUYUK BOMBA: Nejat Biyediç Geliyor.
- 13 Ocak: Mesudiyeli (başkan) KSK'NİN SIRTİ YERE GELMEZ
- 19 Ocak: KSK'DE TEK HEDEF FENER
- 21Ocak: KSK GURUR VERECEK
- 27Ocak: KISMETSİZ KAF KAF: FB 1- KSK 0.
- 9 Şubat: Karşıyaka'da NAZAR KORKUSU (Futbolculara nazar boncuğu takıldı)
- 22 Şubat: İZMİR'İN KRALI KAF KAF Tuborg'u 88-70 yendi. Şevket Özçelik: BU KSK DÜŞMEZ.
- 29Şubat: KARŞIYAKA'YA SON UYARI!
- 5Mart: KSK'DE OPERASYON
- 6Mart: HUZURA KAÇIŞ (Sapanca'da Kamp)
- 21 Mart: KSK DÜŞMEZ (Yeşil Kırmızılı futbolcular Mesudiyeli'ye, "Karşıyaka tarihine küme düşüren futbolcular olarak geçmek istemiyoruz. Bu yolda önce KARTAL'I VURACAĞIZ," dediler.)
- 19 Mart: Soyuer Bıraktı. (KSK'DEN AYRILAN ALTINCI TEKNİK ADAM OLURKEN, DÜMENE İLYAS SAZALAN GEÇTİ)
- 13 Mart: KARŞIYAKA'DA ÇİRKİN SALDIRI (Fanatikler idmana gitmekte olan futbolcuların yolunu kesti, dövmek istedi)
- 30 Mart: KAF KAF'IN KADER MAÇI: KSK-GS
- 18Nisan: KAF KAF'TA SEFERBERLİK
- 16 Nisan: KSKTE TEHDİT! (Bir grup taraftar futbolcuların evlerini telefonla arayarak tehdit etti.)
- 28Nisan: KSK'NİN UMUT MAÇI
- 11Mayıs: KAF KAF TAARUZU BAŞLATTI
- 11 Temmuz: Ender Yorgancılar: BU KSK EZER GEÇER.
- 23 Temmuz: İlk Derbi Kaf Kafın 2-1. (TSYD kupasında Göztepe maçı) DERBİDE KAN VAR! (TARAFTARLAR ARASINDA MAÇ ÖNCESİ ÇIKAN ÇATIŞMADA 1 KİŞİ BIÇAKLANDI) DERBİYE GÖLGE DÜŞTÜ!
- 24 Temmuz: Hamdi Türkmen: BU LİG BİTMEZ
- 14 Ağustos: KSK, RAMBO GİBİ (Biyediç antrenmanların dozunu iyice arttırdı)
- 6 Eylül: Ege Derbisine bir gün kala 2 cepheden de iddialı mesajlar geliyor. GÖZTEPE'DE 3 SESLERİ, KARŞIYAKA 51 TAKTİ.
- 7 Eylül: COŞUN, COŞTURUN (İki takımın kaptanları ve antrenörleri Yeni Asımda buluşup pasta kestiler.)
- 17Eylül: ANTREMANDA KEMİK SESLERİ
- 9 Ekim: KAF KAFTAN DEV ATILIM (KSK Çiğli Tesis- leri'nin yanma sporcu hastanesi ve rehabilitasyon merkezi kuruyor.)
- 5 Kasım: Ege ligindeki derbiye bir gün kala 2 cepheden de iddialı mesajlar geliyor: KAF KAF'IN ONUR MAÇI - GÖZ GÖZLER YİNE YENERİZ
- 12 Aralık: KSK YÖNETİCİLERİ: KSK İZMİR'İN İNTER'I OLACAK
- 22Aralık: KAF KAF ÜLKER'İ YİYEMEDİ 80-94

2Şubat 1997: KAF KAF MANKEN GİBİ
28 Şubat: KSK'DE SEFERBERLİK
29 Şubat: KSK PARALANDI
30 Şubat: KSK MEYDAN OKUDU
10Şubat: KSK KIŞ UYKUSUNDA
15 Şubat: YENİ ASIR EKİBİ YEŞİL KIRMIZILILARA MORAL ZİYARETİ YAPTI. /
A.Karagözoğlu: BELEDİYE GÖREVE!
25Şubat: KAF KAF'IN RAMBOSU TANER.
11Şubat: SAVAŞAN KAF KAF
5 Mart: KSK'DE SIKIYÖNETİM
6 Mart: KSK KIRMIZI ALARMDA
16 Mart: Yeşil Kırmızılılar Zonguldak önünde KADER MAÇINA çıkıyor.
22Mart: Atatürk'te RAKS Edelim. (Baskette Raks İTÜ önünde)
28Nisan: ŞEREFLİYSELER 1. LİGE ÇIKARLAR! Asbaşkan
Yorgancılar: Bu para pul değil NAMUS MESELESİ oldu.
13Nisan: Karşıyaka YEMİN ETTİ
12Nisan: KSK'DE OPERASYON
3Mayıs: KADER GÜNÜ
4Mayıs: KARŞIYAKA'NIN İNTİHARI 0-2
18Mayıs: KAF KAF KOMADA
15Temmuz: SAVAŞAN KSK GELİYOR
14Eylül: YENİ ASIR GÖZTEPE'YE TALİP OLDU
15 Ocak 1999: Fanatikler Fişlenecek. (KSK-Göztepe bayan voleybol maçında çıkan olaylardan sonra)
4Şubat: KARŞIYAKA ZIPKIN GİBİ
9 Şubat: KAF KAF DARBE YEDİ 2-1
27 Şubat: Karşıyaka HESAP KESECEK. *Play-off* yolunda çelme atan Petrol Ofisi'nden bugün RÖVANŞI almak istiyor.
10 Mart: Karşıyaka'da AF ÇIKIYOR (Cihan, Cengiz ve Erkan'a)
25 Ekim: KSK, Eskişehir sınavında KRİTİK MAÇ 15.30'da Alsancak'ta oynanıyor.
19 Ekim: KSK HEDEFE KOŞUYOR
ii Ekim: KSK, ADA'YI FETHETTİ 4-0
23Kasım: KSK son kez UYARILDI
iii Kasım: KAF KAF FENA PATLADI 5-0.
Türkiye'nin bol keseden atma ve bol bol vaatler verme ülkesi olduğunu politikacılar biliyoruz. Ancak gazetelerde bel
2000 aralıklarla söylenenlerin gerçekleşip gerçekleşmediğini. 10- lan başlıktan, sevindirici gelişmeleri takip edersek yaşadığımız: sorunların içinden çıkılması daha kolay olabilecektir ve bizim vaaderle uyutanların önleri kesilebilecektir. Bu dönemde KSK ile ilgili bazı örnekler son derece çarpıcı:
BÜYÜK KSK'YI YARATACAĞIZ.(16.9.1995)
(17.12.1996) YILINDA EĞENİN FENERBAHÇESİ OLACAĞIZ
(29.11.1995)
KAF RAFLARDAN DEV ATILIM. (KSK Çiğli tesislerinin yanma sporcu hastanesi ve rehabilitasyon merkezi kuruyor
(11.10.1996)
KSK YÖNETİCİLERİ: KSK İZMİR'İN INTERİ OLACAK
Bu dönemde *Yeni Asır* gazetesindeki şiddet içeren söylemler ise şunlar: SERT VİRAJ / YARA SARIYOR / ÇİFT DALDI / PUSUDA / TEK YUMRUK / KİLİTLENDİ / BÜYÜK BOMBA / GECE HAREKÂTI / FETHEDERİZ / AĞIR YARALI / SIKIYÖNETİM / SIRTİ YERE GELMEZ / TEK HEDEF FENER / OPERASYON / VURACAĞIZ / SEFERBERLİK / TEHDİT! / TAARRUZ / GÖZDAĞI / DOPİNG / EZER GEÇER / RAM BO GİBİ / KEMİK SESLERİ-2 / BOMBA / KIRMIZI ALARM / KADER MAÇI / NAMUS MESELESİ / İNTİHAR / KOMADA / SERUMLA YAŞIYOR

/ SAVAŞAN KSK GELİYOR/ SAVAŞAN KAF KAF / RİZE HAREKATI / ZIPKIN GİBİ / DARBE YEDİ/ HESAP KESECEK/ HEDEFE KOŞUYOR / YENİ HEDEF / FENA PATLADI.

1990'lardan itibaren siyasileri göreve çağırma diye bir gelenek oluşmaya başlıyor. Yönetimlerde sınıfta kalanlar başlan sı- kışugmda çözüm olarak siyasilere sığınmayı seçiyorlar.

POLİTİKACILAR GÖREVE! (Ankara'daki İzmirli'lere 'İzmir'i sahiplenin" çağrısı). 16.1.1990.

SİYASİLER GÖREVE (18.12.1996)

BELEDİYE GÖREVE (15.2.1997).

Taraflar kulüp ilişkisi her daim medyayı yakından ilgilendiren alanlardan birisi olmuştur. Bu ilişkide iyi-kötü-çirkin yakınılan görebiliriz.

•ÇİÇEKLİ PROTESTO" (tarafarlardan anlamlı ve örnek «pki) (10.1.1990)

-KARŞIYAKA'DA ÇİRKİN SALDIRI" (Fanatikler, idma- nı gitmekte olan futbolculann yolunu kesti, dövmek istedi.) 12131996)

"KSKTE TEHDİT" (Bir grup taraftar futbolcuların evlerini telefonla arayarak tehdit etti.) (18.4.1996)

yıllarda takımın yaşadığı iniş çıkışlar, kongreler, yönetim ve teknik adam değişiklikleri ortamından uzaklaşmak amacıyla yapılan kampları ön plana çıkarıyor:

HUZURA KAÇIŞ (Sapanca'da kamp) (6.3.1996)

KAF KAFTAN HUZURA KAÇIŞ (Pamukkale kampı) (21.3.1996)

KSK'NİN MORAL KAMPI (20.3.1999).Yeni Asır bu yıllarda kullanmaya başladığı yeni söylemiyle hep binlerini bir şeyleri yapmaya çağırarak ya da bir şeylerin hesabını soracaktır. Kendisine biçtiği bu yeni misyonu ile olaylara takipçisi olacak ve üçüncü tekil ya da çoğul şahıslar adına kullandığı başlıklarla yayın hayatını sürdürecektir. Bu anlayış bugün de sürmektedir.

KAF KAFA SAHİP ÇIKIN (Taraftarlara mesaj veriyor) (30.9. 1990)

KSK SEVGİ İSTİYOR (Taraftara sesleniyor) (13.7.1997).

Türkiye'de bir dönem Uzan grubuna ait İstanbulspor ve Adanaspor'un Birinci Futbol Ligi'nde mücadele etmeleri tartışılırken, bir medya grubunun bir futbol takımına sahip olmasının ahlaki boyudan ya da sahip olduğu durumda bu yayın organının tarafsızlığı nasıl koruyacağı ayrıntılı bir şekilde tartışılmadı. Hatta İzmir'deki Sabah Grubu (Yeni Asır)-Göztepe birlikteliği büyük ölçüde gözlerden kaçtı. *Yeni Asırım* Göztepe'ye talip olduğu 19 Eylül 1997 tarihinden itibaren böylesi bir girişimin Göztepe kulübünün tek kurtuluş yolu olduğu camianın ileri gelenlerinin ağızlarından taraftarlara kurtuluş mesajı olarak iletildi. Daha iki yıl öncesine kadar Karşıyaka Birinci Lig'e yükseldiğinde "HEPİMİZ KSK'LİYİZ" yazısı yazan Hamdi Türkmen, Göztepe A.Ş'nin başkanlığına getirildi. Yeni Asır-Göztepe birlikteliği kurulduktan sonra ise 1980'den beri her geçen gün katlanarak büyüyen KSK-Göztepe rekabetinde İzmir'in köklü çınarı *Yeni Asır* gazetesi taraf haline geldi. Bu taraf olma durumu zamanla *Yeni Asır*'m sayfalarına da yansiyacak ve spor sayfalarında Göztepe başta, KSK ortada, Altay altta yer alacaktır. *Yeni Asır*ın böylesine bir çizgi içinde bulunması Karşıyakalıların sadece *Yeni Asır* gazetesine değil aynı zamanda Yeni TV spor programlarına da tepkisel yaklaşımlarına neden olacaktır.

2000'li Yıllar

Şubat 2000: Lider, Eskişehir'i Erkan, Cengiz ve Çetin'in golleri ile DEVİRDİ. KSK kazanmayı biliyor: 3-2

19 Mart: KARŞIYAKA'YA MARMARİS DARBESİ 0-1

26 Mart: KSK, SALİHLİ VİRAJINDA

i Nisan: KSK, KISMET TEPTİ 4-5

24 Nisan: KSK TAM YOL 2-0

19 Mayıs: KSK ZİRVEDEN DÜŞTÜ 0-0

31 Mayıs: KAF KAF HAVLU ATTI 4-1

22 Mayıs: KSK JETPA FLÖRTÜ

16 Mayıs: KSK YIKILDI 0-0

20 Eylül: KAF KAF DAĞILDI 4-2

21 Eylül: KARŞIYAKA PATLADI 3-0

ii Ekim: KARŞIYAKA'YA SAKIPAĞA DESTEĞİ (Carrefour futbol, basketbol, voleybol, yelken, judo ve hentbola omuz verecek.)

16 Ekim: KAF KAF PARAŞÜTSÜZ DÜŞÜŞÜNÜ SÜRDÜRDÜ 1-2

29 Kasım: Karşıyaka Nihayet 1-0.(Nazillispör'u Birand'ın yaklaşık 25 metreden kaleye gönderdiği "FÜZE" ile yıktılar.)

23 Aralık: KSK'NİN UÇAN KUŞA BORCU VAR (Önder Bay- soy, Evliyaoğlu yönetiminden kalma borçların bellerini büktüğünü söyledi.)

ii Nisan 2001: YA HEP YA HİÇ (Karşıyaka ile Bucaspor derin öncesi aynı şeyi söylüyor.)

24 Nisan: KUTSAL İTTİFAK İDDİASI (Önder Baysoy Karşıyaka'ya karşı Altay dışındaki İzmir ekiplerinin cephe oluşturduğunu iddia etti.)

17 Nisan: KAF KAF KENDİNİ YAKTI 1-1

iii Nisan: BU MAÇIN TELAFİSİ YOK (KSK-Ispartaspor)

iv Nisan: FİLM BİTTİ 0-0

2 Eylül: Karşıyaka'nın GÜLLERİ AÇTI (Ispartaspor'a PAT- LADI5-1)

iii Eylül: BU DERBI KAÇMAZ (KSK-Bucaspor)

26 Eylül: KSK KOLTUĞU İSTİYOR

19 Şubat 2002: HEYECAN DORUKTA (Altay ve Karşıyaka yarınki derbi öncesi İNCE HESAPLAR yapıyor.)

20 Şubat: KAF KAF KENDİNE GÜVENİYOR

21 Şubat: DOSTLUK KAZANDI

28 Şubat: KARŞIYAKANIN PRESTİJ SINAVI

3 Nisan 2003: KSK KENETLENDİ

22 Nisan: KAF KAF DONDURDU (Ekonomik kriz çözülemedi)

4 Ağustos: ŞÖLEN BAŞLIYOR (TSYD Kupası - Elinde tüfikle nişan almış bir futbolcu resmi var)

5 Ağustos: SAVAŞ GİBİ / REKABETİNİZ BATSIN /1TARAF- IARÛLDÜ

6 Ağustos: RESMEN TERÖR / UTANIYORUZ / KAF KAF VE GÖZ GÖZ FENA YANDI

7 Ağustos: HARİKA GELİŞMELER (İki kulübün taraftarlarının birataya geldiğini gösteren fotoğraf)

iii Eylül: BİR DAHA OLMASIN

26 Aralık: KSK ÇİÇEK AÇTI (Orkide yağlan voleybol takımına sponsor oldu.)

32 Şubat 2004: UTANIYORUZ! / İZMİR'İN YİNE YÜZÜ KIZARDI! /BU REZALETE TÛM TÛRKİYE TANIK OLDU / KSK 5-GÖZTEPE 2 / HANİ SÖZ VERMİŞTİNİZ! / HÂLÂ USLANMADINIZ

33 Şubat: İŞTE ŞİMDİ YANDIK

iii Nisan: KARA LEKEYİ SİLMELİSİNİZ (Asbaşkan Ecmel Bircan futbolculara seslenerek "Erciyes'i yenin Sakarya bozgununu unutturun" dedi.)

18 Nisan: İZMİR'İN MAÇI (Karşıyaka, İzmirspor ve Göztepe için de hayati önem taşıyan karşılaşmada Alsancak'ta Yozgat ı ağırılıyor.)

19 Nisan: KARŞIYAKA AYIP SANA 0-5 (Tribünler böyle in- ledi.)

2000-04 arasındaki periyotta sık sık tekrarlanan kongreler ve antrenör değişiklikleri KSK için yine belirleyici olur. Yaşanan ekonomik krizi tüm kulüpleri olduğu gibi futbol dışında diğer alanlarda da mücadele eden Karşıyaka'yı daha da derinden sarsacaktır. Bir ara Jetpa ile yapılan sponsorluk görüşmeleri camianın tepkisini çekecek, kısa bir süre sonra Carrefour'un destek vereceği haberi yayınlanacaktır. Bu gelişmelere karşın başkan önder Baysoy, Evliyaoğlu yönetiminden kalma borçların bellerini büktüğünü söyleyecektir. *Yeni Asır* bu gelişmeleri "KSK'nin uçan kuşa borcu var" (20.12.2000), "Karşıyaka Böyle Çöktü: Hesapsızlık, Gizlenen Borçlar Bütçeyi Deldi. Beklenen Destek Gelmedi" (22.12.2000) haberleriyle görececek ve bir gün sonra "Baysoy pes etti" diye yazacaktır.

Bu dönem içinde kullanılan bazı başlıklar şunlardır: DEVİRDİ / DARBE / DAĞILDI / PATLADI / TAM YOL / ZİRVEDEN DÜŞTÜ / HAVLU ATTI / YIKILDI / VİRAJ-KISMET TEPTİ / TAM YOL / FÜZE İLE YIKTI / PARAŞÜTSÜZ DÜŞÜŞÜNÜ SÜRDÜRDÜ / KENDİNİ YAKTI / TELAFİSİ YOK / FİLM BİTTİ.

Ne yazık ki bu döneme damgasını vuran olay 5 Ağustos 2003 tarihinde KSK-GÖZTEPE arasında oynanan TSYD kupası karşılaşmasında bir taraftarın tribünde öldürülmesi olacaktır. Bu maçın oynanacağı gün "ŞÖLEN BAŞLIYOR" ifadesini kullanan *Yeni Asır* gazetesinde av tüfeğiyle nişan alan bir futbolcu resmi yer alacaktı. Ertesi gün ve onu takip eden günlerde bu iki takım arasındaki rekabetin İzmir'e zarar verdiğine vurgu yapılacak, hatta 9 Şubat 2004 tarihinde Atatürk Stadyumu'nda oynanan maç sırasında iki takım taraftarlarının kale arkası tribün- çeki kavgası ve sonrasında yaşananlar "İZMİR'İN YİNE YÜZÜ KIZARDI! / BU REZALETE TÜRKİYE TANIK OLDU" şeklinde gazeteye yansımaktır.

Ege TV Baskını: Söziün Bittiği ve Yeniden Başladığı Yer ve Bir Medya Kuruluşunun Düşündürdükleri

12 Aralık 2005 Pazartesi gecesi Ege TV'de yayınlanan "Futbol Dosyası" programı spor yazarı Metin Gökalp'in sözlerinden hoşlanmayan bir grup Karşıyaka taraftarı tarafından canlı yayın sırasında basıldı. Ellerinde bira kutulan olan ve programın dekorlarını tekmeleyerek kaf kaf çeken taraftarlar, yorumculara herhangi bir fiziksel tacizde bulunmadan programdan ayrıldılar. Bu olayın basma yansıması ise şu şekilde olacaktır:

ÇİRKİN BASKIN! (*YENİ ASIR*)

EŞKIYA BASKINI (*YENİGÜN*)

İZMİR SİZİNLE REZİL OLUYOR (*MİLLİYET EGE*)

NAKLEN BASKIN (*SABAHA*)

CANLI YAYINDA "ŞOK" BASKIN (*PAS FOTOMAÇ*)

EGE TVYİ CANLI YAYINDA TARAFTARLAR BASTI (*HÜRRİYET*)

BUNLAR TARAFTAR OLAMAZ (*AJANSSPOR*)

FUTBOL TERÖRİSTLERİ STÜDYOYU BASTI (*EGE TV HABERLERİ*)

SESSİZ KALMAYIN (*TUNÇ KAYACI - FANATİK*)

CANU YAYINDA HOLİGAN TERÖRÜ (*YENİGÜN*)

KAF KAFTA KRİZE 'BABA' EL KOYDU (*YENİ ASIR*) TOPLUMSAL YARA - DİVAN EL KOYDU (*MİLLİYET EGE*). "Futbol Dosyası" programının canlı yayını esnasında yaşananlar, futbol adına bugüne kadar söylenenler ile bundan sonra söylenebilecekler üzerine yeni bir sürecin başlamasına neden olacaktır. Bu süreçte kendilerini fanatik taraftar olarak nitelendiren ve bu oyunu adeta kendi malları gibi gören bir kesimin, kendi sözlerini/iktidarlarını gösterebilmek için giriştikleri bu hareketin asıl amacı, fikirlerinden hoşlanılmayan bir gazetecinin bertaraf edilmeye çalışılması değildir. Bu hareketin asıl karşılığı toplumsal yaşantımızın diğer alanlarında sıkça karşılaştığımız kapkaç-hırsızlık-bozuk gıdaların satışı-yüksek sesle etrafı rahatsız etme ve benzerlerinde olduğu gibi özgür yaşam alanlarımızın elimizden çekip alınmaya çalışılmasıdır. Bu ve buna benzer davranışların futbol sahalarında ortaya çıkması sonrasında, tek isteği futbol seyretmek, kendi takımını desteklemek olan gerçek futbolseverlerin, bu en temel hak ve özgürlükleri de ellerinden alınmış olmaktadır. Futbol sahaları giderek gerçek futbolseverlerin elini eteğini çektikleri mekânlar haline dönüştürülmektedir.

Yaşanan olayın bir başka vahim ve düşündürücü yanı ise, bu olay sonrasında yaşanan gelişmelerdir. Karşıyaka kulübü başkanı, Ege TV'ye yaptığı geçmiş olsun ziyaretinde yaşananlardan emniyeti sorumlu tutmuştur. Bu olay da tıpkı daha önce yaşananlarda olduğu gibi, olayın içerisinde yer alan farklı kesimlerin birbirini suçlaması ile sonuçlanmaktadır. Sorunun parçası olan bu kesimler, ne yazık ki çözümün bir parçası olma sürecine katılmamaktadırlar. Çünkü böylesi bir katılım için sadece konuşmak ve suçlamak değil fikir üretmek, farklı kurumsal yapılar ile işbirliği içerisinde bulunmak da gerekmektedir. Olayın geleceğe yönelik karamsarlığı arttıran yanı ise yaşananlardan ders alması gereken ve bu olup bitenlere net bir biçimde tavır koyması gereken taraftar kitlesi içerisinde, özellikle internet üzerinde yapılan yazışmalarda yapılanları onaylayan ve adeta bu işi yapanların birer kahraman haline dönüştüren bir yaklaşımın varlığı.

Karşıyaka taraftarları içinde bulundukları ilçenin konumundan kaynaklanan ve tarihsel süreç içerisinde de giderek güçlenen “karşıda” olma durumunun etkisi ile sürekli olarak farklı olduklarına vurgu yapmakta ve bu farklılıklarını gösterecek bir takım sloganlar, simgeler üretmektedirler: 35,5 ve Kutsal Topraklara hoş geldiniz sloganlarında olduğu gibi. Ancak yaşanan bu farklılaşma süreci beraberinde Karşıyakalıları ve Karşıyaka Spor Kulübüne mücadelelerine İzmir'in geri kalan kısmı tarafından daha antipatik bir yaklaşımın ortaya çıkmasını da getirmiştir. Bir anlamda Karşıyakalıları kendi elleri ile “kendilerinden başka hiç kimsenin kendilerine dost olmadığı” bir durumu yaratmışlardır. Ancak aslında hatırlanması gereken nokta, farklılığın sadece bir takım sloganlarla, sözlerle ya da simgelerle yaratılamayacağı, bu farklılığın içerisini doldurabilecek bir birikimin oluşturulması gerektiği gerçeğidir. KSK'ye gönül veren ve onu destekleyenlerin ellerinde Türkiye'nin hiçbir spor kulübünde olmayan çok sayıda spor dalında mücadele eden bir kulüp ve zengin bir tarihsel miras bulunmaktadır. Buna karşın kendilerini yerleştirdikleri farklılık konumu içerisinde, kendileri gibi düşünmeyen ve bunu sözleri ile ifade edenleri düşman olarak algılayabilmekte, bu ve buna benzer kişilere kulak vermek yerine onları elimine edecek bir takım hareketler içerisinde bulunabilmekte ve ne yazık ki bunu da kulüp sevgisi ile yaptıklarını açıklayabilmektedirler. Türkiye'nin en eski kulüplerinden birisinin ismini Reuters haber ajansında, canlı yayında stüdyo basan taraftarlar yoluyla duyurmak, kulübün adını onurlu, başı dik ve başarılı bir şekilde temsil etmek anlamına gelmemektedir. Bugün bu yapılanları onaylayan ve az bile yaptılar diyenlerin, yarın tribünlerde başlarına buna benzer olaylar geldiğinde, onları savunabilecek kimseleri de kalmayacaktır çünkü artık sözün bittiği yerde oyun ve oyunun güzelliği yerini bu gürhün seslendirdiği yeni ve anlaşılabilen sözlerle bırakacaktır.

Ne yazık ki ülkemizdeki futbol sahalarında olup bitenler konusunda sürekli olarak sadece taraftarları suçlama geleneğinin etkisini de unutmamalıyız. Kendisini Ege Bölgesi'nin en büyük yerel kanalı olarak nitelendiren medya kuruluşunun takınmış olduğu tavır karşısında sözün iktidarının yeniden sorgulanması gerektiğinin altını da bir kez daha çizmeliyiz. Televizyon baskınının ardından yaşanan gelişmeler tüm ülkede hatta dünyanın önde gelen ajanslarında dahi haber konusu olmuş ve ülkemizde futbol sahalarında yaşanan olumsuzlukların hangi aşamalara ulaşmış olduğunu göstermek isteyen birçok medya mensubu tarafından tartışma konusu yapılmıştır. Üzerinde durmak istediğim olan bitenler sonrasında kendilerine yapılan bu çirkin hareketi günlerce yapmış olduğu yayınlar ile reytinge çevirmesini bilen bu medya kuruluşunun, haber özgürlüğüne yapılan bu hareket sonrasında takınmış olduğu tavidir. Çünkü bu tavır aslında ülkemizde basın özgürlüğünün sınırlarının da ne kadar kaygan bir zemin üzerinde gidip gelmekte olduğunu net bir biçimde ortaya koymaktadır.

Bir yayın kuruluşu düşünün ki, kendisine yapılan bir eylem sonrasında bu eylemi düzenleyenlerin mensup olduğu takımı ve o takımın içerisinde yer almış olduğu Türkiye'nin nüfus sayısı açısından pek çok ilinden daha fazla nüfusa mensup bir ilçeyi yok

farz etsin. Ege TV her Pazar günü Ege kulüplerinin maçlarından bilgiler verdiği, bu kulüplerin maçlarına canlı telefon bağlantıları yaptığı bir programı yıllardan beri yayınlamaya devam ediyor. Televizyon baskınının ardından gelen ilk hafta bu programı açtığımda İkinci Lig A kategorisinde Kocaelispor- Karşıyaka maçı dışındaki tüm maçlarla bağlantılar yapıldığını ve ekranda maç sonuçlarının yazılı olduğunu gördüm ve herhalde karşılaşma ertelendi diye düşündüm ancak tuhaf olan bir durum söz konusu idi, çünkü maç ertelense en azından bu takımların isimlerinin karşısında bu durumu açıklayan bir ibare olurdu. Oysa böylesi bir durum da söz konusu değildi. Ve belki Türk televizyonculuk tarihinde bir ilki kendisini Ege'nin ve Egelinin en büyük yerel kanalı diye takdim eden Ege TV gerçekleştiriyor ve bir takımı (bir camiayı - bir tarihi çınarı - bir kurumu) yok sayıyordu. Ege TV'nin bu tavrı bir sonraki gün yayınlanan ve Karşıyakalı bir grup taraftarın basmış olduğu "Futbol Dosyası" programında da devam etti. Karşıyaka Spor Kulübü hiçbir şekilde yorumcular tarafından ağza alınmadı ve maç sonuçlarında dahi gösterilmedi.

Ege TV bir kurum olarak üzerine düşen sorumluluğu ve hassasiyeti yerine getirmek yerine, adeta intikam alırcasına İzmir'in en eski ve köklü kulübünü ve onun taraftarlarını yok farz ederek bir hayli tehlikeli bir yayıncılık anlayışının temsilcisi olmuştur. Türkiye'de futbol sahalarında futbol adına yaşanan ve yaşatılan tüm olumsuzlukların ardında sürekli olarak taraftara ve onun içinde bulunduğu sosyo-ekonomik koşullara yapılan atıflar, içinde yaşadığımız bu süreci ıskalamaktadır. Basın özgürlüğü adına hareket eden ve amacı kitleleri bilgilendirmek, onların haber alma özgürlüğünü korumak olan bir basın- yayın organı bizzat kendisi bu özgürlüğü gasp edebilmektedir. Kurumların muhatapları tek tek bireyler ya da o bireylerin toplamından oluşan gruplar değildir. Kurumların muhatapları yine kurumlardır. Eğer kurumlar kendi çıkarları için, genel hak ve hürriyetleri bizzat kendileri engelleme yoluna giderlerse yaşanacak olan sürecin adı demokrasi değil kaos ortamı olacaktır. Ve böylesi bir yaklaşımın Türkiye'deki futbol şiddetinin önünü biraz daha hızla açmaktan başka bir yaran olmayacaktır. Sözün gücünü kendi iktidarını sağlamlaştırmak için kullanacak olan basın-yayın organlarının bizatihi kendilerinin ötekilerin haber alma özgürlüğünü gasp ettiği noktada, oyunun güzelliği yerini şiddetin çirkinliğine bırakacaktır.

Ruhun özgür Sen Bizimlesin

2008 yılının bitimine doğru Karşıyaka Spor Kulübü ve Karşıyaka taraftarları, Pınar Karşıyaka basketbol takımını desteklemek için arkadaşlarıyla birlikte yola çıkan Karşıyaka taraftarı Özgür Soylu'nun deyim yerindeyse "pisi pisine" can vermesi sonucunda bir kez daha ülke medyasının gündemine oturdu ve abartılı yorumlar ve suçlamalar ile karşı karşıya kaldı. Kim ne derse desin sadece takımını desteklemeye giden gencecik bir taraftan silahı çok seven maganda kültürüne kurban verdik. Spor akademisi öğrencisi olan Özgür Soylu'nun ölümü sonrasında Karşıyaka Spor Kulübü'nün Diyarbakırspor ile oynadığı karşılaşmada yaşanan gelişmeler görülmeye değerdi. Özgür'ün cenazesi sırasında ülkemizin önde gelen birçok taraftar grubunun bir araya gelmesi ise yaşananları spor terörü olarak niteleyenlere cevap niteliğindedir.

BAŞIMIZ SAĞOLSUN (*MİLLİYET EGE*) 17.11.2008 ÖLÜM TARAFTARI
BİRLEŞTİRDİ (*SABAH*) 18.11.2008 KARŞIYAKA AĞLIYOR (Baş Sayfa)
KARŞIYAKA EVİNDE DİYARBAKIR'A YENİLDİ AMA GÖZTEPE'NİN EBEDİ
DOSTLUĞUNU KAZANDI (*YENİ ASIR*)
DEĞER MİYDİ ?/BU RESMEN CİNAYET (Baş Sayfa)
ACI KARDEŞLİĞİ (*YENİGÜN*)
SPOR ŞEHİDİ (Baş Sayfa)
BÜTÜN RENKLER AĞLADI (*YENİGÜN*) 19.11.2008 BU ANLAMLI TABLO, KEŞKE
ÖLÜMLE OLMASAYDI (Baş Sayfa)

BU TABLODA KEŞKE CENAZE OLMASAYDI (*YENİ ASIR*) FUTBOLUN GÜCÜ:
SOYLU'NUN ÖLÜMÜ İZMİR'İ BİRLEŞTİRDİ (*RADİKAL*)
TRİBÜNLERİ CENAZE TÖRENLERİ BULUŞTURUYOR (*ZAMAN*) 20.11.2008.

Sporun/futbolun birleştirici yönünün yaşanan acı bir kayıp sonrasında ortaya çıkmış olması bile büyük anlam taşır. Özgür Soylu, ölümü sonrasında Türkiye’de farklı takımlara mensup olan ve bununla da övünen pek çok taraftar grubunun temsilcisini biraraya toplamayı başardı. 26 yıldır Karşıyaka ve Göztepe taraftarları arasında yaşanan gerilimin bir anlamda sona ermesinde etkili oldu. Diyarbakırspor ile oynanan karşılaşmada Göztepeli taraftarların da bulunması ve hazırlanan pankartta Göztepe ve Karşıyaka kulüplerinin armalarının bulunması önemli bir adımdı. Maç sonrasında cenaze töreninde sadece İzmir’den değil Türkiye’nin pek çok kentinden gelen taraftarların, kendileri gibi bir taraftan yalnız bırakmamaları ve onun için gözyaşı dökmeleri, insanın değerinin fanatizmin önünde olduğunu göstermeleri açısından oldukça manidardı. Taraftarların Özgür’e sahip çıkmayı sürdürmeleri ve hafta sonu oynanan karşılaşmalarda Özgür için bütün tribünlerde açılan pankartlar ve yapılan tezahüratlar; Türkiye’de taraftarların artık fanatik bir rekabet duygusunun ötesinde bir şeyleri paylaşmaya başladıklarını göstermeleri açısından da umut dolu gelişmelerin başlangıcı olmuştur. Futbol aşkını yaşatacak ve onu her daim diri tutacak rekabet için her zaman var olduğumuzu göstermeliyiz. Ancak bu rekabeti gölgeleyecek, onu karalayacak her türlü harekete de karşı olduğumuzu her an haykırmalıyız. Futbolun geleceği için rakibe, karşı takım taraftarlarının varlığına ihtiyacımız var. Endüstriyel futbol adı altında, çok sevgili oyu- numuz/oyunlarımız ellerimizden hızla kayıp götürülmektedir. Bu oyuna sahip çıkabilmek için tüm taraftarların birarada olduğu ve oyunu sahiplendiği organizasyonlara ihtiyacımız bulunmaktadır. Tribünlerde yaşanan her şiddet hareketi, ellerini ovuşturarak bekleyenlerin iştahını biraz daha kabartmakta ve koruyucu tedbirler adı altında futbol sahaları hızla sterilize edilmeye çalışılmaktadır. Futbolun gerçek sahipleri olan futbolseverlerin bu oyuna dur diyebilmek için biraraya gelmeleri ve bu birlikteliğin oluşması için başka Özgür’leri kaybetmeye gerek yok. Özgür Soylu’nun ölümü sonrasında biraraya gelen toplulukların, kısır çekişmelerden uzak biçimde hızla futbol federasyonu nezdinde kendi gücünü gösterecek örgütlenmeyi gerçekleştirmesi gerekmektedir. Karşıyaka Spor Kulübü taraftarları bu sürecin başından itibaren aktif rol oynayarak, farklılıklarının içini doldurabilecek, kendi kimliklerini/aidiyetlerini fanatizmin önüne geçirebilecek adımları atabilirler. Eğer bu süreci başarabilirlerse tüm Türkiye’ye örnek olacak bir taraftar topluluğu olarak tarihteki hak ettikleri yerlerini bugünden almış olacaklardır.

Değerlendirme ve Sonuç

Türkiye’de futbolun “üç büyük” kulübe endeksli bir yapı içerisinde örgütlenmesi ve bu kulüplerin tüm yurt sathında taraftar kitlelerine sahip bulunması, ülkemizdeki futbol potansiyelinin tamamının kullanılmasını engellediği gibi; kaliteli, izlenilebilir, bu takımlar dışında kalan takımların kendilerini ön plana çıkartabilecekleri oluşumların da önünü kesmektedir. Taraftar potansiyeli ve taraftar profili ile ülkemizdeki “üç büyük” taraftar kitlesi ile başa baş bir mücadele içerisine girebilecek tutkulu bir bünyeye sahip bulunan Karşıyaka Spor Kulübü yüzyıla yaklaşan Türkiye’nin en köklü kulüplerinden birisidir. Ancak KSK ülkemizdeki spor kulüpleri içerisinde bir spor kulübü olabilmenin şartlarını kendi olanakları içerisinde yerine getirebilmeyi başarır iken yeterince destek ve katkı görmemektedir.

Karşıyaka Spor Kulübü ve Karşıyaka’yı birbirinden bağımsız düşünebilmek son derece güçtür çünkü Karşıyaka yaşanan, hissedilen, özlemi yakınında iken bile fazlasıyla duyulan, insanın aşkla, sevgiyle bağlandığı, kendisine diğerlerinden farklı olduğu duygusunu yaşattığı eşsiz bir yer. Karşıyaka Spor Kulübü işte böylesi coğrafî, sosyolojik, tarihsel bir mekân ile örtüşmekte ve ikisi birbirinden ayrı düşünülemezdir. Karşı- yakalılar

kendilerini içinde yaşadıkları bu toprakların da etkisi ile nerede olursa olsunlar farklı görürler ve bunu karşılarındakilere de hissettirirler, gösterirler. Bu farklılık özellikle İzmir içerisindeki ezeli rekabette kendisini bariz bir biçimde ortaya koyar. Karşıyakalılar “İzmirli değil Karşıyakalı” olduklarını çeşidi sembol ve simgelerle vurgulamanın yanı sıra ‘yeşil kırmızı’ renklere duymuş oldukları bağlılığı ve aşkı her daim öne çıkartırlar. Karşıyakalının farklılığı ve zaman zaman da üstünlüğe yapmış olduğu vurgu geçmişten bugüne yapılan olumsuz icraatların (yöneticilerin verdiği demeçler, taraftarın bir dönem özellikle deplasman yolculuklarındaki esnaf ve yöre halkına takındığı olumsuz tavırlar, tribünlerdeki şiddet, küfür vs.) da etkisiyle birlikte Karşıyaka Spor Kulübü üzerinde uzun yıllar boyunca olumsuz bir imaj ortaya çıkmış ve bu imaj federasyonların almış olduğu kararlardan, hakemlerin çaldığı-çalmadığı düdüklere, emniyet güçlerinin taraftarlara yönelik müsamahasız bazen de ön yargılı tutumlarına ve tabii ki basının Karşıyaka Spor Kulübü ile ilgili yapmış olduğu haberlere kadar etkili olmuştur. Güçlü bir potansiyeli, zengin ve köklü bir tarihi bulunan Karşıyaka Spor Kulübü, İzmir içinde güçlü bir iktidar motifi olabilecek özelliklere sahip iken ne yazık ki yönetim organizasyonu ve insani değerlere verilen önem boyutunda kendi içerisinde sürekli iktidar savaşlarının yaşandığı Fenerbahçe Spor Kulübü’nün bir minyatürünü ortaya koymaktadır. Yukarıda değinildiği gibi bir KSK başkanı kendi kulübüne hedef olarak Fenerbahçe’yi aldığını söyleyecektir ya da bazı yöneticiler “KSK’nin İzmir’in İteri olacağı” müjdesini vereceklerdir. KSK’yi Real Madrid gibi görmek isteyenler de olacaktır. Ancak hiç kimse KSK’ye böylesine örnekler bulmak yerine kendi modelini yaratabilecek adımları atma yoluna girmeyi ne yazık ki seçmeyecektir. Futbolun her şeyi öğüttüğü, “üç büyük” kulübün adım başı etkisini hissettirdiği bir ortamda KSK, bir spor kulübü olarak bugüne kadar başarıyla yürütmekte olduğu diğer branşlardaki başarılarını yeniden gözden geçirmeli ve kendisine içinde bulunduğu Bakırçay havzasına kadar devam eden hinterland içerisindeki nüfusa yönelik yeni bir spor yapma-yaptırma vizyonu geliştirmelidir. Futbolun bu irenin ana lokomotif olduğu uzun yıllardır dile getirilmektedir ancak futbolun lokomotifliği Süper Lige çıkmak olarak sınırlandırıldığı için çok daha fazla getirileri olabilecek ve KSK’nin gerçekten diğerlerinden farklı olduğunu ortaya koyabilecek amatör sporları, bu hinterland içinde her köşeye yayabilme anlayışı ıskalanmaktadır.

Futbol en fazla sevilen ve izlenen spor dalı, buraya kadar tamam ancak futbol aynı zamanda en fazla kirlenen ve her geçen gün biraz daha şaibelerin ortaya çıktığı, şiddetin dozajının yükseldiği de bir spor dalı. Bunun içinde futbol dışında basketbolün, voleybolun, yelkenin, tenisin, yüzmenin, hentbolün, judonun da çok sevildiği, sporun atası sayılan atletizmin yapıldığı çocukların, gençlerin spor kültürü ile yoğrulduğu bir KSK’nin oluşturulmasının potansiyelleri mevcuttur. Buna rağmen kulübün kendisine model olarak aldığı ya da almayı düşündüğü örnekler yoluyla bu potansiyeli hayata geçirmenin imkânı yok- tur. Kulüp içerisinde yaşanan kısır yönetim çekişmeleri, yönetici ve yönetici adaylarının zaman zaman Karşıyaka potansiyeli gerisinde kalmaları, kulübe hizmet edenlere yeterince vefa duygusunun gösterilmemesi, maddi kaynak temin etmede onursal başkan Selçuk Yaşar’ın dışında alternatif modellerin yaratılamaması, ülke çapında federasyonlar, medya ve spor bürokrasisi nezdinde etkili olacak bir KSK lobisinin kurulmaması ve belki de en önemlisi kulüple bu coğrafyanın insanların en geniş anlamda bütünleşmesinin sağlanamaması mevcut problemlerin başında gelmektedir.

KSK’nin her daim iktidar olma potansiyeli ve azmi özellikle İzmir’de yayın hayatını sürdüren *Yeni Asır* gibi köklü bir gazetenin yerel medyadaki iktidarı ile özellikle 1980 sonrasında çatışmaya başlamıştır. Bu çatışmanın ortaya çıkmasında Özal hükümetleri döneminde uygulanan ekonomik, siyasal ve kültürel politikaların ve bu politikaların etkisi sonucunda medyanın 1990’lı yıllarda tüm ülkede ağırlığını arttırmasının etkisi bulunmaktadır. Bu dönemde haber medyası yalnızca toplumsal olayları bizlere yansıtan araçlar olmanın ötesinde toplumsal güç ve iktidarın kurulduğu araçlar olarak da büyük önem kazanmıştır. Medya, kitleleri etkileyen bir güç olarak kendisini hissettiren ve her

geçen gün hayatımızdaki ağırlığı giderek artan bir kurum haline gelmiştir. Türkiye’de spor (futbol) medyası “üç büyük” kulüp üzerine odaklandığı için bu takımların dışında yer alan diğer takımların başarı ya da başarısızlıktan da yine bu takımlara endeksli olarak medyada kendisine yer bulabilmektedir. “Üç büyükleri” tartışan futbol programları, futbol sayfaları haftanın neredeyse her günü yayınlanmaktadır. Böylesi bir ortamda sadece İzmir’in değil Türkiye’nin en çok spor dalında faaliyette bulunan kulüplerinden birisi olan KSK’nin ulusal basında kendisine yer bulabildiği dönemlerin en başında maalesef Karşıyaka-Göztepe kulüplerinin ezeli rekabeti sonucu ortaya çıkan şiddet görüntüleri ve haberleri yer almaktadır. Ulusal medyada yaşanan bu sorun sadece KSK için değil, Türkiye’deki bütün diğer kulüpler için de geçerlidir. KSK futbol kulüplerinden farklı olarak, bir spor kulübü olmasının avantajı ile zaman zaman bu sayfalarda başarıları ile kendisine yer açtırabilmektedir.

Yerel basın yayın organları açısından ise yayınlanan gazeteler İzmir’deki tüm kulüplere yönelik haberleri sayfalarına taşımaktadırlar. Ancak burada KSK ve KSK taraftan açısından yaşanan sorun, İzmir’de egemen güç olmaya çalışan bu yerel basın-yayın organlarının iktidarı ile bu farklı kulüp ve taraftarlarının beklenti ve taleplerinin uyuşmamasıdır. özellikle *Yeni Asır* gazetesi ile Göztepe kulübü arasında kurulan birliktelik sonrasında ipler tamamen kopmuş ve Karşıyakalılar *Yeni Asır* gazetesinin kendi bölgelerinde satılmasına, okunmasına yönelik olumsuz tavırlar geliştirmişlerdir. *Yeni Asır* ile Göztepe’nin yolları bugün ayrılmış olsa dahi Karşıyakalı pek çok taraftarın hafızasında *Yeni Asır* gazetesine yönelik olumsuz bir önyargı muhafaza edilegelmektedir.

Karşıyaka Spor Kulübü ve onun taraftan için basınla kurmuş olduğu ilişki, kulübün ve ilçenin kendini görmüş olduğu yerin ayrıcalığı/farklılığı nedeniyle her daim sorunludur. Bunda kulübün/taraftarının davranışlarının etkisi kadar özellikle yerel basının kulübe ve taraftarlarına yönelik yaklaşımlarının da etkisi bulunmaktadır. Bir Karşıyakalı için, içinde yaşadığı cennetin ve o cennete ait olan takımın basında temsil edilişi mükemmel olmalıdır. Mükemmele ulaşamayan her türlü yorum ve haberin tepki almaması anormal karşılanır.

Son olarak KSK bir spor kulübü olmanın getirmiş olduğu avantajları önümüzdeki beş-on yıl içerisinde doğru bir biçimde değerlendirebilirse Türk sporuna büyük katkılar sağlayabilir. Bu sayede üzerine şarkılar yazılan Karşıyaka’nın ve Karşıyaka Spor Kulübü’nün farklılığı, başkılığı somut bir biçimde ortaya çıkartılabilir. Taraftar potansiyeli olarak Türkiye’nin önde gelen kulüplerinden birisi olan Kaf Sin Kaf m, taraftarları ile kulübü ve tüm ilçeyi buluşturacak organizasyonları, yüzüncü yaşını erkenden kutlamaya başlaması bu yolda atılmış bir adım olacaktır. Bu birlikteliği yıllara yayan bir yönetim zihniyeti ve taraftar örgütlenmesi ile birlikte geleceğe daha güvenle bakan bir kulüp kültürü yaratılabilir. KSK bunu gerçekleştirmek suretiyle Türkiye’de bir spor kulübü olarak lokomotif işlevi görebilir ve ülkemizin spor kültürünü ve o kültürden beslenen insan kaynağını zenginleştirebilir.

Değişen Dünya ve Karşıyaka Spor Kulübü

Cem Karagözlü

Bu gün 19.12.2007. Yazıya başlarken de Kaf Sin Kaf ile iç içe bir gün. “Dünya Karşıyakalılar Günü”. Bu gün aslında bu yazının da özeti. Saat 13.00 de Ulu Önder Mustafa Kemal’in annesi Zübeyde Hanım’ın mezarı başında buluştuk. Ardından ebediyete uğurladığımız Karşıyakalıları andık. Karşıyakalılar bugünü Hamburg’da, Chicago’da, Kahire’de, Londra’da da kutladı. İşte dünya, işte bizi biraraya getiren spor ve KSK. 2007 itibarıyla yirmi altı yıldır bu günü “Biz Karşıyakalılar” bir şekilde kutluyoruz. İlk kutlamalar Tilla Restoran da yapılıyordu. Yani anlayacağınız diğer kulüpler (tarihleri yetebilenler - kuruluşu 1959’a kadar olanlar ve 2000’den sonra kurulanlar) bunu bizden örnek aldılar.

Karşıyaka Spor Kulübü zaten değişen dünya ile var olan bir kulüp. Bu açıdan bakıldığında dünya değiştikçe KSK’nin de var olacağı kuruluş tarihine bakıldığında anlaşılıyor. 1900’lerin başı. İzmir, dünyada yayılmaya başlayan sömürgeciliğin bir sahnesi. İngiliz, Fransız, İtalyan, Yunan şirketleri sanayiden ticarete, ulaşımdan bankacılığa kadar tüm ekonomiyi ellerinde tutuyor. Kendi mahkemeleri, kendi komünleri mevcut. Hatta Anadolu’nun tarihi hâzineleri Avrupa’ya kaçırılıyor Kentte eğlence ve zevk birarada. Dönemin gözde sporu futbol İngiltere’den turn dünyaya yayılırken İzmir’e uğramaması düşünülemez. Özellikle Rum takımları ve birkaç İtalyan takımı İzmir’de kendi aralarında maçlar yapıyorlar. 1910’lu yıllardı Birinci Dünya Savaşı öncesi son yıllarını yaşayan Osmanlı ülkesinde, dünyadaki emperyalist düzen Osmanlı’yı da içint alıyor. Bu değişen dünya düzeni, Türklerin başkaldırılarını da beraberinde getiriyor. İzmir’de de Zühtü Işıl, Kadızade Raşit, Süreyya iplikçi, Refik Civelek, Osman Nuri ve Örnekköylü Hüseyin o dönem değişen dünya düzenine spor alanında başkaldırdı. Renklerinin yeşilini Müslümanlıktan, kırmızısını Türklükten, bayrağımızdan alıyordu. Sömürge kentine dönüşen İzmir’in Karşıyakalı gençlerin ışığı aydınlatıyordu.

Yüz yıla yaklaşan tarihinde Karşıyaka Spor Kulübü, birçok siyasi ve tarihî olaya tanıklık ederken, değişen dünyada her zaman kendine has duruşu ile hep başrollerde yerini aldı. Türkiye siyasi tarihinde bazı dönemlerde hükümet ve vilayet emriyle KSK’yi kapatma çabaları sonuç vermedi.

* *

Aslında değişen dünya içinde Karşıyakalı, KSK’yi her zaman hayatının merkezine alarak kendine bir açılım buldu. Bizler 1980 yılındaki askeri darbe sonrası içimizdeki enerjiyi KSK ile birleştirerek sinerjiye dönüştürdük ve 1987 yılındaki başkanı yakaladık. O günlerde liseli ve üniversiteli KSK taraftar gerek sporcu, gerek taraftar kimlikleri ile takımlarıyla bütünleşti. K1 hepsi bu gün “bir baltaya sap olmuş” ise KSK’nin onlara kazandırdığı değerler sayesinde.

O günlere daha doğrusu kendimin de içinde bir rol aldığı yıllara dönersek KSK’nin idari yapısının yanı sıra taraftar kimliğinin de önemli bir faktör olduğu ortaya çıkmaktadır. Karşıyaka’nın geçmişinde her zaman düzenli, sistemli ve organize bir taraftar hareketi olmuştur. KSK olarak en dibe vurulan dönemlerde o bataktan taraftar sayesinde çıkmıştır. İçinde bizim de gençliğimizin bulunduğu 70’li yılların sonunda örgüt lenmeye başlayan ’80’ler kuşağı denilen taraftar kitlesi, KSİCnin mahalli küme cehenneminden kurtulup, 1980-1981 sezonun- da kuvvetli bir şekilde yeniden ortaya çıkmasına vesile olmuştur. 1987 şampiyonluklarında o taraftar kitlesi ya üniversitede ya da üniversiteyi henüz bitirmişti. Kültürlü, entelektüel, zeki ve bir o kadar da KSK aşkı ile tutuşan kişilerdi. Kültür ve sevgi

erozyonu en az düzeydeydi. Bu gün yaşanan kriz ve darbogaz- lan aşmak için o yıllar örnek alınacak bir dönemdir. Bugünlere geldiğimizde 2000’li yıllar Emre Kongar’ın saptamasıyla iletişim ve bilişim çağı. Dünyada yaşanan ekonomik sistem ve ekonomi politikaları giderek birbirine yakınlaşmakta. Siyasal alanda ise demokrasi, küresel bir değer olarak daha fazla ön plana çıkmaktadır. İktisat alanında ise liberal ekonomik düzen giderek bütün dünyada kabul görmektedir. Bir toplumsal kurum olarak sporun, ekonomik ve kültürel örgütlenmeler içerisinde her geçen gün giderek büyüyen bir yapısının bulunması, bu toplumsal olgunun, dünyanın değişen ekonomik ve sosyal koşulları göz önüne alınarak yeniden değerlendirilmesini zorunlu hale getirmiştir. Spor özelinde yaşanan değişiklikleri, dünyada yaşanan ekonomik ve kültürel değişikliklerden soyutlayanlarız. Yeni siyasal ve ekonomik gelişmelerin etkisiyle spor dünyası, bugün son derece karmaşık bir yapıya sahip olmuştur. Tarihi İngiliz kulüplerini alan Rus ve Amerikalı milyarderler, üyelerin sadece el kaldırdığı büyük spor kulüpleri ve her sözlerine itaat edilen kulüp başkanları, iktidara ait ya da yakın belediye kulüpleri, 8-10 yılda iki defa şirket olarak el değiştiren ve bu arada devlete trilyonlarca borç takan kulüpler. Bunlar sporla ilgilenen herkes gibi Karşıyakalılar tarafından da irdelenmekte ve ibret alınarak anlaşılmaya çalışılmaktadır. Ancak kulübümüzün geleneksel değerleri ve kulübün ortaya çıkışını temsil eden karşı duruş halen KSK’nin ana karakterini oluşturmaktadır.

Ancak görünen odur ki spor artık profesyonelleşen büyük bir endüstri haline gelmektedir. Dahası bu endüstriye yapılan yatırımlar, yalnızca kulüpler ve sporcularla sınırlı kalma boyutunu aşmıştır. Eğlence sektörü, medya sektörü, müşterek bahis sektörü, spor malzemeleri sektörü, ulaşım sektörü, turizm sektörü, dolaylı ve doğrudan spor endüstrisindeki gelişmeleri takip etmekte ve bu süreci etkilemektedirler. Bunda özellikle medyanın azımsanmayacak bir rol oynadığının altını çizelim.

Karşıyakalıya bakıldığında KSK taraftan olma sürecinde kişisel olarak kulüp ile geçmişten gelen duygusal bir bağa sahip olduğu, çeşitli sosyalleşme ve öğrenme süreçlerinde bu ilişkinin geliştiğini görürüz. Karşıyaka semti ile özdeşleşme, çeşitli kimlik arayışlarının birer ifadesidir, işte bu aşamada KSK taraftan futbolun ve sporun endüstrileşmesi ile farklı bir tanımlama ve anlama çabası sürecine girmiştir.

Türkiye’de gerek KSK gerekse diğer spor kulüplerinin, hâlâ geleneksel yöntemlerle çalıştıkları ve çağdaş yaklaşımlara ilgisiz ya da yeni gelişmeleri takip etmekte yetersiz kaldıktan görülmekte, bunun sonucunda da üretilen spor hizmetlerinden yeterli yararlanamadıktan, hizmet alamadıkları görülmektedir. Anık KSK olarak, günümüzün çağdaş yönetim anlayışı olan toplam kalite yönetimine geçerek, profesyonellerin kulüpte çalışması için çaba sarf etmeli, böylece daha kaliteli spor hizmetleri üreterek taraftarların, camianın ve sporcuların memnuniyeti sağlanmalıdır. Bu dönüşümü bir gecede yaşamak mümkün değildir. Ancak sürecin iyi yönetilmesi açısından, gelişmeler camia ve taraftara tüm açıklığı ile anlatılabilir. Organizasyonda camia motivasyonunu düşürmeyecek kısa ve uzun vadeli hedefler konmalı özellikle kısa vadeli, heyecan verici sonuçlar ile KSK dinamikleri her zaman korunmalıdır.

Değişen dünya, spor kulübü yöneticiliğine futbol kulübü yöneticiliğinden biraz daha farkı sosyal sorumluluklar yüklemekte. KSK bir spor kulübü olduğu için birden çok branşa yetişmenin zorluğu, güncel spor ekonomisi, taraftar beklentileri, başa- n ve günü yakalayabilme kaygıları kulüp yöneticilerinin sırtına binen yükü ağırlaştırmaktadır. Bu yükü layıkıyla göğüsleye- bilmek için kulüp başkanı liderlik özellikleri taşımalı, sporun ve camianın içinden gelmelidir. KSK yöneticisi ve özellikle başkanının kulüp çalışanlarını, takımlarımızı emanet ettiği hocaları ve sporcuları her yönüyle çok iyi tanıması ve onları yönetmek için onlarla iyi ilişkiler kurması gerekmektedir. Oysa insanları tanımak ve anlamak zor bir iştir ve uzun zaman ister. KSK yöneticisinin takımı başarıya götürmek için ise genellikle çok az bir zamanı vardır. Dolayısıyla sporcu ile kulüp arasındaki münasebetler yeni bir çerçeveye oturtulmak zorundadır. KSK’de ter dökmeye başlayan bir

sporunun Kaf Sin Kaf ile resmi sözleşmesinin yanı sıra kulübe psikolojik sözleşmeyle de bağlanması sağlanmalıdır. Unutulmamalıdır ki bizim gibi kulüplerde bu yöntem yüksek verim alınması için en önde gelen yoldur.KSK'nin elde edeceği başarılar kendilerine çıkış yolu arayan diğer kurumlar ve kişileri de etkilemektedir. Aslında “bireyler ile KSK'yi bütünleştirmek”, “aidiyet duygusunu pekiştirmek", “yabancılaşmayı (başka “İstanbul” takımları tutmayı) engellemek” gibi hedeflere ulaşıldığı oranda, KSK'nin değişen spor dünyasında, güçlü bir şekilde yer bulmaya devam edeceği açıktır. Bu geçiş süreçlerini sıkıntısız, sancısız ve zararsız atlatabilmenin, KSK'nin iç dinamiklerini harekete geçirmekle mümkün olacağı unutulmamalıdır.

K.S.K. Tarihinde Bir Ara Dönem: İzmir Kulüplerinin Birleştirilmesi

YİĞİT AKIN

En güzel Karşıyakalı, amcam Algan Akın'a

Giriş

Her mevsim tekrar tekrar duymaktan bıkip usandığımız bir teranesi var futbol ulemasının: “Bu kadar başarısızlık yeter! İzmir kulüpleri bir an önce birleşip, Süper Lig’de zirveye oynayacak bir takım teşkil etsinler.” Neresinden tutulsa elde kalan bu garip argüman, aslında İstanbul merkezli spor anlayışının bir ürünü: doğal olarak da bu perspektifin bütün cehaleti ve kibriyle malûl. Spor futbolun ibaret gören, başarıya ulaşmak için her yolu mubah sayan, İstanbul kulüplerinin dışında kalanlara yalnızca figüran rolü atfeden zavallı bir anlayıştan söz ediyoruz. Yüzer yıllık kulüpleri, geçmişlerini ve kimliklerini yok sayarak birleştirmekten bahseden zihniyetin, aynı mantığı İstanbul’a uygulamaması pek de şaşırtıcı değil aslında. “İstanbul takımları da her sene Avrupa Kupaları’nda düzineyle gol yiyip, ele güne rezil olacaklarına birleşip, İstanbulgücü adı alanda Avrupa’ya katılsınlar” teklifine verecek bir cevabı yok bu zihniyetin.

Konu İzmir olunca akıllarına hemen İzmirgücü geliyor bu zevatın, dahiyane bir fikirle ortaya çıktıklarını düşünüyorlar her seferinde. Aslında İzmir kulüplerinin birleştirilmesi fikri, bizim “kerameti kendinden menkul” futbol ulemasından çok daha önce, 1937 yılında hayata geçirilmiş bir projeydi. Bu yıl İzmir kulüplerinden Altay, Buca, Altınordu takımları Üçokspor, Göztepe, İzmirspor, Egespor takımları Doğanspor ve nihayet Karşıyaka ve Bornova takımları Yamanlarspor adı ile birleştirilmiş ve bu isimler altında mücadele etmeye mecbur edilmişti. Bu yazı bütün İzmir kulüpleri gibi Karşıyaka Spor Kulübü’nün de tarihinde ara bir döneme denk düşen bu ilginç süreci incelemek amacını taşıyor.

Erken Cumhuriyet Dönemi Spor Anlayışı

İzmir kulüplerinin birleştirilmesi sürecini, erken Cumhuriyet dönemi beden terbiyesi ve spor anlayışının bir ürünü olarak görmek yanlış olmayacaktır. Erken Cumhuriyet dönemi beden terbiyesi ve spor politikaları, siyasi elitlerin tahayyül ettiği “yeni adam”ı yaratma projesinin önemli bir bileşeniydi. Bu proje, en temelde yurttaşlara “eski”yle alâkası kalmadığı iddia edilen “yeni” düşünüş ve davranış biçimlerini aşılarmayı, vatandaşlarının üretici kapasitelerinin ortaya çıkarıp geliştirmeyi ve onları vatan müdafaası için hazırlanmayı ve nihayet rejime sadakat duygusu kazandırmayı amaçlıyordu. Siyasi elitler bu yüzden fiziki kültür alanını ciddi bir şekilde ele almışlar, bu alanı rejimin temel prensipleri doğrultusunda yeniden düzenlemek ve yönetmek için büyük bir enerji sarf etmişlerdir.

Osmanlı/Türkiye örneğinde, rejimin “yeni adamını” yaratmak için beden terbiyesi ve sporun taşıdığı potansiyele vurgu yapılması ve dolayısıyla sporun rejim için bir ideolojik bileşen haline gelmesi ilk kez geç Osmanlı döneminde ortaya çıkan bir gelişmedir. Gelgelelim bu süreçte erken Cumhuriyet yılları daha önemli bir kırılmaya tekabül eder. Bu

kırılma büyük ölçüde, sporun bir boş zaman alışkanlığı olmaktan ziyade, “bir memleket davası” olarak formüle edilmesinden kaynaklanır. Beden terbiyesi politikalarının, bir memleket davası olarak yorumlanması ve spor yapmanın bir vatandaşlık görevi olarak telâkki edilmesi, dönemin spor anlayışında iki temel değişikliğe yol açmıştır. İlk olarak spor yapmak bir zevk, eğlence ve boş zaman meselesi olmaktan çıkarak, herkesin devlete ve millete karşı sorumluluk duygusu içinde yerine getirmesi gereken bir aktivite olarak görülmeye başlamıştır. İkinci olarak ise beden terbiyesi ve sporun memleket davası seviyesine yükseltilmesi, spor politikalarının ölçeğiyle ilgili problemlerin yeniden ele alınmasını gerektirmiştir. Spordan ulvi gayeler bekleyen Kemalist otoriteler, en azından söylem düzeyinde, şahsi başarıları öne çıkaran elit sporculuk yerine sporun kitlesel ölçekte uygulanmasına daha yakın durmuşlardır.²

Bu iki temel anlayış değişikliğini, beden terbiyesi ve sporun alanının kurumsal yapısındaki dönüşümlerden de takip etmek de mümkündür. 1936 yılında, o güne kadar Türkiye sporunun örgütsel yapısını oluşturan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı’nın lağvedilip yerine Türk Spor Kurumu’nun, 1938’de de bu kurumun yerine Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü’nün kurulması ve nihayet aynı yıl Beden Terbiyesi Kanunu’nun çıkarılması kitle sporu anlayışının uygulamaya geçirilmesinde önemli kilometre taşları olmuştur.

Kitlesel Sporun Amansız Rakibi:

Kulüpler ve Kulüpçülük

Bu bağlamda spor kulüpleri de rejimin yeni beden terbiyesi ve spor anlayışını hayata geçirme sürecinin birer aracısı olarak tasarlanmışlardır.³ Bu yüzden mevcut spor kulüplerini dönüştürmek, onları “hizaya getirmek” ve yeni spor kulüpleri kurmak için girişilen çabalar, devletin beden terbiyesi ve spor alanını yeniden düzenlemeye yönelik bir girişimi olarak da yorumlanabilir. Bu yönde müdahaleler özellikle Türk Spor Kurumu (TSK) döneminde yoğunlaşmıştır. TSK, kurulmasıyla birlikte yalnızca bütün spor sistemini yukarıdan aşağıya inşa etmekle kalmadı, spor kulüplerinin içyapısına da kanışmaya başladı. Bu doğrultuda spor kulüpleri için örnek bir iç nizamname hazırlanmış ve bu nizamnamenin uygulanmasını bütün kulüplere tavsiye edilmişti.⁴ TSK’nın bu yeni “deneyi” bir tavsiye olmaktan çok spor kulüplerinin prensiplerini ve işleyişlerini Kemalist beden kültürü politikaları doğrultusunda yeniden yapılandırmak üzere girişilen bir teşebbüstü. Bu düzenlemeler kulüplere bazı fiziki yükümlülükler de getirmeyi hedefliyordu: jimnastik salonu, duşlar, “kulüp azalarının sosyal ve sportif mevzular üzerine toplantılar... yapmalarına müsait” bir toplantı salonu ve spor sahalarını da içeren bir merkez, en az sekiz, on dalda sportif faaliyet, antrenör grubu, yetenekli idareciler, düzenli bir arşiv ve düzenli bir muhasebe kaydı.⁵ Spor kulüplerinin yeni spor sistemi içinde merkezi öneme haiz olduğunu kabul eden bu yaklaşım sağlıklı ve güçlü nesiller yetiştirmek için spor kulüplerinin işbirliğini amaçlıyordu.⁶ Bu yüzden TSK’nın mesaisinin büyük bölümünü, kulüpler arasındaki sert rekabet ve bu kulüplere sinmiş olana egoizm ile mücadeleye adanmış söylemek abartı olmaz.

Aslında Kemalist beden kültürü politikalarının kaim hatlarla oluşmaya başladığı ilk yıllarda, siyasi elitler spor kulüplerini de bu beden terbiyesi ve spor hamlesi içine katmak istemişlerdi. Kulüplerini devletin spor politikalarıyla uzlaştırmayı amaçlayan bu hamlelerin hedefi maddi yükümlülükleri mümkün olduğu ölçüde spor kulüplerine de

² Bu konuda daha detaylı bir tartışma için, bkz. Yiğit Akın, “*Gülbüz ve Yavuz Evlatlar*”: *Erken Cumhuriyette Beden Terbiyesi ve Spor* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2004).

³ “Beden Terbiyesi Teşkilatınca ve Müesseselerce Kurulacak Gençlik Kulüp ve Grupları Hakkında Talimatname”, no.29 (12 Eylül 1940), *Beden Terbiyesi Mevzuatı* içinde, (der.) Nafiz Ergeneli ve Nuri Tuna (Ankara: Alaattin Kırıl Basımevi, 1941), 93.

⁴ Akın, “*Gülbüz ve Yavuz Evlatlar*”, 199.

⁵ Nasuhi Baydar, “Spor İşlerimizin İslahı İçin,” *Türk Spor Kurumu Dergisi*, no.31 (1 Şubat 1937), 2-3.

⁶ Halid Bayrak, “Sporda İlk İslahata Kulüplerden Başlamalıdır,” *Türk Spor Kurumu Dergisi*, no.30 (25 Ocak 1937), 2-3.

paylaştırmak ve bu iddialı projenin verimini kulüplerin popülaritesinden faydalanarak arttırmaktı. 1930'lann ortalarından itibaren siyasi elitlerin kulüplere yönelik bu uzlaşmacı tavrı giderek kayboldu. Resmi spor idarecileri, kulüplerin sadece kendi çıkarları doğrultusunda hareket ettiği ve yeni spor hamlesini sekteye uğrattıkları kanaatine varınca spor kulüplerini ağır bir biçimde eleştirmeye başladılar. Bu bağlamda kulüplerin milli gaye ve hedeflerden son derece uzak oldukları, anarşik, çocukça ve ilkel tavırlar takındıkları sık sık tekrarlanmaya başladı.⁷ Örneğin Münir Müeyyet'e göre

*"bazı fertleri kulüpçülük altında toplamak, onlara sistemsiz, cemiyet ve inkılap gayesinden uzak bir oyun temayülü (spor demiyorum, çünkü spor değildir) vermek, ne bir cemiyet husule getirmek ne de cemiyetlik bir iş yapmak demektir. Daha sarıh bir ifadeyle söylemek lazım gelirse, denilebilir ki, bugünkü spor kulüplerimizin spor tarzı zevk ve eğlence vasıtalığıdır."*⁸

TSK, spor örgütünün temelini kulüpler olduğunu, kulüplerin kapanması halinde anarşik bir durum ortaya çıkacağını bilincindeydi. Ancak aynı zamanda anarşinin mevcut kulüplerin kendi içlerinde de olduğu ve onları bu "gayesiz, iptidai, verimsiz, çocukça hallerinden kurtularak milli maksat ve hedeflere uygun bir hüviyet sahibi olmaları" için esaslı bir ıslahata tabi tutulmaları gerektiği kanaati de taşıyordu.⁹ Örneğin TSK yöneticilerinden Halit Bayrak, Kurum'un dergisine yazdığı bir yazıda şunları söylüyordu: "Sporun el atılacak ve işlenecek birinci kademesi şüphesiz bu spor kulüpleridir... İlk icraata başlanacak kulüplerin birçoğu henüz kurulduğu zamandan bugüne kadar bir adım ileri gidememişler ve gitmeleri ihtimali de henüz düşünülmemiş bir haldedir... Bizde şimdiye kadar üzerinde işlenmesine lüzum görülmeyen bu kulüp meselesinin artık halli sırası gelmiş ve geçmiştir..."¹⁰ Kulüpleri iyileştirme yönünde bir ıslahatın, hem önceki dönemden kalan olumsuz mirası defetmeye ve hem de beden terbiyesi ve sporu rejimin hedefleri doğrultusunda yeni prensipler üzerine inşa etmeye yarayacağını düşündüğü için TSK kulüpler meselesine büyük önem vermiştir.

1930'larm ortalarından itibaren şekillenmeye başlayan bu yeni spor anlayışının bir diğer önemli bileşeni, "rekabet" ve rekabeti keskinleştiren sporlann yaşadığı itibar kaybıdır. Spordaki rekabet başarıya ulaşmak için olmazsa olmaz bir faktör olarak kabul edildiği halde, arkadaşlığı ve dayanışmayı unutturduğu için, en azından resmi söylemde, olumlu anlamını yitirmiş ve gözden düşmüştür. Eğitimciler ve spor idarecileri bu dönemde, sporda rekabetin ve rekabete dayalı sporlann milletin fiziki yapısını geliştirme davasına zarar vereceğinin altını çizmeye başlamışlardır. Sporda rekabetin bireysel hırsları kolektif çıkarın önüne geçireceğine inanılıyordu ve bu durum rejimin yeni beden terbiyesi ve spor anlayışıyla açıkça çelişmekteydi. Örneğin Cumhuriyet'te yazan Abidin Daver'e göre "kendi şahsi istifadesini veya kulüplerinin menfaatini düşünenler asıl sporu düşünmemişlerdir... Bu yüzden spor, Türk gençliği arasında birleştirici, kaynatıcı bir sevgi bağı yerine uzaklaştırıcı, dövüştürücü bir düşmanlık amili halini almıştır. Türk gençliği arasında diğer memleketlerde olduğu gibi, siyasi akidelerin doğurduğu bir husumet yoktur; fakat kulüp renkleri, bu gençliği birbirinden uzaklaştıran ve soğutan bir müessir olmuştur... Kulüplerinin sahte ve muvakkat parlaklığı için, Türk sporunun yüksek menfaatlerini çiğneyenlerden sporumuz daima zarar görmüştür."¹¹

⁷ Nasuhi Baydar, "Yine Klüplere Dair," *Türk Spor Kurumu Dergisi*, no.32 (8 Şubat 1937), 2.

⁸ Münir Müeyyet, "Sporda Fertlik ve Cemiyetlik İddialarının Mahiyeti Hakkında," *Spor Postası*, no. 16 (28 Temmuz 1934), 7.

⁹ N. Baydar, "Yine Kulüplere Dair," *Türk Spor Kurumu Dergisi* no.32 (8 Şubat 1937), 2.

¹⁰ Halit Bayrak, "Sporda İlk İslahata Kulüplerden Başlamalıdır," *Türk Spor Kurumu Dergisi* no.30 (25 Ocak 1937), 2.

¹¹ Abidin Daver, "Türk Sporunda Kutlu Bir İnkilap Başlıyor," *Cumhuriyet* (28 Temmuz 1937), 3.

“Rekabet”in resmi söylemde yaşadığı bu itibar kaybına bağlı olarak spor kulüplerinin sadece, düşmanlıkları ve rekabeti körükleyen futbol ile ilgilenmeleri, bütün mesailerini futbola ayırmaları da bu dönemde yaygın olarak eleştirilmeye başlanmıştı.¹² Türk Spor Kurumu, doğal olarak, bu sert eleştiri dalgasının merkezi konumundaydı. Örneğin Kurum’un yayın organı olan dergide Haftacı müstear adıyla yazan yazara göre spor “yalnız anadan doğma kuvvet ve sıhhat aristokratlarının at oynattıkları bir saha olarak kalırsa, ona bir mürebbi görüşü ile, halk yığınlarının terbiyesinde esastır diye tarifini yaptığımız sporun adını vermek günah olur. O zaman ona en çok yaraşan isim sirk numarası değil midir? Sporu, insan gücünü ve kabiliyetini bir sirk numarası gibi teşhir ve istismar eden birtakım müesseseler vardır. Bunlara profesyonel kulüp derler.”¹³ Bu anlayış doğrultusunda TSK ve rejimin spor otoritelerinin büyük çoğunluğu, memleket sporunun, kulüplerin dar çerçevesi içine hapsedilemeyeceği fikrine sahiptir “çünkü kulüplerimiz hemen yalnızca futbol ile meşgul olmaktadır. Oysa futbol mücadele sporlarından, herkese ve her yaşa uygun değildir, mevsimi mahduttur.”¹⁴ TSK, spordan beklenen gayelere en kısa zamanda ulaşmak için gerçek kulüplerin pek çok spor dalında aktif olması taraftarıdır. Behçet Kemal Çağlar’a göre spor kulübü “sporun her nevi ile hiç değilse o muhitte veya bölgede iklim şartlarının, eleman miktarlarının müsait olduğu spor nevileri ile uğraşmayı iş ve ülkü edinen bir teşekkül demektir.”¹⁵ Çağlar bundan sonra daha da ileri giderek spor kulüpleri kurulmasına resmi izin verilirken tek bir spora saplanıp kalmamak kaydının konulmasını önermektedir.

Devletin spor ve spor kulüpleriyle arasındaki yeni ilişki sadece söylem ya da temenni düzeyinde kalmamıştır. Bu eksen değişikliğinin yansımalarını pratik anlamda da takip etmek mümkündür. Devlet bu dönemde değişik aktörler yoluyla spor kulüplerine ve müsabakalara müdahale etmeye başlamış ve bunları beden terbiyesi davasının temel prensipleri doğrultusunda regüle etmeye çalışmıştır. Örneğin bazı şehirlerde -özellikle küçük şehirlerde- gençler arasında düşmanca rekabeti engellemek amacıyla spor kulüpleri birleşmeye ve TSK’ya katılmaya zorlanmış, yeni spor kulüpleri kurulmuş, Kurum’un kural ve yönetmeliklerine uymayan kulüplere cezalar verilmiştir. İşte İzmir kulüplerinin birleştirilmesi hikâyesi böyle bir tarihsel arka plana sahiptir.

Kulüpçülüğün Önlenmesi İçin Alınan Bir Önlem: İzmir Kulüplerinin Birleştirilmesi

Yukarıda tartıştığımız mantık doğrultusunda, 1937 yılının Mart ayı içerisinde vuku bulan önemli bir olay İzmir’de spor kulüplerinin Vali ve İlbay Fazlı Güleç tarafından birleştirilmesidir. İstanbul ve Ankara’nın güçlü takımları ile Milli Küme’de layıkıyla mücadele edebilmek,¹⁶ güçlerin bölünmesini engellemek ve İzmir’de sporun gelişmesine katkıda bulunmak için İzmir sporuna hakim olan ‘kulüpçülük belasını defetmek’ amacıyla alınan bu karar doğrultusunda Altay, Buca, Altınordu takımları siyah-sarı renkli Üçokspor, Göztepe, İzmirspor, Egespor takımları kırmızı-beyaz renkli Doğanspor ve nihayet Karşıyaka ve Bornova takımları siyah-kırmızı Yamanlarspor adı ile birleştirilmiştir. Aşağıda detaylıca tartışacağımız gibi, kulüplerden gelen çeşitli itirazlara rağmen Vali, İzmir’de bulunan bütün kulüplerin temsilcilerini toplantıya çağırarak projesini açıklamış ve

¹² Behçet Kemal Çağlar, “Spor Klüplerinin Hakiki Manası,” *Türk Spor Kurumu Dergisi*, no.37 (15 Mart 1937), 2.

¹³ Haftacı, “Spor Canbazları,” *Türk Spor Kurumu Dergisi*, no.72 (15 Kasım 1937), 3.

¹⁴ N. Baydar, “Spor Kulüpleri Hakkında Bir Kaç Söz Daha,” *Türk Spor Kurumu Dergisi* no.34 (8 Şubat 1937), 2-3.

¹⁵ B.K. Çağlar, “Spor Kulüplerinin Hakiki Manası,” *Türk Spor Kurumu Dergisi* no.37 (15 Mart 1937), 2.

¹⁶ Örneğin birleştirme sürecinin hemen öncesinde *Anadolu* gazetesinde çıkan bir yazıda, İzmir takımlarının İstanbul ve Ankara takımları karşısındaki zayıflığından bahsediliyor, İzmir halkını hayal kırıklığından kurtaracak tek çarenin “derhal kulüplerin birleştirilmesi” olduğunun ve bu işi de Parti’nin halletmesi gerektiğinin altı çiziliyordu. “İzmir Sporunun Haysiyeti Tehlikededir! Fena Neticeler Alacağımıza Şüphe Yoktur - Kulüpler Birleştirilmelidir,” *Anadolu* (7 Mart 1937), 3.

karan vakit geçirmeksizin uygulamaya koymuştur.¹⁷ Yeni kulüplerden Yamanlarspor'un merkezi Karşıyaka Cumhuriyet Halk Partisi binası, diğer iki kulübünki de CHP İzmir Merkez binası olacak, o güne kadar kullandıkları mekânlar semt lokalleri olarak kalacaktır.¹⁸ Demiryolları çalışanlarının takımı hüviyetindeki Demirspor, gerekli disiplini gösterdiği için, diğer kulüplerle birleştirilmemiş, olduğu gibi bırakılmıştır. Bu kulüpler dışında kalan ve Türk Spor Kurumu'na dahil olmayan (gayri-federe) küçük kulüpler semtlerine göre bu yeni kulüplere iltihak edeceklerdir.¹⁹

Bu karar açıkça TSK'nın prensiplerinden de ilham alarak spora devletin doğrudan müdahale etmesi anlamına geliyordu. Devlet bu kararıyla, İzmir özelinde, yeni beden terbiyesi ve spor anlayışını hayata geçirme hedefine spor kulüpleri vasıtasıyla ulaşamayacağını kabul etmiş oluyordu. Mevcut kulüplerin yapamadığını, rejim şimdi yeni kurduğu kulüpler yoluyla yapacaktı. Örneğin Yeni Asır kararı alkışlarken şu ifadeleri kullanıyordu: *"Başarıcı rejimin seri gidişi önünde daima geri kalan spor kulüpleri, şimdiye kadar her mania önünde sendeleyerek, her vesile ile türlü gaflar yaparak gençliğin arzuladığı kuvveti spor bünyesini inşa edememişti. Kulüplerin, bu müesseselerin başında bulunan zevatın kendi arzularıyla ıslahını beklemek çok uzun bir intizar olacağı için, partimiz bu işe el koyarak dün gecedan itibaren bütün spor kulüplerinin kapılarını kapamıştır."*²⁰

Birleşme, İzmir basınında ilk başlarda, genellikle kulüplere dağılarak zayıflamış olan potansiyelin bir araya toplanması, İzmir sporunun haysiyetinin kurtarılması, güçlü takımlar oluşturularak İzmir'de spora olan ilginin arttırılması gibi sebepler öne çıkarılarak ele alınmıştır. Fakat aynı zamanda eski kulüpler ile yeni proje dahilinde yaratılan kulüpler arasındaki farklılıklar da öne çıkarılmıştır. Yeni Asır'da yazan Semih Nazım'a göre "evvelce İzmir'de kulüp yoktu, oyuncunun ayakkabısı yoktu, forması yoktu. Mevcut olan yalnız kulüplerin adlarıydı. Şimdi Parti'nin eliyle İzmir'de kulüp adı verilecek eserler kurulmuştur."²¹ Aynı minvalde Anadolu şöyle yazıyordu: "İzmir'in şerefi ile mütenasib, ahlakan mazbut, ihtiyaçları temin edilmiş, mali bünyesi sağlamlaşmış ve sporu her sahada yapabilecek teşekküller istiyoruz... o kulüplerin yıkılışı yeni değildir. Zaten çürümüş, bitmişlerdir onlar. Yapılan şey formalitesinin ikmalinden ibarettir."²² Olayı Ankara'dan değerlendiren Türk Spor Kurumu Dergisi de İzmir takımlarının bugüne kadarki başarısızlıklarının nedenlerini antrenörsüzlük, kıymetlerin dağılması, oyuncuların da kulüpçülük tesirlerine kapılması olarak sıralar ve alınan kararların mutlaka İzmir sporunun lehine olduğunu ifade eder.²³

Bazı yazarlar ve spor adamları ise kısa dönemli başan beklentilerinin ötesine geçerek bu projeyi, nüfusun büyük çoğunluğunun bedeni kabiliyetlerini geliştirecek, onları spor yoluyla vatan müdafaasına hazırlayacak bir "spor seferberliğinin ilk adımı olarak alkışlamıştır.²⁴ Örneğin Şevket Bilgin 12 Mart tarihli *Yeni Asır* daki başyazısında, bu

¹⁷ "İzmir'deki Bütün Spor Kulüpleri Birleşti," *Anadolu* (10 Mart 1937), 2; resmi karar sureti için bkz. "Parti Spor İşlerini Kökünden Halletti: Bütün Spor Kulüpleri Dağıtılmıştır," *Yeni Asır* (10 Mart 1937), 2.

¹⁸ Birleştirilmeden bir hafta sonra Yamanlarspor yeni idare heyeti seçimi yapılmış ve heyet şu isimlerden oluşmuştur: Başkan Karşıyaka C.H.P İlçe Başkanı Bay Süleyman, Genel Sekreter Sümerbank Yerli Mallar Pazan muhasebecisi Bay Cevdet, muhasebeci Emlak Bankası'nda memur Bay Esad, umumi kaptan komisyoncu Bay Arif, aza belediye reis muavini Bay Suad Yurdkoru. "Yamanlarspor Yeni idare Heyeti Seçimi Yapıldı," *Anadolu* (19 Mart 1937), 2. özellikle Yamanlarspor örneğinde olduğu gibi Parti ilçe başkanının yeni kulübün başına geçmesi ve kulüplerin lokallerinin Parti binalarına nakledilmesi, bu kulüplerin kontrol altında tutulmak istendiğinin açık bir göstergesidir.

¹⁹ M.A. Oral, "D.Spor, Üçok: İzmir Milli Küme'ye İki Muhtelit Takım Halinde Giriyor," TOP no.50 (10 Mart 1937), 6; "Parti Spor İşlerini Kökünden Halletti: Bütün Spor Kulüpleri Dağıtılmıştır," *Yeni Asır* (10 Mart 1937), 2.

²⁰ "Parti Spor İşlerini Kökünden Halletti: Bütün Spor Kulüpleri Dağıtılmıştır," *Yeni Asır* (10 Mart 1937), 1.

²¹ Semih Nazım, "Kulüpleri Ayırmak Günahtır, Her iki Kulüp de Maçlarda Başarılı Olmuştur," *Yeni Asır* (2 Haziran 1937), 6.

²² Eski bir sporcu, "Artık Kat'i Hareket Zamanı Gelmiştir: Kulüb Dedikodularını Yaparken Düşünülecek Noktalar Çoktur - 2", *Anadolu* (3 Haziran 1937), s. 7.

²³ "İzmir'de Milli Küme Maçları," *Türk Spor Kurumu Dergisi* no. 40 (5 Nisan 1937), s. 4.

²⁴ Cevdet Kerem, "Bir Spor Seferberliği Memleket Müdafaası İçin Elzem İşlerden Biri Haline Gelmiştir", *Yeni Asır* (26 Mart 1937), s.

Bunun üzerine Suad Yurdkoru ve Cemal Umar İzmir sporunun yeni bir hız ile ilerlemesi için alınan bu karar esas itibarıyla teşekkür ile karşıladıklarını ancak bu kararın ittihazından evvel çağrılarak fikirleri alınmamış olduğundan, işin İzmir sporculuğunun ilerlemesine daha elverişli bir şekilde halli bakımından faydeli gördükleri fikirlerini söylemişlerdir. Ezcümle, İzmir kulüplerinin birleşmesi hakkında meydana getirilen projenin bugünkü ve yarınki ihtiyaca tamamen karşılık vermediğini, İzmir için üç kulübün az olduğunu bir dördüncüsünün de meydana getirilmesi gerek İzmir'in coğrafi vaziyeti ve nüfusu ve gerekse bu nüfusun memleket iskân mıntikalarına taksimi noktasından daha iyi olacağını ve keza tekli ve çoğul kulüplere verilen renklerin de daha muvafık şekilde intihabı imkanı olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu mütalaa Vali ve Parti Başkanı'nca tasvip ve teşekkür ile karşılanmakla beraber şimdilik ileri sürülen projeden bir fedakârlık yapılmasına imkân olmadığı, İzmir'in ilerideki spor ihtiyacına göre bila- raherede değişiklik yapılması kâbil olduğu ve binaenaleyh ileri sürülen projenin kabul edilmesi ve bu hususta gereken formalitenin hemen bitirilmesi emredilmiştir.

İzah edilen sebeplerden dolayı Karşıyaka Spor Kulübü'nün faaliyetinin tahdit edildiğini ve bittabi idare heyetinin de vazifesi (nin) nihayet bulduğunu gören heyetimiz, kulübün bilcümle evrak, defatir, nakit ve demirbaş eşyasını üç nüsha olarak tanzim edilen ve bir nüshası da karar defterinin bu sayfasına ilştirilen ve diğer iki nüshası da Karşıyaka Parti Kamun Başkanı Bay Süleyman ile KSK Umumi Kâtibi Cemal Umar arasında teati edilen zabt varakası mucibince Karşıyaka Parti Kamun Başkanı Bay Süleyman'a devir ve teslim etmeyi kararlaştırmıştır.”

Muhtemelen yukarıda bahsedilen itirazlar ve devam eden bazı dedikodular üzerine, İzmir basınında “kulüpçü” zihniyete karşı şiddetli bir mücadelenin de hemen hemen aynı zamanda başladığını görüyoruz. Örneğin İzmir’de yayımlanan ve CHP’ye yakın *Anadolu Gazetesi*’ne değerlendiren Türk Spor Kurumu yöneticisi Nasuhi Baydar, projeyi “*kulübümün tarihi ne olacak? Kulübüm, kulübüm, benim kulübüm! Kulübümün bayrağına sarsınlar beni!*” diye eleştirenleri şiddetle eleştiriyor, İzmir’deki birleşme olayını “*şehirciliğin kulüpçülüğe değil geniş manası ile spor fikrinin dar görüşlere, mezheb ve hizb telakkilerine galebesi şeklinde almalıyız,*” diyordu. Bu yazı devletin ve partinin, İzmir kulüplerini birleştirme projesinin arka planını göstermesi açısından önemlidir. Parti bu karar, hem kulüpler arasındaki çekişmeyi engellemek hem de sporun nihai gayesine erişmek için bir an evvel üye sayısı kalabalık, ekipman ve bütçe açısından zengin, yeni kulüpler yaratmak niyetiyle almıştır. Baydar yazısının sonunda kulüpçülükte” ısrar edenlere sitemkâr bir dille sorar: “*Sporda varmak istediğimiz nokta için vaktimiz bu kadar bol mudur? Kulüpçülerin muhakkak, şehircilerin belki sporcuların yani memleketçilerin asla!*”²⁹ Bu bağlamda kulüpçülük, bütün olumsuzlukların kaynağı olan gayri-rasyonel bir his olarak tasvir edilmiştir. Buna mukabil kulüplerin birleştirilmesi ise rasyonalitenin muzafleriyetini simgelemektedir: “*Ferdi, marazi hareketlerin, memleket ve gençlik davasına kadar uzanışı ve menfinin müsbete karşı gösterdiği tahakküm, nihayet şuurun mütemadi hamlesi karşısında ricat ederek bayrağını indirmiş bulunuyor.*”³⁰ Bu bağlamda yazarlar, İzmir sporuna sızmış zararlı zihniyetleri ortadan kaldıracak bu hayırlı sürecin önüne kulüp ve forma aşkıyla çıkmak tutuculuk olarak nitelemekten çekinmemişlerdir: “*Hayatın ve çalışmanın şartlarına göre, devletler de isim değiştirir, partiler de... Bayrak ve kanunu esasi gibi en kuvvetli eserler bile şekil ve renklerini, o güne hakim veya istikbale aid fikirlere ve hadiselerle pekala terk edebiliyorlar. Asıl olan tekamüldür, kuvvetli*

²⁹ Nasuhi Baydar, “Kulüpçülük, Şehircilik, Sporculuk”, *Anadolu* (21 Man 1937). s. 1-2.

³⁰ “İzmir’de Spor,” *Anadolu* (12 Mart 1937), s. 3.

olmaktır, her zaman yaşamak ve yükselmek kabiliyetine malikiyettir.”³¹ Yeni Asır’da yazan Semih Nazım ise kulüpçülüğün hortlaması tehlikesine karşı, bu zihniyette olanları “yeni spor bünyemiz önünde ceketlerini arkalarına alarak kulüp kapılarından gitmeye” davet ediyordu.³² İmzasız yazılarda ise “kulüpçülere” yöneltile eleştirinin ayan zaman zaman kaçabiliyordu. Örneğin Çimdik imzasıyla yayımlanan bir yazıda kulüpçüler için “Sinek küçük bir haşeredir, fakat mideyi bozar mı bozar. Çat deyip vurmalıdır” deniyordu.³³

Muhtemelen kulüpleri birleştirme projesine kimi zaman, yukarıda gördüğümüz gibi açıktan, kimi zaman da alttan alta örtük bir şekilde yükselen itirazlar üzerine, 18 Mart günü Anadolu bu konu hakkında yeni bir başyazı yayınlarak kulüpçüleri bir kez daha eleştirir ve projeye yönelik eleştirileri Parti’yi öne çıkararak göğüslemeye çalışır: “Esasen Parti kanalından tahakkuk etmiş ve binaenaleyh samimiyetle etrafında toplanılması icab eden bu kadar ciddi ve çok yerinde bir karara karşı, hem de bu teşkilatın doğrudan doğruya Parti’ye merbutiyeti aşikâr iken, şunun bunun dedikodusuna feda edilebileceğini kim hatırına getiriyor? Bunlar yoksa, Parti prestij ve prensibinin ne demek olduğunu takdirden aciz midirler?”³⁴ Yeni Asır da kulüpçülerin gösterdiği telaşın beyhude olduğunu, atılan adımın İzmir sporunu geri dönülemeyecek bir noktaya getirdiğine vurgu yapmaktadır; artık “infialler, şahsi ihtiraslar susmalı, memleket şümül bir sevgi kalplere hâkim olmalıdır.”³⁵ Dönemin otoriter atmosferine rağmen alman birleştirme kararma itirazlar devam etmiştir. Örneğin TOP dergisine göre İzmir’deki bütün kulüp temsilcileri, spor adamları ve Vali’nin katıldığı toplantı ve toplantının ertesinde devam eden tartışma ve dedikodulardan, karara 4 temel nokta üzerinden muhalefet edildiği tespitini yapar. Bu noktalar:

- “ Kulüpler hiç olmazsa İzmir tarafında üçe çıkarılmalı.
- . İsimleri ve formları üzerinde değişiklik yapılmalı.
- . Eski güzel ve tarihi isimleri taşıyan kulüpler bırakılarak diğerleri bunlara ilhak edilmeli.
- . Bütün oyuncuların nasıl tatmin edileceği.”
- .

TOP dergisi muhabirinden öğrendiğimize göre bu yöndeki bütün itirazlar Vali tarafından reddedilmiştir. Buna rağmen uzun bir süre bu konu üzerinde tartışmaların devam ettiği ve bazı kulüplerin mücadelelerini sürdürdüğü anlaşılmaktadır. Altay ve Karşıyaka kulüplerinin Ankara temsilcileri bunun için Türk Spor Kurumuna başvurarak İzmir’de yalnız dört kulübün (Altay, Altınordu, İzmirspor ve KSK’nin) bırakılmasını ve diğerlerinin de bunlara katılmasını istemişlerdir. Bu itirazlar üzerine TSK, Genel Sekreter Nizameddin Kırşan’ı bu işin tetkiki için İzmir’e göndermek durumunda kalmıştır.³⁶ Zira birleşme işine karşı çıkan ‘kulüpçüler’ Altay, Altınordu, İzmirspor ve KSK’nin, “tarihi ve uzun maziye malik kulüplerinin” isimlerinin bırakılarak diğerlerinin bunlara katılmasını talep etmekte, bu şekilde yapılacak bir birleşmenin daha etkili sonuçlar vereceğini düşünmekteydiler.³⁷ Bu talep TSK tarafından kulüpçülükten vazgeçememe olarak görülmüş ve şiddetle eleştirilmiştir.

³¹ Eski Bir Sporcu, “Vali ve Parti Başkammıza Açık Mektup: İzmir’in Spor Haysiyetini Kurtarmak Elinizdedir”, *Anadolu* (10 Mart 1937), s. 1,4.

³² Semih Nazım, “Futbol Ajanlığının Bu Haftaki Güzel Jestini Kötüleyecek Dedikodu Yapılıyor”, *Yeni Asır* (17 Mart 1937), s. 6.

³³ Çimdik, “Şundan Bundan”, *Anadolu* (13 Mart 1937), s. 5.

³⁴ Anadolu, “Parti, Gençlik, Spor ve Bazıları”, *Anadolu* (18 Mart 1937), s. 1,5.

³⁵ “Gösterilen Telaş Beyhudedir, Yeni Spor Teşkilau Bir ihtiyaçtan Doğdu, Atılan Adım Geri Alınmayacaktır”, *Yeni Asır* (19 Mart 1937), s. 3.

³⁶ M.A. Oral, “Klüberin Birleşme işi: Leh ve Aleyhde Hareketleri Muhabirimiz Nasıl Görüyor?”, *TOP* no. 52 (22 Mart 1937), s. 10.

³⁷ “Eski Kulüpçüler itiraz Ettiler: Eski Tarihi kulüplerin Muhafazasını istiyorlar”, *Yeni Asır* (17 Mart 1937), s. 3.

Birleşme Projesinin Sonu

Açıktan ve gizliden gizliye sürdürülen bütün bu itirazlara bir de birleştirilmiş kulüplerin Milli Küme maçlarında İstanbul ve Ankara takımlarına karşı aldığı mağlubiyetler ve oynadığı kötü futbol da eklenince birleştirme projesine bağlanan büyük umutlar suya düşmüş görünüyordu.³⁸ İlerleyen günlerde yapılan bu aşının tutmadığı ortaya çıkacaktır. Haziran ayında Yeni Asır'da çıkan başyazısında Hakkı Ocakoğlu, birleşmenin yarattığı memnuniyetsizlikten söz ediyor ve şöyle devam ediyordu: "itiraf etmek lazımdır ki kulüpler fiilen birleştirilmiş olmasına rağmen gençlerin düşünceleri ve kalpleri birleşmiş değildir. Kulüplerin bugünkü vaziyetleri aşağı yukarı manevi tazyiklerle tutulabilmektedir."³⁹ Kulüplerin birleşmesi projesinin akamete uğramasında alttan alta devam eden bir ayak diremenin, işi yokuşa sürmenin, yaygın bir etkili olduğunu tespit etmek mümkündür. Örneğin birleşme projesini destekleyen *Anadolu* gazetesi yazarı "eski bir sporcu"ya göre "kulüb birleşmelerinden sonra yapılacak işlerden hiç biri ele alınmamıştır. Eski kulüblerin etrafından dağılanlar, yenileri üzerinde işlenilmediği için, inzivaya çekilmiş gibidirler. Artık ne merkezlerde ne de lokal olarak kullanılan eski kulüb binalarında bir faaliyet vardır. Beri taraftan ne eski kulüblerin kongreleri davet edilmiş, ne yenilerinde bir teşekkülün icab ettirdiği şartların tesisi, tescil muamelelerinin yapılması vesairesi cihetine gidilmiştir. Bu sebebledir ki, menfi mukavemetler, cesaretsiz ve sinsî bir haleti ruhiye ile vaziyeti istismar etmektedirler. Bu davaya [ya] inandık ya inanmadık. Ya alaka vardır yahud yoktur. Teredüd ve atalet ve dedikodu, yavaş yavaş oyuncuların kafasına bile sokulmuştur."⁴⁰ Burada yazarın üstü örtük olarak bahsettiği "menfi mukavemetler" hiç şüphesiz, birleşme projesinin geçici bir uygulama olduğu, bir süre sonra eski kulüp yapılarına dönüleceği şeklinde ortaya atılan fikirlerdir, ilerleyen günlerde bazı gazeteciler, Doğanspor ve Üçokspor'un Milli Küme maçlarındaki başarısızlıklarını bu dedikodulara bağlamışlar ve hatta bazı sporcuların kendilerine gelerek "Rivayetler ayyuka çıkıyor, bize hakiki teşekkülümüzü söyler misiniz?" dediklerini aktarmışlardır.⁴¹ Birleşme projesini uzun süredir destekleyen isimler bile yaz aylarına gelindiğinde projenin aksadığını itiraf etmeye başlamışlardır: "... dar zamana sıkış tınlan bu iş, bilhassa eskiden beri spor ve sporculuğu istismar etmiş olan tiplerin mütemadi tasallutları, maksad üzerindeki samimiyyetsizlikleri, ayak politikasına benzeyen patırtılan ve etrafa saldırlan kötü tezvir ve fesad karşısında, istenen hedefi tutturamamıştır."⁴² Bütün hevesizliği ve yaygın memnuniyetsizliğin bir neticesi olarak, Haziran ayı başlarında İzmir basınında eski kulüplerin ihya edileceğine dair çeşitli haberler çıkmaya başlar. Basındaki bazı dedikodulara göre, "kulüblerin eski vaziyetinin ihyası" girişiminin ardında Karşıyakalı Suad Yurdkoru vardır. 3 Haziran tarihli gazetelerde Vali Fazlı Güleç eski kulüplerin ihyası hakkındaki haberleri yalanlıyor ve ekliyordu: "Kulüblere verilen istikamet kat'î ve bozulmayacak bir hedeftir. Ayrılma asla varid değildir."⁴³ Bu bağlamda projeyi destekleyen isimler, Karşıyakalı Yurdkoru'nun "eskiler diriltilmeli, şehrin nüfus kesafetine göre semtler usulü ihdas edilmeli vs." şeklindeki görüşlerini sert bir şekilde eleştirmektedirler. Bu eleştirilere göre Yurdkoru, birleşme projesine muhalefeti yüzünden hem gerici bir tavır sergilemekte hem de "Parti otorite ve prensiplerine" zarar vermektedir.⁴⁴ Bu yazıya verdiği cevapta Yurdkoru, spor işleri hakkındaki mütalaalarını

³⁸ Bu kötü oyun ve mağlubiyetlerin sebeplerini tartışan bazı yazılar için, bkz. Suad Yurdkoru, "Futbolda Niçin Fena Neticeler Alıyoruz?", *Anadolu* (29 Nisan 1937), s. 6; "İzmir Sporcularının da Terfihi Lazımdır: Ankarada'daki Maçlarda Neden Yenildik, Sehayat Nasıl Geçti?", *Anadolu* (8 Nisan 1937), s. 4; Eski bir sporcu, "Milli Küme de İzmir'in Son Vaziyeti", *Anadolu* (27 Mayıs 1937), s. 5.

³⁹ Hakkı Ocakoğlu, "Spor İşlerinde Bariz Bir Ahenksizlik Mevcuttur", *Yeni Asır* (24 Haziran 1937), s. 1.

⁴⁰ Eski bir sporcu, "Milli Küme'de İzmir'in Son Vaziyeti - 2", *Anadolu* (28 Mayıs 1937), s. 5.

⁴¹ Eski bir sporcu, "Aruk Kat'î Hareket Zamanı Gelmiştir: Kulüb Dedikodularım Yaparken Düşünülecek Noktalar Çoktur - 2", *Anadolu* (3 Haziran 1937), s. 7.

⁴² Orhan Rahmi Gökçe, "Sporumuz", *Anadolu* (30 Temmuz 1937), s. 3.

⁴³ "İzmir'de Kulübler Vaziyeti: Valimiz Aynılma Asla Varid Değil Diyor", *Anadolu* (3 Haziran 1937), s. 1; "Valimizin Kat'î İfadeleri - Kulüplere Verilen İstikamet Kat'î ve Bozulmayacak Bir Hedeftir", *Yeni Asır* (3 Haziran 1937), s. 1.

⁴⁴ Eski bir sporcu, "Artık Kat'î Hareket Zamanı Gelmiştir: Kulüb Dedikodularım Yaparken Düşünülecek Noktalar Çoktur", *Anadolu* (3 Haziran 1937), s. 1.

gazete sütunlarında tartışmayı gereksiz gördüğünü belirtiyor, ayrıca her konuda Parti isminin, otorite ve prensiplerinin yerli yersiz ortaya atılmasını da eleştiriyordu. Gazete aynı sütunda Yurdkoru'ya verdiği cevapta, kendisini bir kez daha şahsi şartlar ve itirazlar öne sürerek "particilik bakımından vazifesini yapmamakla" suçluyordu.⁴⁵

Zaman içinde Suad Yurdkoru'nun müdafaa ettiği fikir İzmir spor âleminde geçerlilik kazanmış ve Vali'yi de ikna etmiş görünmektedir.⁴⁶ Yeni projeye göre şehirdeki her iskân mıntıkası için bir kulüp kurulmuş ve böylece toplam altı yeni kulüp oluşturulmuştur. Bu kulüpler büyük ölçüde eski kulüplere denk düşmekte ve renk olarak eski takımlarının renklerini kullanmakta, eskiden lokal olarak kullandıkları binalarda toplanmaktaydılar. Eski Altaylılar Alsancak, eski İzmirsporlular Ateş, eski Altınordulular Üçok, Karşıyakalılar Yamanlarspor,⁴⁷ Göztepeliler ise Doğanspor isimleri altında yeniden biraraya gelmişlerdi. Vali'nin kurdurduğu kulüplerde birleşenler ayrılmış, isimleri farklı da olsa kendi eski kulüplerinin çatısı altında toplanmışlardı. Bu durum, birleştirme projesinin fiilen iflası anlamına geliyordu.

Sonuç

İzmir kulüplerinin birleştirilmesi projesi, rejimin, temsilcileri yoluyla beden terbiyesi ve spora müdahale etme sürecinin bir parçasıydı. Çeşitli kısa ve uzun dönemli hedeflere birarada ulaşmayı hedefleyen bu proje, gerek kulüp temsilcilerinden gelen itiraz ve ayak diremeler gerek de kulüp tarih ve kimliklerine duyulan yaygın bağlılık yüzünden gerçekleşmemiştir. Bugün çok daha köklü ve seyirci potansiyeli açısından çok daha büyük olan bu kulüpler için aynı projeyi teklif etmek, en basit ifadesiyle aymazlıktır. Radikal bir şekilde değişen sosyal ve kültürel atmosferi görmezden gelmektir. Tarih, er ya da geç başarısızla sonuçlanmış bu tip yukarıdan aşağı girişimler ile doludur. 1937'deki proje tarih olmuş olsa da, bugün hâlâ böyle bir fikri ileri sürme cesaretinde bulunan zihniyet yerli yerinde duruyor. Bu nobranlık, bu kibir, bu cehalet de tarihin çöplüğüne gitmedikçe Türkiye sporu gün yüzü görmeyecektir.

1 Bu konuda daha detaylı bir tartışma için, bkz. Yiğit Akın, *'Gülbüz ve Yavuz Evlatlar': Erken Cumhuriyette Beden Terbiyesi ve Spor* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2004).

10 Abidin Daver, "Türk Sporunda Kudu Bir İnkılâp Başlıyor," *Cumhuriyet* (28 Temmuz 1937), 3.

11 Behçet Kemal Çağlar, "Spor Klüplerinin Hakiki Manası," *Türk Spor Kurumu Dergisi*, no.37 (15 Mart 1937), 2.

12 Haftacı, "Spor Canbazlan," *Türk Spor Kurumu Dergisi*, no.72 (15 Kasım 1937), 3.

13 N. Baydar, "Spor Kulüpleri Hakkında Bir Kaç Söz Daha," *Türk Spor Kurumu Dergisi* no.34 (8 Şubat 1937), 2-3.

16 "İzmir'deki Bütün Spor Kulüpleri Birleşti," *Anadolu* (10 Mart 1937), 2; resmi karar sureti için bkz. "Parti Spor İşlerini Kökünden Halletti: Bütün Spor Kulüpleri Dağıtılmıştır," *Yeni Asır* (10 Mart 1937), 2.

Haziran 1937), s. 7.

⁴⁵ "B.S. Yurdkoru Vazih Birşey Söylemiyor", *Anadolu* (4 Haziran 1937), s. 6.

⁴⁶ "Eski Kulübler İhya Edilmeyecek! Fakat Mıntakayı Saha Esaslarına Göre Tadilat Yapılacak", *Anadolu* (27 Temmuz 1937), s. 1-2.

⁴⁷ Karşıyakalılar kulüpleri için bu dönemle birlikte Karşıyaka Yamanlar Spor Kulübü adını kullanmaya başlamışlardır. Bkz. KSK Karar Defteri (9 Haziran tarihli toplantı notları. KSK ismine geri dönüş ise 4 Temmuz 1939 tarihinde toplanan kongrede alınan kararla olmuştur. Beden Terbiyesi Kanunu'na intibak etmek için kulübün ismi 8 Temmuz 1940 tarihinde toplanan kongre karar uyarınca bir kez daha "Karşıyaka Gençlik Kulübü" olarak değişmiştir. Beden Terbiyesi Kanunu ülkedeki bütün kulüplerin isminden 'spor kulübü' ifadesinin çıkartılıp yerine "gençlik kulübü" ifadesinin gelmesini gerektirmişti.

17 Birleştirilmeden bir hafta sonra Yamanlarspor yeni idare heyeti seçimi yapılmış ve heyet řu isimlerden oluşmuştur: Başkan Karşıyaka C.H.P İlęe Başkanı Bay Suleyman, Genel Sekreter Sumerbank Yerli Mallar Pazan muhasebecisi Bay Cevdet, muhasebeci Emlak Bankası'nda memur Bay Esad, umumi kaplan komisyoncu Bay Arif, aza belediye reis muavini Bay Suad Yurdkoru. "Yamanlarspor Yeni İdare Heyeti Seçimi Yapıldı," *Anadolu* (19 Mart 1937), özellikle Yamanlarspor örneğinde olduğu gibi Parti ilęe başkanının yeni kulübün başına geçmesi ve kulüplerin lokallerinin Parti binalarına nakledilmesi, bu kulüplerin kontrol altında tutulmak istendiğinin açık bir göstergesidir.

19 "Parti Spor İşlerini Kökünden Halletti: Bütün Spor Kulüpleri Dağıtılmıştır," *Yeni Asır* (10 Mart 1937), 1.

22 "İzmir'de Milli Küme Maçları," *Türk Spor Kurumu Dergisi* no. 40 (5 Nisan 1937), s. 4.

29 "İzmir'de Spor," *Anadolu* (12 Mart 1937), s. 3.